Ketabton.com

(c) Arialdon.com: The Digital Library

شین تاغی

PROPERTY OF ACKU 7894

لیکوال

PROPERTY OF ACKU 7894

سعدالدین شپون

۱۳۷۷ ش

PROPERTY OF ARIC Established 1989

ډالۍ

د داستان درو اتلانو ته:

*دوکتور محب الله نکته شیرزاد چې دیرې د راتګ اوستنیدو اټکل یې د یرش کاله د مخه کړی و؛

*دوکتور غلام غوث شجاعي (ډاکتر زړور) چې د یرې له یوې څاپیرې سره لاړ؛

*پوهاند بهاء الدین مجروح (ډاکتر لاروی) چې له یرې سر د پهلوانی په حال کې خپلو عزیزانو وپرځاوه.

او

زما مشر ورور اروابنا د منهاج الدین ګهیځ ته چې : هنر لیکل یې راښوولي دي.

د کتاب پیژندنه:

*د کتاب نوم : شین تاغی

*لیکوال : سعد الدین شپون

*کمپوز : غازی کمپوزنګ سنټر، ګل حاجی پلازه، پیښور

*د چاپ کال : ۱۳۷۷ ش / ۱۹۹۸م

*د چاپ ځای : شرکت پرنټنګ پریس -لاهور

*د چاپ شمیر : ۵۰۰ ټوکه

*د پشتی طرح د: ژکفر

*سمبالوونکی : دانش کتابخانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

((۱))

لومړی څپرکی

دکړکۍ نه سالنګ رسا سپین ململ و چې تقریبا هوار غوړیدلی و . داوړي دوخت شیلې یې اوس هوارد سپینه مځکه وه او ګړنګونه او ژور خوړونه یې داسې له واوروډ ک وو چې دنابلد سړي به زړه غوښتل چې دسړک نه ورکوزشي اوچکر پرې ووهي. دواوري ددې ارتې ورشو آهنګ ایله دوه ځایه مات شوی و . یو دتونل خوله وه چې دکړکۍ نه داسې سرته ورته وه چې بدن یې په سپین کپن پوښلی وي. بل هغه کمر و چې څلور پنځه کیلو متره دتونل کینې خواته دسړک خواته راکړوپ شوی و او په دیواله باندې یې دواوري دتم کیدو ځای نه و او چې به دواوري په شیبو کې وقفه راغله او لمر به شو نوداسې سور بخون ښکاریده لکه دپیغلې مخ چې چارچاپیره ترې سپین څادر تاوشوی وي.

دادرې ورځې کیدې چې زه په شین تاغي کې گیروم ، بلکه دواړه گیروو . دبهر سره مې دارتباط وسیلې یوه دلندې څپې رادیو وه اوبله همدا کړکۍ چې ما به دهغې نه ددې هیبتناک چاپیریال ننداره کوله . یوه بله وسیله هم ود چې وروسته به یې بیان کړم . اوس دامشکلات لاکم وو چې یونابللی میلمه هم راته په بستر کې پروت و . پرون ترماښامه پورې دمړز دبنکوپه اندازه څپولي داسې منظم وریدل لکه چې چا دپلان دمخې وظیفه ورکړې وي .

په لاعلاجه بلاکې نښتی وم . دمخابرې وسیله راسره وه ، مگر دنابللي په مخکې مې دډاکتر زړور سره مخابرې ته زړه نشو ښه کولی. مخابرې گټه هم نه درلوده . هغوی وسلې غوښتې او هغه زما سره دلته په واورو کې نښتې وې . دمقاومت دښاري پاڅون پیل ته شپږ ورځې پاتې وې اوزه به داوسلې څنگه پخپل وخت ور رسوم ؟

دویم څپرکی

شین تاغی زما دگرځنده کورنوم و . په اصل کې لوی ، تریلر موټرو چې په جرمني کې مې اخیستی و . کلیوالو ورباندې دشین تاغي نوم ایښی و چې په فارسي کې یې نیله زاغ بولي ، داوړي اوشولگرومارغه دی چې دسړک دسر دتلفون په مزو کښیني او تغیږي . چې ملخ یا څمڅوکی ووینې نو ، لکه باښه پرې راشیوه شي اوایسته یې دځان سره دتلفون دمزې سرته یوسي اوسر په څیړې یې گوړوت کړي. سپینې او آبي لیکې لري.

دشین تاغي کمالات ډیر و و. ددیواله پورې یې داسې سیټونه وو چې دشپې به دې را کش کړل نو بستر به شو. توشکې، نیالۍ، کمپلې داټول یې لرل. په لر سرکې یې یو نغری یاداش و چې په گاز چلیده. دگازځلور ټانکی بهر دموټر په اړخ پورې ټینگې وې او یونل ترې نغري ته راغلي و. که یود به تشه شود دتنې په وهلو به بله ټانکی چالانه شود. همدې گاز دشین تاغي دگرمولو کار هم ورکاوه. د تیلو هم درې ټانکی وې چې اتومات به دیوې په تشیدو بله چالانه شود. یو یخچال هم و چې په گاز چلیده، داوبو ټانکی دموټر په بام ود خودهغې نه داسې دلیمڅې په شان یو کالی تاوشوی چې په ژمي یې کنگل نه وهي او په اوړي کې یې اوبه لکه دترموز داسې سړې وي.

شین تاغی ما په جرمنی کې دداسې یود سیلاني نه واخیست چې ټولې دنیا ته یې ورکې سفرونه کړي وو او اوس یې پیسې نه لرلې چې خپل ملک، امریکا ته پرې لاړ شي. دشین تاغي په باډی باندې د آسیا دزیاترو ملکونو ټاپې وې. دنیپال د دالای لا ما، دتایلند دطلایي معبد، حتی دبامیانو دبوتانو تصویرونه او پوسټرونه هم وو چې دد ویل په کابل کې یې دگرځندوی ددفتر نه اخیستي وو. دی مخکې زد ورپسې دواړه دموټر نه چارچاپیره تاویدو او پوسټرونه یې داسې په شوق راښودل او په داسې آب وتاب یې کیسې کولې لکه چې دآسیا په دوره مې بیایي.

په هماغه جرمني کې مې دموټر ټول ماشین او پرزې نوې کړې او

وطن ته روان شوم . دجرمنی نه یوگوسلاویې ته ، بیا بلغاریې او بیا ترکیې ته لاړم . هلته اوگوټ کې داستانبول نه تر ابزان ته او بیا نو دایران له لارې په دوو هفتو کې افغانستان ته ورسیدم .

کلي ته په رسیدو مې موټر دکاله شاته ودراوه . بیانو دکلیوالو وربانديې وارنه و . زه او زما ستړي مشي هیره وه . دخارج دتگ نه پخوا مې زیات قدر و او چې به دکابل دعلی آباد دروغتون نه په رخصتۍ کلي ته راغلم نو دمریضانو به را باندې وار نه و . مگر اوس زه هیروم او بس دموټر ننداري ته به دنژدې ځرې کلو خلکو لاړ جوړ کړی و او حتی دکلي ښځو به هم په دې او هغې باني خانونه وررسول . زما کشر ورور دځانه دسیلانیانو لارښود جوړ کړی و او کرۍ ورځ به یې دموټر کمالات خلکو ته ورښودل . دد نو تقریباً دکورنه کډه وکړه شپه او ورځ به په موټر کې اوسیده او چې نورنه و ، نو آرنډو نه به یې ترې ایستل چې لر بر کلي ددې نه غافل نشي چې موږ داسې یوه بلا لرو . خپل سپی یې هم دشپې دتایر پورې تاړه او دبدو سترگو دشړلو دپاره یې دموټر په بهرنۍ تنده او د ډرایور دواړو خواوو ته تاویزونه وځړول .

مور او پلار مې په ظاهره کې څه نه ویل خو زه پوهیدم چې راباندې په غوسه دي . کشر ورور راته شیطاني وکړه چې ټول وایي چې هلک څلور کاله ورک و او ایله یې دا په شار اوړې بلا دکاله شاته راته ودروله. خدایږو چې زه هم یو څه ترور غوندې شوم چې خلک به ضرور وایی چې ددهقان زوی گوره او داسې کونه وازي . زموږ خپل دکلي ملا

یوه ورځ راته صفا وویل چې یره ډاکټرجانه ، که ددې بلا په ځای دې یو تراکټور راوستی وی ، یادې والګا راوستې وای ، یو څه خوبه مولاس پرې سپک شوی و !

مادځان سره وویل ، اوس خو دکلي دخندا شوې ، کومه چاره یې وکړه . پس دډیره فکره ، یوه ورځ دسباناري په وخت کې ماپه جګ غږ چې ټول یې واوري ، خپل کشر ورور ته وویل ، « زما زړه دی چې یو ځلې د غزني په زیارتونو وګرځم ته راسره ځې ؟ » هغه په ډیر شوق وویل ، « کله روانیږو ؟ » زه هم پخپلې خبرې کې ونښتم ، « درې ورځې پس » . موراو پلار مې یو بل ته ځیر وکتل او پس له چایه هرسړی پخپل کار پسې لاړ .

دشپې مې چې ابا دخپل عادت سره سم دورځې په چارو زما او مور سره مې وغږیده ، شنې چای وڅښلې ، نو پاڅید او لکه دهرې شپې په شان یې وویل ، « ستاسو مرکه خوږه ده خو زه به لاړشم ، خپلې کوټې ته چې وظیفه وکړم » .

مورمې زه تم کړم ، « شیطانه ته خو پوهیدې چې ابا دې په زیارتونو مین دی نو په دې خبرې کې دې څه مطلب و ؟ »

ماورته وموسل ، « ته هم راسره لاړه شه چې داملکونه درباندې وګورم . » هغې وویل ، « ته خو ورځه پلار ته دې ووایه ، ګوندې هغه یې ومنې . » زه چې دپلارکوټې ته روانیدم نو په هغه خپله شیطان وزمه خندامې مورته کړه ، « ولې مې کړوې ، زه پوهیږم چې تا او ابا مې لا د وخته دسفر موزې په پښو کړې دي . »

زموږ داسفر تقریباً شل شپې و او داسې ښکاري چې زما مور او پلار چې بې د چکړه موټر ، یابو دسپرلۍ او یبلو پښو نه یې بل قسم مزل نه وکړی په اول ځل دسفر په عیش پوه شول . دمور مې گازي نغری ډیر خوښ شو چې بې لوگي او دلمدو لرگو دبلولو دسرخوږي نه په لږ شیبه کې یې خواږه برابرول . البته دگاز چالانول او دانورې خبرې تول زما اوقې ورور کولې .

پلار مې چې په لسهاوو ځلې دآس په سپرلۍ او کله لاهم پښې یبله دخوگیانو او خان آباد ترمینځ مزلونه کړي وو هم خوشاله و خو په خوله یې څه نه ویل . کله به چې کومې بیشې ته ورسیدو یا مثلاً د درهٔ شکاري تنگې ته چې دواړو خواوو ته دغره دیوالونه وو او د سړک دژۍ سره جوخت ، کوز څپاند سیند بهیده چې او به یې د پاسه شنې لگیدې ، نو بیا به یې خپل جیبي ویشتن ساعت چې حاجي سلطان ورته دحج نه راوړی وراوایست چې گوندې دلمانځه وخت دی . مگر زد پوهیدم چې ابا مازې دیو آشنا ځای ملاقات کوي . مابه هم موټر ودراوه او تول به سیند ته ورکوز شوو . ابا به ډیره شیبه په یود تیږه ناست و او دسیند د غړمبهار انگازو ته به مراقبه تللی و . دابه اول ځل وچې دډرایور او کلیندر گوابښونه به نه وو چې «هلئ سپارد شئ»

په لار کې مې پلار راته دخپلو مزلونو کیسې کولې او هغه ځایونه به یې را ښودل چې دد په کې شپه کړې وه ، آس یې له پښو لویدلی یا شیبر شوی و ، ښکار یې کړی و او یا په غلو اوښتی و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بل کال ما تجویز وکړ چې د گل سرخ په میله کې مزارشریف ته لاړ شو خو پلار مې ویل چې گل سرخ دزردشتیانو میله ده دنوروز جشن دشریعت له مخې ناروا دی . دهغې په ځای خوگیانو ته لاړو چې زموږ اصلی تاتوبی دی . پلار مې ماته وویل چې هلته سیالان او تربرونه دي ، په موټر کې به نه څملو چې بیا پیغورونه رانه کړي .

په دریم کال دشین تاغي دټولونه دلوی ازمینبت وار راغی . پلار او مور مې دډیره وخته حج ته لیواله وو او هر کال به مې پلار عریضې ورکولې خو پچه به یې نه خته . دحاجیانو کاروان به چې روان شو نو پلار او مور به مې دهغوی د راتگ پورې گنگس وو ، مور به مې چې دغوا دلوشلو نه پس راغله ، دوچو شوو اوښکو لارد به یې په مخ ښکاریده او پلار به مې تل دځانه سره بنگیده او کوم شی به یې ویلې ، چې په اول کې مادسندرې دزمزمې خیال پرې کوه خو یوه ورځ مې کتل چې ابا دځانه سره بنگیږي او په شمله خپلې سترگې وچوي . پوه شوم چې دحج ارمان کوي .

مادوی ته هیڅ ونه ویل خو خپل پلان مې جوړ کړ . پټ مې پاسپورټونه په کندوزکې جوړ کړل ، دموټر ټانکی مې په کشر ورور ډکې کړې او هله مې دوی ته اعلان وکړ چې ټوله کورنی حج ته روان یو . مور مې په ژړا سرشوه ، لاسونه یې آسمان ته ونیول ، «خالقه ، دبې چاره ووچاره سازه » اوبیا یې نومری ونښته او مړې مړې اوښکې یې تویولې . پلار مې چې خبرشو نولکه همیش چې داحساساتی کیدو په حال کې دده

عادت و ، په بیړه د کوره ووت او چې زه شیبه پس ورپسې ورغلم ، گورم چې په باغ کې دمنې یو نیالگی پیوندوي . باغ تل زما د پلار د سیالې او دل آسایی ځای و . په ډیر غم او ډیرې ښادی دواړو کې به یې خپل راجس چاقو ، چې اوس یې تیغ دغوندي ستن په شان نری شوی و راوکیښ ، دنیا لگي پوستکی به یې دزخې په ځای کې ځیرې کړ . بیا به یې د پیوند شوې ونې یو نغوړگی یازخه غوڅه کړه او دنیالگي په چاود کې به یې کیښوده ، پوټکی به یې بیرته پرې راکش کړ ، پرې شوی ځای به یې ، لکه جراح د توت د پوستکي په ریښکیو وتاړه ، یو څه توره ختیه به یې ور پورې وموښله . بیابه یې هره ورځ دهغې معاینه کوله چې دې نوې زخې نیښ وهلی دی که نه ، پیوند لگیدلی دی که نه.

په دې کال ټوله کورنۍ حج ته لاړو . په کندهار کې دقادري بس دکاروان سرد یو ځای شوو . دهرات نه مشهد او له هغه ځایه دالبرز په غرونو ، گرگان ، آمل ، تهران ته ورسیدو دکرمانشاه له لارې دقصرشیرین سرحدی تانې نه دعراق په خاوره کې په کاظمین کې تم شوو چې بغداد ته نژدې دی . بیا نو دخانقین دبندر له لارې اردن ته ننوتلو ، بل تم ځای مو داردن پایتخت ، عمان و. بیا نو دعربستان شمال لویدیځ ساحل ته ورسیدو او په ساحل کې نوډوو ورځو په مزل همداسې جنوب ته روان وو چې مکې مکرمې ته ورسیدو . یوه هفته تگ ، یوه هفته راتگ ، یوه هفته په مکې شریفې او یوه هفته ، بلکه لس ورځې په مدینې منورې کې د پنځوسو لمنځونو د پاره ، مانا څه د پاسه یوه

میاشت مو په دې سفر تیره کړه . داسفر هم په خیریت تیر شو. شین ـ تاغی هیڅ وران نه شو . یو څه تکلیف چې و ، هغه د عبور د مقرراتو او معلم له خواو .

دریم څپرکی

دادشین تاغی دلس کاله پخوا کیسه وه . اوس حالات هم بدل شوي وو ، او زما او شین تاغي دواړو ځواني هم پخوالي ته رسیدلې وه . زموږ په کور کې هم پخوانی جوش او خروش نه و. ابا لاړ او ادې هم دهغه ځلو ینبتي پوره نه کړه . ماتل دځانه دا پوښتنه کړې چې داڅنګه چل دی چې اکثر که دکاله ښځه مړه شي نو نارینه بله ښځه کوي او که میړه مړشي نو ښځه ورپسې روانه وي. په کور کې زه پاتې وم او کشر ورور او شین ـ تاغی . حالات خو ځکه بدل شول چې کمونستي را غله او ورپسې شورویانو هم په افغانستان برید وکړ . یو ورځ مې کشر ورور د زړه خواله کول ، « لالا ، زه خو مې د مور او پلار پسې ډیر خپه یم خو اوس وایم ښه شو چې هغوی ژوندی نه وو. زما په یاد دي چې تاورته ویل چې ابا راځه دا مځکه خرڅه کړو ، او ننګرهار ته شو ، چې روسان را روان دي او دلته بې کس و کویه یو . ساده ګی پلار مې درته په غوسه شو او ویې ویل ، « چې زما سره شرعی قواله وي دچا پلار خودې دامځکه رانه ونیسی ! » زه وایم ښه شو چې هغوی دابده ورځ ونه لیده. »

کمونستي لا په ښار کې وه او زه او ورور مې په کلي کې په دهقانی بوخت وو خو په زړه کې دواړه سره پوهیدو چې نن دی که سبا دی داتګه په

موږ هم رالويږي. دتاجي زامنو خو څو ځلې زما ورور ته دشين تاغي پيغورونه ورکړي وو او ويل يې چې په هغې کې ستا ورور دامپريالستانو سره مخابرې کوي او دهمدې دپاره يې ډاکټري پريښې ده . هغه ويل چې ډاکټري خو دپيسو چينه ده نو چې محب الله ډاکټري پريښوده په کومې بلې لاغوړې ماړۍ به اوښتي وي . داوبو او لارې په سر يې هم په موږ پيشروونه او گواښونه کول ، مقصد دپخوانو غوټو او تربگنو په بيا کتولويې شروع کړې وه .

يوه ورځ چې زه په ښار کې دجمعې دلمانځه نه کلي ته راستون شوم گورم چې د شين تاغي نه سور تاغي جوړ شوی . ورور مې ټول دشاتو تو په شيرې سور رنگ کړی دی. نه هغه پخواني پوستړونه او څيرې او نقشې ورباندې وې او نه يې دملکونو بيرغونه . زه پوه شوم چې دا د حوادثو سرد زما د ورور دمقابلې طريقه وه . چې نور څه نه وي ، رنگ خويې دخلقي وې ورې وړې پيښې کيدې چې زه پوهيدم چې کړۍ راباندې تنگيږي . دچاريار دنارو په ځای اوس هورا راغلې وه . بزگرانو به هم هورا ويله خو په معنی يې نه پوهيدل ، کله به يې په اشر کې ناري کړې ، دخدای په نامه هورا ! يا چارياري هورا ! کلوته دجيپانو تگ راتگ زيات شوی و او خلکو به دمازيگر له لمانځه نه پس دپخوا په شان وشتې او ټوکې نه کولې ، بلکه دمايوسۍ اودشک په چوپتيا به يې يو بل ته کتل .

يوه ورځ مې ورور راته کړل چې « ته نور څه ، کابل ته ، ستا بودن

نور دلته، نه ستا د پاره ښه دی او نه زما د پاره . ما پریږده چې یو بیسواده سړی یم ، خپله دهقاني به کوم . ته بې هغې هم په کلي کې نه ځاییږې . شین تاغی هم ددې ځای نه ورک کړه .ډیر خلک ورته گواښیږي. »

په بله ورځ مې ورور د شین تاغي په سمبالولو لگیا شو او زه لاړم په باغ وگرځیدم ، بیا د شولو پټوته لاړم او ښایسته شیبه مې دهغو دوړو داتې ننداره کوله چې داوړې دنري شمال سرد یې څنې اچولې او د چنچنو سیلونه تیټ پرې الوتل او دومره لوی او گڼ سیلونه وو چې د شنو شولو په سر تورسیوری وریسې روان و. په چوپه خوله مې د کلي سرد چې د ژوند دنیمایي نه زیات کالونه پکې تیر کړي وو خدای پاماني وکړه .

څلورم څپرکی

کابل نظر نورو ښارونو ته یو څه په دې ښه و چې یو څه خت هم زد او شین تاغی پکې لادرکه شوو. درې کاله په کابل کې اوسیدم . کله کله کلي ته ورتلم چې خلک بدگمانه نشی . یو دورځ ، د پوهنتون استاد ، ډاکتر زرور ، د پوهاند لاروي سرد کورته راغلل او په خبرو خبرو کې یې د ښاري مقاومت د یوې پټې شبکې د جوړیدو زیری راکړ چې دوی یې هم غړي وو . په دې کې د پوهنتون استادان ، د کابل او شین ډنډ د هوایي ډگرونو صاحب منصبان هم شامل وو . ما تعجب کاوه چې ولې ما ته داخبرې کوي. زما د سیاست سرد داول نه جوړه نه وه پس له څو ورځو د پوهنتون د غه استادان بیا راغلل او ایله یې په مقصد پوه شوم. دوی ته زما شین تاغی په کار و. ماورته ویل چې په دې ټوله نړۍ کې همدا یو

موټرلرم او دانشم درکولی . مگر دوی پخه اینبي وه . نه یوازې یې موټر غوښت، بلکه زه یې هم د ډرایور په حیث غوښتلم. داسې ښکاری چې دوی د ډیره وخته په خپل پلان باندې کار کړی و. دوی ویل چې باید د جهاد ابتکار تعلیمیافته وو ته په لاس ورشي. دوی استدلال کاوه چې دکمونیزم او روس په مقابل کې دافغانانو مقاومت عامه پاڅون دی، دظلم او دپردو دیزغل په مقابل کې پاڅون دی او تقدیر داسې راوستې دد چې افغانان مسلمانان دي، نو دایو دینی جهاد هم دی. دوی ویل چې ملیت او دین په افغانانو کې داسې سره اخښل شوي چې نه سره بیلیږي او دبیلیدو ضرورت یې هم نشته.

زدله آرد دخرپ په ځای د ترپ سړی یم . مگر داهسې بیسواده احساساتي خلک نه وو چې مابه په آسانه قانع کړي وای. ټول ډاکټران او ماسټران وو او یو څو تنه منصبداران چې ماته یې دملاقات حق حاصل و ، هغوی ټولو په شوروي اویا امریکا کې ارکان حرب لوستی و . ددوی شفرونه د ډاکټر زړور اختراع وه چې دهگل په فلسفه کې یې د ډاکټری تیسس لیکلی و . ټول فلسفي اصطلاحات ، هغه هم چپي ، لکه تضاد ، پرولیټاریا ، دیالکتیک ، طبقات ، اضداد ، سنتیز او انتی تیز او داسې نور چې یوازې ددوی یود ورد حلقه پرې پوهیدله او موږ نورو ته یې صرف هغه برخې معلومې وې چې زموږ دکار او فعالیت سره ښاییدل . په دوو درو هفتو کې مې پام شو چې زه هم تر ستوني ورکې کښیوتی یم .

نور هر څه تیار وو ، فقط دوسلو ضرورت و چې دکابل نه قیام پیل

شی . ماته یې څه نه ویل، خو داسې پوه شوم چې دځینو قشلو دقوماندانانو سره یې خبره پخه کړې وه . داخبره مابیا وروسته داسمار دغرني غونډ دقوماندان ، روف خان نه په پیښور کې واوریده .داسې ښکاري چې دوی په کار پوه خلک لرل ، ځکه موټر یې یو څوورځې رانه دجنګلک فابریکې ته بوته ، هلته یې ټول انجن ورنوی کړ ، د شاتوتو رنګ یې تري وواهه او یو خړ د ډیران رنګ یې ورکړ . هلته چې بستري وې، بس یوه یې پریښوده او د درو نورو لاندې یې لوی لوی دلرګو صندوقونه جوړ کړل او په سر یې د پلاستیکو پوښونه ورکړل چې ګویا دسرویس سیټونه شول چې ستر او اخفا یې وشي. رادیو یې مخابره یې لرې کړه او دهغې په ځای یې په زاړه دود د تلګرام یو ماشین په دیوال کې پټ کړ . چې یوه وړه کړکۍ ورخلاصیده، هغه یې هم دموټر د دیوال په شان لیکې لیکې رنګ کړې وه. دخلقیانو سره بیرغونه یې بهر ورباندې ودرول. زیاتی نوشین ټاغی نه و ، سور ټاغی هم نه و ، بلکه خړ ټاغی و چې په ظاهر کې پمن او ډیران رنګه خو په انجن کې یې نوی نوزی راته راووست .

پلان داو چې زه به بیا یو ځلې کلي ته ځم او هلته به دخلقیانو سره لر اوبر کیږم . بیا به نو دخان آباد نه کابل ته راروانیږم او په کیله ګي کې به وسله او یوه نقشه اخلم . لاهم نه پوهیدم چې دچانه به وسله اخلم او څنګه به یې کابل ته رسوم ؟ تر اوسه پورې هم ماته دډاکټر زړور شبکه هسې اوتې بوتې او دټوکو ښکارد کیده خو چې یوه بوډا ، چې زما په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال ، متقاعد منصبدار و ، څوشپې دښوونځی دشاگرد په شان دتلگرافي مخابرې سبق راکړ دځان سره مې وویل ، محب گله، کښیوتې.

پنځم څپرکی

کیله گی د پلخمري او دوشي تر مینځ یو لوی ډاگ دی چې یوې خواته یې ددوشي سیند او بلې خواته یې تر څو سترگې لگیږي، ډاگ او تیتی شنې غونډۍ دي . هغه دقیر سړک چې کابل ته ځی دا ډاگ تقریباً په نیمایي غوڅوي . په اوړي کې د سیند دلوري بزگران هندوانې راوړي او دسړک په غاړه یې کابل ته دتلونکو مسافرو او توریستانو دپاره خرد کوي. داهندوانې چندیانې خوندنه لري مگر خلک یې دلویوالي او ارزان والي لپاره اخلي. دکیله گي یو بل شی چې زما تر اوسه یادیږي هغه یو عجیب شانې ښکارو. خلکو به دلته باښې نیولې اوبیا به یې داوریدو دقراره په عربو خرڅولې. زه به چې کله خان آباد ته دتگ په لاره کې دلته راپیښ شوم ، نولیدل به مې چې یو سړی لگیا دی یو دسی په هوا کې چورلوي . دا رسی تقریباً دیرش څلویښت متره وه او نه پوهیدم چې دایې څنگه په هوا کړې دد . دنژدې نه مې چې هغه ولیدله نو یو سر ، هماغه سریې چې دسړی په لاس کې و ، نری او هغه بل سر یې پریړ او دروند و او ښکارځن به نیم ساعت په هوا کې تاوولې چې تر څو به دکاغذ پران په شان دهغې دروند سر هوا گیر شو.دپړي په هواگیر سرکې دسنیو غونډاری و چې په هغې کې لومې وې. دغه دسنی غونډاری داسې جوړ

شوی و، لکه مرغی، گویا باښې به چې ولیده نو د مرغی گمان به یې پرې وکړ او غوټه به یې پرې وکړه بیا به نو دسنیو په وړیو او لومې کې ونښته او سوټه بوټه به کوزه راپریوته.

اوس په کیله گي کې، دروسانو د درنو وسلو یوه لویه ډیپو، څه دمځکې په سر او څه دمځکې لاندې جوړه وه. ماته وظیفه راکړ شوې وه چې دهمدې ځای نه به وسله او نقشه کابل ته رسوم.

لوړ مازیگرو چې کیله گي ته ورسېدم. البته ترهغې دمخه او وروسته هم رسېدلی شوم خو هدایت همداسې و. دسړک غاړو ته هندوانې نه وې، ځکه چې دجدي میاشت وه، مگر یو څه دمني ارکاني ختکي لاهم دلته هلته دلی وو. دوکان موکان خو بې هغې هم نه و بس دلته هلته دخاورو ټیټ دیوالونه دلښلو کوچانو د شپول په شان دیوې څپرې نه راتاو وو چې داوړي نه پاتې وو او اوس خالي وو. حتی دسر څپرې یې هم نه وې. مگر په دې لویه دښته کې یو دوکان و چې لا یې هم لوگي له لرې ښکاره کېدل او همدا زما نښه وه. لوړ مازیگر و چې دهغې مخې ته مې برک وواهه. ناڅاپه مې په زړه دویرې برید راغی. که مې وپیژني بیا به څه کړم. دروسانو داستنطاق مې اوریدلی وو، چې د تیرې نه هم اقرار اخیستی شي. برقی شاکونه خو یو عام شی دی. دیوه خلقی نه مې اوریدلی وو چې ویل یې، زموږ شوروی دوستان برقی شاکونه او شکنجې او جبري اعتراف د انساني کرامت نه لرې گڼي. هغوی داسې پیچکاری جوړې کړې چې چاته یې ورکړي بس، لکه بلبله خپل ټول حال

وايي . دزړه په تل کې حتی دخپلو کابلی دوستانو نه هم وبرېدم . کیدای شی چې نه مقاومت و او نه بل څه ، بلکه ، صرف د مادنیولو د پاره د ک ، جی ، ب ، دسیسه وه .

شین تاغی مې دسړک نه چپ یوې خواته ودراوه ، چار قل مې وویلې او په ځان مې چوف کړ ، او په توکل ورکوز شوم.

په رستوران کې مې چې خلکو ورته هوټل وایه دټاکلی قراره سره سم دزرکې دښوروا فرمایش ورکړ او کښیناستم . بیا نوشنې چای راغلې او ماهم ورته ډډه ووهله . چوکۍ خونه وې خوسره قالینه غوړېدلې وه او داوږدو نیالیچو هر سرته دقالینو بالښتونه وو چې مینځونه یې دبوسو ډک وو . دکوټې په سم نیمایی منځ کې یوه ابدان داره دبیلر نه جوړه شوې بخاری وه ، دکوټې نه یوه وړه کړکۍ شاته پخلنځی ته خلاصه وه ، په داسې ډاګ کې ، دداسې یوه رستوران موجودیت پخپله دحیرانتیا خبره وه .

درې څلور تنه منصبداران هم ناست وو ، چایونه یې څښل او یوه یې چې دفارسی لهجه یې ورد ګوته ورته وه ، ټوکې کولې او نورو ورته خندل. زه پوه شوم چې همدلته دکیله ګي په اډه کې دروسانو سره کار کوی .

ماښام مهال دوی په خندا خندا لاړل . زه په لمانځه ولاړ وم چې زما نفر چې نوم یې راته دبهادر خان ښودلی و ، چې البته ما په سترګونه ولیدلی راورسید . ما چې سلام وګرځاوه نو ده راته وویل ، ته چېرته و

کیله گی چېرته؟ بیا نو لکه زوړ یار راغی او ترغاړې وتو. دبرګړندی په وخت کې په غوږ کې راته وویل «هر څه تیار دي.» بیا سره کښیناستو او په لوړ غږ دواړو داشرارو دظلمونو او دانقلاب دبریو خبرې کولې، چې درستوران خاوند یې واوري. دجمعې شپه، دجدي دویمه هفته وه خو په کیله ګي کې واوره نه ود شروع شوې، بس وچ ساړه وو او هر څوک به چې هوټل ته ننووت له خولې به یې براس خوت. هوټلي دوه ګیسونه ولګول او کوټه رڼا شوه. په همدې کې درې نور منصبداران هم راغلل او دډوډی فرمایش یې ورکړ. یو منصبدار هماغه ټوکمار ورد ګ وچې اوس بیا راغی او زه دې خبرې یو څه ترور کړم. هسې هم زه تل په ټوکمار رو شکمن یم، او دخندا د ماسک لاندې تېرې زیړې داړې وینم. بده یې لا چې ټوکمار مخامخ ماته راغی او ویې ویل «زلمیه، داخو دې عجب سرویس پیداکړی دی، سپرلۍ دې څه شوې؟» زه پوه شوم چې لومه یې راته غوړولې ده، «صاحبه موټر کابل ته بیایم چې عوارض یې پیداکړي.» مګر ټوکمار نه قانع کېده، «زوروره، په شل دیرشو سپرلیو خو یې ملانه ماتېده، دتیلو پیسې خوبه یې ایستلې وې. هسې دې خالی روان کړی دی، یابه سرمایه دار یې او په لږو پیسو دې تاتول نه کیږی.» د استنطاق لهجه مخ په درندېدو وه. په همدې کې بهادر خان مرستې ته راغی او ټوکمار منصبدار ته یې وویل، «محب الله زما میلمه دی، زما دوړکوني دوست دی، ډیر یې مه ځوروه، بې هغې یې چرت خپل موټر ته خراب دی.»

داسې راته ښکاره شوه چې تو کمار د بهادر خان نه په رتبه کې یوڅه کوزو ، ځکه نو ، لکه رټلی سپی په کوړنج کوړنج ، بیرته درستورانه ووت ، او غیب شو .

بهادر خان بیا راسره کښیناست او دواړو د امپریالیزم او امریکا غندنې ته دوام ورکړ . هرڅومره چې تیاره کېده د منصبدارانو جوړې زیاتېدې . یوه جوړه د روسی منصبدارانو پنځه کسیزه ډله هم وه . دوی هم د نورو په شان په توشکو کښیناستل مگر چپ له یوه نه چې ازبک راته ښکاره شو ، تولو پښې غځولې وې . هوټلي ، لکه چې د دوی د جمعې د شپې د باندار سره روږدی وي ، بې پوښتنې د پخلنځی نه د سره کړو زرکانو د یوه لوی پتنوس سره راغی او هر یوه ته یې په یوه ټیمی پتنوس کې یو زرک او یوه گرده توده ډوډی کیښوده . یو روسی افسر چې هم په ونه د نورو نه ټیټ و او هم ښایی په رتبه کې ، د سرجی کوټ له لویو جیبونو نه ووډکا بوتلونه ایستل او د هر یوه مخې ته یې کیښودل .

غیر له بهادر خان نه نور افغاني منصبداران د روسانو د راتگ سره ، لکه هلکان چې د مشرانو نه لار چپوی ، یو یو د هوټل نه ووتل.

بهادر خان هم روسانو ته عسکري احترام په ځای کړ. د هغوی مشر ، یو د نگ او خیټو افسر ، ورته وموسل.

بهادر خان په روسي ژبه روسي منصبدار ته څه وویل او هغه سر ، د هو په علامه ټیټ وپاس و ښوراوه. بهادر خان هوټلي ته اشاره وکړه او هغه یوه پلاستیکي لوله د یوې کڅوړې سره راوړله. پلاستیکي لوله یې

ویړه کړه ، دشطرنج تخته وه او په کڅوړه کې یې دانې . دواړو سره واونلې .

تول کارونه دهماغه پلان له مخې کېدل چې په کابل کې راته جوړ شوی و او ما لکه روبات ، مصنوعی ماشین ، قدم په قدم تعقیباوه . ددغه پلان اصلی طراح ډاکتر زرور . ښه مې یاد یږي چې راتګ نه یوه ورځ دمخه دروژې په ماښام دیوې کڅوړې خرماسره راغی او دروژه ماتې نه پس یې ماته په خندا وویل ، « هلکه ته درې صفتونه لرې . یودې موټر دی او بل دې شطرنج او دا دواړه موږ ته اوس حاضر په کار دي . » ماوویل ، « چې دریم صفت مې څه دی ؟ » ده وویل ، « دابه ، که ژوندو ، یودورځ درته ووایم . » دشطرنج خبره یې رښتیا کوله . په دې کال زه ملی قهرمان شوی وم او دداسې تکړه لوبغاړو نه مې لوبه وګټله ، لکه سیدحمیدالله پاچا ، ګران او حاجی سرمعلم .

بهادرخان هم په شطرنج کې بدو کی نه و . زما په خیال په روسیه کې یې تحصیل کړی و او هماغلته یې زده کړی و . دکابل دمقاومت مرکز هم دده په دې کمال خبر و .

لوبه نیم ساعت روانه وه ، که څه هم چې دده هدایت داو چې ژر مات شي ، مګر ډېر کوشش یې کاوه چې لوبه وګټی . یابه یې زما زور ازمییه چې روسان مې جدی چلنج وګنې ، دلوبې په مینځ کې یې وزیر زما دآس دخور لاندې کړ ، پس دډېره فکره مې پام شو چې که وزیر واخلم نو دپیل په کشت ماتېږم . ماوزیر وانه خیست او بهادر راته وموسل او ګویا زما

مهارت يې منظور کړ . داسې راته ښکاره شوه چې د روسانو هم موږ ته پام شوی او لوبه يې دستر گوله گوټ نه څارله . بهادر خان مات شو . دلوبې په آخر کې دهغوی مشر ، خيټه ور قوماندان ، راغی ، کوز تختې ته يې وکتل او بيا يې بهادرخان ته په روسي څه وويل ، « کپتان صاحب غواړي چې ستا سره شطرنج وکړي . » کپتان صاحب ته ووايه چې مننه ، مگر زه همدا نن شپه کابل ته روان يم ، ځکه هوامخ په خرابېدو ده او سالنگ په وړاندې دی . دموټر هم خوند نشته »

کپتان په زوره وخندل ، « بس موټر به دې بهادرخان په ورکشاپ کې درته جوړ کړي. » ماوويل ، « ښه دی ، يو څو بساطه به سره وکړو ، بيا شپه په شپه رخصتيږم . » کپتان راسره ومنله ، بهادرخان ته يې څه هدايت ورکړ . هغه دموټر کلې دمانه واخيسته اوله هوټل نه ووت. کپتان دنورو روسي منصبدارانو سلامونه ومنل ، زه يې ترلاس ونيولم او دهوټل نه بهر تيارې ته ووتلو. خپل جيپ ته يې بوتلم .

دکيله گې ددښتې نه اوس داغزنو سيمانو کړې راتاوده . يوه نرۍ لارچې زموږ جيپ پرې روان و ، هم داغزنو سيمانو د دوو ديوالونو تر مينځ تېريده ، مگر داسيمونه په کتارو پورې نښتي وو حال داچې ددښتې نه چاپېر سيمونه دښامار په شان کړې کوږې پراته وو او اوربدلي مې دي چې برقي جريان پکې ځغلېدلی وچې څوک دهغې غوڅولو ته زړه ښه نه کړي. هره خواقوي روشني اندازو نه او دسيمانو بهرنۍ خواته ماينونه ښخ وو.

دکپتان کوټه هم دشین تاغي په شان یو ټېلرو ، یو بستر یوې خواته ، یو میز او دوه څوکۍ بلې خواته دیوال ته تکیه ، یوه کړکۍ چې خدازه خلاصېده او که نه ، یو بې شېټه گروپ دمیز په سر ځړېده .

دمیز په سر دکپتان دشطرنج تخته درنگو بنگو دانو سره غوړېدلې پرته وه . کپتان دالمارۍ نه دکنیاکو نیم ډک بوتل د دوو گیلاسونو سره راواخیست، یو گیلاس یې ماته ونیو خو ما معذرت وغوښت او غوښتل مې چې ووایم چې ډاکټر منع کړی یم . خو ماته روسي نه راتله او روس ته پښتو . ماوې خپله انگریزی به ورباندې وازمییم . دی موسک شو او په داسې انگریزي چې روسي پکې گډه وه وویل، « داڅنگه ډاکټر دی چې بهادرخان یې هم منع کړی دی » بیایې پاس وکتل ،« هغه خو به نه ښیې چې پاس په آسمان کې ناست دی ؟ » زه غلی شوم ده یو گیلاس کنیاک په یوه ساگړوت کړل. بل گیلاس یې ډک کړ او شطرنج ته راسره کښیناست . تخته یې واړوله چې سپینې دانې او اول حرکت زما شی، گویا دشطرنج ادب یې په ځای کړ. خو ماوویل چې سره شکېلوبه یې .

په اوله لوبه کې دواړو ، لکه جنگي چرگانو ، یو دبل زور ازمییه او تعرضي حملې مو نه کولې اولوبه مساوي شوه . دویمه هم چارگوټ شوه . په دریمې کې ماد وزیر او دوزیر د پیل پیاده گان دوه خانې وړاندې کړل او گویا دوزیر گمبیت مې وکړ.

یو پیاده مې مفت ورکړ او پوهېدم چې که دی یې واخلي نو بیا به دلوبې تر آخره دهمدې پیاده په ساتنه بوخت وي او په همدې همدې کې

به ما ټول سپاره لوبې ته ورګډ کړي وي . اوبیا نو دی دحتمي مات سره مخامخ و . مګر دپیاده همداسې پرېښودل هم ښه نه دي . کپتان همدا کار وکړ په لومه کې ونښت او پیاده یې نه یوازې واخیست ، بلکه دهغې دساتلو تکل یې هم کاوه . ډیر ژرمې مات کړ . دریمه لوبه ده وګټله او دځلرمې لوبې دځوچالونو نه وروسته سره پاڅید او دکنیاکو ګیلاس یې داسې تر خولې ډک کړ چې دبوتل وروستي سور بخون څاڅکي یې پکې ځنځول . همداسې ولاړ و او تختې ته یې کتل او په عادي لهجه یې وویل ، «فکر کوئ چې ستاسې مجاهدین به یې وګټي ؟ » ما په تعجب ورته پاس وکتل - سړی په جدیت کې موسک و . ما وویل ، « اشرار ښیي ؟ » ده په هماغه موسکا وویل ، « اشرار دي ، که مجاهدین که دشمن او که میتیژنیک ، که باسمه چې ، زما په مقصد پوهیږې ! » ما چې لا هم زنه په دواړو لاسو تکیه کړې او دخپل چال په فکر کې وم ، ناڅاپه مې پام شو چې روسی جدي خبرې کوي . مګر مابیا هم په بیطرفه لهجه وویل ، « دوسلو خبره ده . جنګ په وسلو کیږي . اشرار خوستاسو په لسمه برخه وسلې هم نه لري » روس دګیلاس نه غوړپ تیر کړ او په غوسه ناکه لهجه یې وویل ، « چټیات به نه سره وایو . وسله جنګ نه ګټي . په وسلو کې موږ د هټلر دمقابلې نه وو ، خو کوکارې مو ورنه وایستلې . دجنګ ګټه اوبایلات په نورو شیانو پورې دی . » داځلې زه ورته موسک شوم « مثلا ایډیالوژي ؟ » روس نور هم په غوسه شو ، « داغلطه خبره ده چې ګوندې زموږ ایډیالوژی په نازیانو بروه نو ځکه موجنګ وګاټه . حتی

ستالین هم په دې پوهیده او خلک یې د کمونیزم په ځای په موروطن ، په روسیې راټول کړل. »

روسی غلی شو. نه پوهیدم چې ولې یې تر اوسه خوله دومره کاواکه وه . بیرته شطرنج ته کښیناست او زه د دفعې چال لاړم. بیانوډیر وخت په همدې لوبې لګیا وو. په آخر کې لوبه مساوی شوه. عجیبه ده چې لویان هم د ماشومانو په څیر د لوبې په ګټلو خوشالیږي. روسی پوهیده چې ما په لوی لاس ګټلې لوبه مساوي کړه مګر بیا هم خوشاله و. روسی کښیناست او سریې دومره رانژدې کړ چې د الکولو بوی یې زما تر سپږمو رسېده. په ټیټ غږیې وویل ، « زما پلار د ستالینګراډ په جګړه کې منصبدار و او بیا وروسته همدې ستالین د یوې دسیسې په نامه اعدام کړ . »

ماویل ، « د تاسف خبره ده. »

د غلی کړم ، « داسې په سلهاوو منصبداران یې وژلې دي ، په کوم یوه به یې سړی تاسف وکړي. مطلب مې دا و چې ته پوه شې چې زه ولې ستاسو د مقاومت سره خواخوږي لرم. » بیا یې نوسر د تاسف په علامې وښوراوه ، « عجیبه ده چې د قهرمان منصبدار زوی ، اوس د میتیژنیک سره خواخوږي لري. » د جیب نه یې یوه بټوه راوایستله او یو کوت کوت فوټو یې راوښودله « دا مې ښځه ده ، دا مې زوی دی یوري او دغه مې لورده ، لارا. د مسکو په اپارتمان کې اوسي . »

زه همداسې غلی ناست وم او نه مې غوښتل چې داسې کومه خبره

وکړم چې که ثبت شي نو داعدام سند به مې شي. زه دروسي نه څه چې بهادرخان نه هم وېرېدم او لاهم دهغه تهوکمار منصبدار په فکر کې وم چې څه دسیسې به یې راته سازې کړې وي. عکس یې بیرته په بتهوه کې کیښوده اولکه زما په زړه چې خبروي، وې ویل، « بهادرخان زما دوست دی. ماوده شپې شپې بحثونه ورباندې کړي. دواړه منصبداران یو اویو دبل په درد پوهیږو. دلوګر په کاریز کې چې کپتان الیګ خرخردین زهر وپاشل، دبهادرخان کورنۍ هم دنورو سره په کې کسکر شوه. »

په کابل کې ماته صرف دومره ویل شوي وو چې یو ناراضي روسی منصبدار دی چې ستاسره به مرسته وکړي، مګر دایې هم ویلي وو چې شل زره ډالره غواړي. ما ناراضیتوب اوشل زره ډالره یوله بله پخلاکولی نه شول. که ناراضي دی نو پیسې ولې غواړي؟ کپتان منتظر و چې زه څه ووایم خو زه تکنی او سربداله وم، په اول ځل مې یوه وطن پلورونکي ته کتل. خوده زما په ساده توب دجادوګر په شان دشیطنت خندا وکړه، « زه ستا په تکنی توب هم پوهیږم. بس را وې شمېره. » ما هم دکوټ استر وشلاوه او د ډالرو پلاستیکي کڅوړه مې ترې راوایسته، د شطرنج په تخته مې وغورځوله. کپتان بې دهغې دشمیرلونه کڅوړه لکه چې تلي یې پاس واچوله او په بل لاس یې ونیوله او دبستري لاندې ننه ایستله. نور نو نه ده خبرې وکړې او نه ما او په کې ځاییدل هم نه. په جیپ کې یې هوټل ته راوستلم. بهادرخان چې بهر ولاړو. دموټر کلی راکړه او دروسي منصبدار سره یو ځای بې دخدای

پامانی دشپې تیاره کې غیب شول . زه دویرې ریږدېدم ، ځکه چې که څه توطئه یې جوړه کړې وه نو همدایې وخت وچې دوسلو سره مې ونیسي. موټر مې چالان کړ ، برقونه مې ولګول او سړک ته مې مخ په کابل سم کړ، هیڅوک مې مخې ته نه ودرېدلی . اکسلیټر ته مې پښه اړم کړه او مخ په دوشي مې را خپلې کړې . موټر درونده درونده کېده ، پوه شوم چې دکیله ګي جبه خانه یې پکې رابار کړې ده . ښه وچې دجنګلک په فابریکه کې یې دموټر کمانی هم ډبلې کړې وې . مافکر نه کاوه چې دمقاومت چلوونکي به دومره هوښیار وي او په زړه کې خوشاله شوم. سهار مهال خنجان ته ورسېدم دلړو یوه ترخه ګرځله په وړاندې دسالنګ دپاسه لېدل کېده . هماغلته مې دنورو موټروانانو سره په چایخانه کې سبناری وکړ او ځینو نه مې چې دکابل نه په سالنګ راتېر شوي وو، دسړک دحال احوال پوښتنه وکړه . ټولو دتګ نه منع کړم. ، مګر ما ویل چې زه خو پرې ورځم. یوه موټروان وویل ، «دتانه مخکې یو بل سرویس هم پاس لاړ او زما نصیحت یې وانه وربد ، خوکه نابلد ډرایور داکار وکړي ګیله هم ترې نشته، ته خو ماڅو ځلې په همدې لارې لېدلي یې . په هغه بل سرویس کې خو سپرلی وې، کلینر ورسره و. تاسره هیڅوک نشته. » چې پوه شو چې زه نه ایساریږم خپل کلینر ته یې وویل چې زما دموټر په تیرونو کې ځنځیرونه واچوي. مګر ما ځنځیر نه درلود. نوبیا موټروان په کاکه ګی خپل ځنځیرونه راکړل او چې ماد پیسو تجویز وکړ، هغه راته په غوسه غوندې شو او وې ویل « ته چې دومره لیونی یې

چې په دې ورځ په سالنګ تېرېږې نو زه داسې ډووس درته ښکاره شوم چې پیسې به اخلم ؟ » کلینر ته یې ویل « هلکه یو بیل هم ورکړه چې هلته بیا خپل قبر ورباندې وکنې. » بیا یې نوماته سترګه وتهومبله ، « دامې هسې تهوکه کوله، دسالنګ لیوان تاکله خښیدو ته پرېږدي. » څه وچه ډوډۍ او چای بوره مې دڅو سرو کړو زرکانو سره احتیاطي دځانه سره واخیستل او روان شوم.

شپږم څپرکی

چې دوشاخ ته ورسېدم ګورم چې هغه بل سرویس په پیچو موکې زګیروی کوي او مخ په تونل روان دی. کلینر ډنډه پنج په اوږو پلی ورپسې روان و او چې هوارې ته به شو د یخنۍ د لاسه به ور وخوت، لکه چې د ګرده لې نه د مخه روان شوی و او اوس نشول ستنېدلی. واوره پیل شوې وه او شمال د زګیرویو سره په دره کې انګازې کولې او واورې یې کله د سرک په سر او کله کوز درې ته دوړولې. د لید فاصله هم څو مترونو ته راکمه شوه. د موټر برف پاکونه او چراغونه مې چا لان کړل او د میږې په یون ورپسې روان شوم. سرویس ته ورسېدم خو د ډاره ترې مخکې کېدلې نه شوم چې د مخې نه به موټر راشي او سرک بې هغې هم نړی و. واوره د ګرده لې نه په څپولو بدله شوې وه داسې چې د هغه بل سرویس د ارابو منډ، څو زه وررسېدم، په واورو کې پټ و. سرویس څو ځایه شاته راوښوییدخو کلینر ډنډه پنج راتینګ کړ. ما هم خپله فاصله ساتله. په لارګې روسانو په هغو ځایونو کې چې د واورې د راشې د

ښوییدو خطره وه د سړک په سر دا لانو نه جوړ کړي دي چې واوره د غره نه د دالان په سر همداسې کوز درې ته وښوییږي.

دریم دالان ته چې ورسېدم زما وړاندې سرویس چې ایله لس متره به لرې وو، تری تم شو. ما موټر ودراوه او کوز شوم. هر څه چې مې سترګې غړولې سرویس نه ښکاره کېده، د واورو طوفان او شمال هر کار ناشو نې کړی و. ددالان لاندې ځای لاتور و او زه دوه زړی وم چې ترې ووزم که نه. مګر د سرویس ترې تم کېدو و سوسه رااچولې وه. په همدې کې مې د لرې ځایه یو غږ واورېد. بیا مې هم د دا لان نه هر څومره سترګې خښې کړې، غیر له سپینو واورو بل څه نه ښکاره کېدل. زیاتې بیصبره شوم خو د سالنګ دواورې مې اورېدلی وو چې ډیر خلک، حتی کلینران، چې یو څو قدمه د موټر نه لرې شوي دي، بیا یې لار نه دده موندلې. د دالان نه بهر واوره تر زنګانه رسیدلې وه او وریالا په زور کې وه. یو ناڅاپه مې دشین تاغې تول باکس ته پام شو چې هلته یوه اوږده رسۍ هم کړی کړی پرته وه. وپرېدیم چې د جنګلک د ورکشاپ خلکو او یا بهادر خان به هغه بیځایه کړې وي، خو چې مې تول باکس خلاص کړ، پړی هما غسې کړی کړی پروت و. د هغې یو سر مې د شین تاغې د ورپورې او بل د ملا پورې تېینګ کړ، د بوتل غوټه مې ورروا چوله او د دالان نه د غږ په لوري ووتلم. موزې مې نه وې او ایله بیله مې بوټان د واورو لاندې په پښو کې تېینګولی شول. په واورو کې روان وم او ډېر وېرېدم چې د سرک نه کوز درې ته ونه رغړم، ځکه چې سرک د غیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرک نه چنداني نه پېژندل کېده. يو څو متره لانه وم تللی چې بيا عږ راغی، په احتياط مې ځان د سرک څنډې ته ورساوه او کوز مې درې ته کتل، ګورم چې، لکه موږ به چې د هلکتوب په وخت کې په تشت، پتنوس، او کله لاهم هسې په کونوړی د واورې د پاسه ښويندئ کولې، يو وړو کی کنډو کوز ښوېېدلی. ډېر لرې يو تور شی ښکاری. زه پوه شوم چې سرويس کوز خطا شوی. پړی دومره اوږد نه و چې زه ورکوز شوی وای او که وای هم زه بيا څه د تورې بنګړی وم چې تولې سپرلی به مې راخيژولې وای. په همدې فکر کې وم چې يو وړو کی تور شی ترسترګو شو چې پاس راخيژي. چې نژدې شو نو ګورم چې بنيادم دی او په خاپوړو راځي. ما ورغږ کړ چې وريب مه ځه، په ښی خواته راځه، مه وار خطا کيږه. کتل مې چې په رښتيا يې لار زما خواته کړه کړه، خو رفتار يې شيبه په شيبه سسستېده او په هر څو قدمه کې به يې دمه کوله. ما هم تر هغې چې پړی رسېده ځان کوز وروڅکاوه. چې څو قدمې ته ورورسيدم، نور نو هغه له حاله لويدلی و او پس د ډيرې اوږدې د مې چې نژدې د نوې واورې لاندې پټ شوی و، په خاپوړو يو څو ګامه نور هم پاس راغی. ما لاس وراوږد کړ او لستونی يې په لاس راغی. کش مې کوده او بيا مې نو پړی د هغه نه هم چاپير کړ او په مدار مدار پاس راختو. د پړي د شليدو وېره هم راسره وه، ځکه همدا زموږ د ژوند يوازينی مزی و. د همدې پړي په زور سرک ته چې اوس واوره تر نامه رسيده راوختلو او د څو ځلې د مې نه پس دالان ته ورسيدو. په غيږ کې مې شين تاغی ته وخيژ اوه.

هغه مې په بستر واچاوه او بیا مې یې چې د سر او پښونه واورې پاکې کړې پام مې شو چې ښځه وه.

اووم څپرکی

غاښونه یې د یخنۍ نه سره لګیدل. اول کار چې ماوکړ، د بسترې نه مې قدیفه راواخیسته او ددې د بستر مخې ته مې پرده کړه. د ځان سره مې ویل، زوی یې مړ کړې، په دې حال هم ستر. بیا مې د بکس نه لویه تولیه راواخیسته او د پردې نه شاته مې دې ته ورکړه «واخله، اول خپلې جامې وباسه، چې تولې خیشتې دي. په دې باندې ځان وچ کړه.» بیا مې نو خپل پاک کمیس او پرتوګ د بکس نه واخیستل «بیانو همدا جامې واچوه.» ناڅاپه مې پام شو چې د ښځې به پښتو نه وي زده، خو بیا مې ویل، تکه توره بلا ورپسې. شیبه پس راووتله، خو د سړونه ریږدیده. کمپله مې ترې تاو کړه او ورته و مې ویل «اوس ګرځه، چکروهه، چې لږ وینه دې په رګونو کې و غړیږی، مګر هغه د چکر څه چې د دریدو لانه وه. ځان یې په بستر کې واچاوه او لنډه لنډه سایې ایستله او د دریدو لانه وه. د پلار نه مې اوریدلي وو چې د کوم کوچې کیسه یې کوله چې همداسې یخ وهلی و او خلکو په لیمڅې کې تاو کړ او په مځکه یې داسې رغړاوه لکه غړه که چې ښځې موښې. ایله یې په رګونو کې وینه وځغلیده. پلار مې ویل په داسې وخت کې د ژوند علامه دا ده چې د وجود سوی شروع شي، ځکه پخوا هر څه کرخت وي. یو خبرداری دا و چې بنده خوب ته پرې نږدئ. ما هم همداسې په کمپله کې تاو د موټر په

غولی واچوله او د غړه کې شاربل مې پیل کړل. ورو ورو مې کتل چې د نجلۍ سارابنکل آرامه او منظمه کیږي. د پلار د نصیحت سره ما هم تر هغې شاربله چې د سوي زګیروي یې وختل.

بیا مې په کټ واچوله چې آرام وکړي. د هغې د لاس او پښو سوي شروع شوي وو او ژړل یې. څو ځلی مې زړه وکړ چې پښې یې کښیکاږم، خو بیا به لاس نیولی شوم. د شین ټاغي په نغري باندې یولوی چایجوش و. هغه مې د اوبو نه ډک کړ او به مې تودې کړې او په یوه کاسه کې مې اول د نجلۍ په پښو سړې او به وا چولې او بیا مې ورو ورو تودې اوبه پرې تویولې. زه هم نه پوهیدم. پخوا هیڅکله د داسې حالت سره نه وم مخامخ شوی، څه مې چې په پوهنځي کې لوستي او اوریدلي وو هماغه مې کول. نور شی خونه و، ټینګ سور چای مې په کاشوغه غوړپ غوړپ ورکاوه او دې ته یې هم لکه چې خوندور کړی و، چې زه به لږ ځنډ شوم نو د چای پیالې ته به یې سترګې کږې وې. د بهترۍ یوه علامه دا هم وه چې لږ او بر یې د شین ټاغي چوکیو، کړکۍ، نغري او نورو سامانونو ته وکتل او بیا یې زه هم په سترګو وتللم. ما ورته وویل «ته نو اوس کرار آرام وکړه او زه یو ځلې بهر وځم».

رسۍ مې راواخیسته چې ګوندې یوه ستوې یې کړم چې لږه اوږده شي. همداسې مې یوه ستوې کوله او تر ملامې تاوولې دا کار مې وکړ خو ویریدم چې اوس به نو پړی او مړی اوسست شي. یو سر مې بیا ټینګ په ورپورې و تاړه او بهر ته شوم. واوره لا د پخوا په شان په زور کې وه. د

برنډې نه ووتلم او په خپل اټکل مې ځان هغه ځای ته ورساوه چې سرویس تري ښوییدلی و. واورې هر څه پټ کړي وو. په توکل مې لاندې ښوییدل شروع کړل او تر هغې تلم چې زیاتې نو پړی ترنځ شو. هره خوامې وکتل، خو د سرویس درک نه و. غږ مې وکړ، خو چو په چو پیا وه او یوازینی غږ دواورې شرنګې و. ښایسته شیبه ودریدم چې ګوندی کوم تور ځای صحیح کړم، هیڅ شی نه و. زه هم یخنۍ وارخطا کړم. بیرته مې قدم په قدم ځان پاس راوڅکاوه او د پړي د شلیدو ویرې پسې واخیستم، ختل مې نور هم سو که کړل، هسې نه چې وښوییږم او په مزي زور راشی. چې پاس وختم نو داسې وم، لکه د واورې څیرد چې موږ ماشومانو جوړوله او د پوزې په ځای مو ګازره یا د جوارو توکه په مخ ورخښوله. په برنډه کې مې کالي ټک وهل، خو پښو مې لکه چې اوریې اخیستې وي، سوی کاوه. په تادۍ مې د موټر د څنګ نه د هغه آنتن د برنډې نه بهر خواته راکش کړ چې د کانکریټ نه بهر ووځي او په بیړه موټر ته وختلم. ښځه په بستر کې وه. زرمې لږ اوبه وایشولې او سرد پیاله مې په لاس کې د ټکور په شان ښه لګیده. د چای سرد لږ سړی وزمه شوم. د شین ټاغې د ننه هوا تیاره کیده او د موټر کړکۍ هم براس نیولې وه.

ښځې سترګې پرانستلې او وچته کښیناسته. ما ورته وویل، «ته کومه ژبه کوې؟ کدام زبان یاد داری؟» هغې په کمزورې مو سکاوویل، «پښتو» ماوویل، «ښه نو زما خبره په غور واورد! زه لاړم، کوشش مې وکړ، د سرویس پته ونه لګیده، لکه چې واورې پټه کړې ده، څوک مې

ژوندي بيا نه موندل. » هغې سر وښور اوه او نور څه يې ونه ويل. ما دوام ورکړ، «خبره ورانه ده او که دا برنډه نه وای زه او ته به هم ختم وو. نو داسې به وکړو چې خدای يې کوي. » هغه منتظره وه چې زه ورته خپل پلان ووايم، خو ما کوم زيری نه درلود او ومې ويل «اول خو دا چې مور اوس ژوندي يو او تر څو دا برنډه نړيدلې نه وي غير د يخنۍ او لوږې نه بل خطر نشته. يو څه شيان خو دلته راسره شته، نغری هم لرو او اوبه هم. د موټر تودولو چل هم راځي خو خدازده مور به څو ورځې، يا څو هفتې دلته نښتي يو، دومره تيل نشته چې بخاری چالانه کړو. بس په همدې يوې برستنې او کمپلې به گوزاره کوو او گورو به چې خدای څه کوي. » ما لاخبره خلاصه کړې نه وه چې دا خوب وړې وه. د موټر هوا په څو ځلې خلاصولو او تړلو د يخچال په شان سړه شوې وه او ما چکر وهل شروع کړل. چې پورې اته بجې شوې نو د ديوال نه مې د مخابرې ماشين راوښکه او ميز ته کښيناستم. د څو اشارو نه پس د هغې خوانه ځواب راغی.

«چيرته يې، مور درپسې خپه يو»

«په واورو کې گيريم، در ختلی نشم. »

«مورهم ويريدو. بيا به سره گورو. »

«سره گورو به»

زه پوه شوم چې درې ساعته پس بيا بل هدايت راکوي. ماشينگی مې بيرته په ديوال کې پټ کړ. ښځې په کرار کرار سارانښکله. ځير مې ورته وکتل چې دا به څوک وي. بالاپوش او پتلون خويې د کليو د ښځو

نه و. په رنګ بدو کې نه وه. اوږدې تورې څنې یې لاخیشتې او خورې وري پرتې وې. اوږده تور بانه یې د غنم رنګي مخ او جګې پوزې سره جوړیدل. وروځې یې، لکه چې په نوسي لیندۍ کړې وې، د سترګو خواته پرېړې او بلې خواته نرۍ.

لاسونه مې د سړو د زوره سره سرویل او په غوسه وم چې یو بسترو، هغه هم دې ښاري شیشکې رانه واخیست.

پورد په یوولسو بجو د مخابرې شرهار شو. زرمې ماشین راوکینښ. ډاکتر زړور و.

«د شین ټاغي مخه بیرته ګرځولی شې؟»

«کوشش خوبه وکړم، چې لږ د رڼا شي.»

«بس بیرته کوز شه، په هغه زړه لار راشه.»

«هلته هم د شیبرنه سر کې د شنبل تنګی دی چې په اوړي کې هم کنګل وي.»

«شیبر ته مه ځه، په دواب میخ زرین کې، به زموږ سړي درته ولا وي.»

«یو میلمه هم لرم.»

«ناممکنه دد.»

«بس دواورو د مینځه راووت.»

«رخصت یې کړه.»

«نه کیږي. سیا سره دد.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سیاسره څه مرگ غواړي؟»

«بس دواورو نه راووتله. موټر يې اوښتی و.»

«رخصت يې کړه، امر دی»

«نه کيږي.»

«مه خو گيانې کيږه، ختمه يې کړه، امر دی. په دو آب کې به سره خبر شو»

مخابره هم ختمه شوه. ماشين مې ځای په ځای کړ. ډيره شيبه د سړو له لاسه په موټر کې لړ او برگرځيدم. د پښو گوتو مې سوی کاوه. ناڅاپه ښځه په بستر کې کښيناسته، لړ او بريې وکتل، په لوړ غږيې ناري کړې «زه چيرته يم؟» ما وويل، «آرامه شه. ته په سالنگ کې، په موټر کې په بستر کې يې.» په چرت کې لاړه او بيا يې ځان راټول کړ او بيرته پريوته، خو چې ما ته يې وکتل چې ولاړ يم نو وې ويل «بل بستر نشته؟».

ما وويل «نه، دشپې هم څه نه دې پاتې، څمله.» هغه پريوته خو څو شيبې پس بيرته راپاڅيده او په نرۍ موسکايی وويل، «په دې بستر کې خو دواړه ځاييږو؟» ما دشرمه ورته نور کتلی نه شو شامې ورواړوله، «چه ستا خوب پوره شي، بيا به زه سره ولگوم.»

سهار مهال واوره ودريده. ما چای دم کړ، يو څه وچې شودې وې هغه مې ورگډې کړې، وچه ډوډۍ مې چې راوړې وه اوس داسې کلکه او گگړه وه، لکه داريا. هغه مې په نغري تاوده کړه. ښځه هم زما په ښکالو

راکښیناسته او د کوڅیو په چوټي کولو یې شروع وکړه. هغې ته مې د شو دوچای او یوه ډوډۍ بستر ته وروړه. او ما نغري ته هم ځان گرماوه او هم مې سبناری کاوه. وروسته راپاڅیده او د سیلانیانو په دود په نغري و گرځیده، د کړکۍ نه یې بهر دواورو او پړقنده لمر ننداره وکړه. بیا یې ماته وکتل او په خندایې وویل، «اوس نو ستا د خوب وار دی.» ما نور ست ته ونه کتل او بستر ته وختم.

مازیگر مهال مې کوشش وکړ چې د موټر مخه کوز پلو واړوم، خو په برنډه کې دلته هلته باد واورد دلۍ کړې وه او کنگل شوې وه چې د بیل زور هم چندانې وربانديې نه رسیده. په شوا خون مې ترمانبامه یو څه مځکه تورد کړه خو بیا مې خپلې بې عقلۍ ته پام شو چې که مخه یې راوگرځوم بیا هم د برنډې نه بهر لر اوبر په سرک ترنامه واورې پرتې ډې او چیرته موټر وربانديې تلی شی؟ چې موټر ته وختلم نو د سرد کړې زرک بوی و. دا زما وروستی زرک و. ښځې هر څه تیار کړې وو او دواړو په کرارد او په اشتها وخوړل. د چای په وخت کس مې هغه پو ښتنې شروع کړې چې په زړه کې مې یې غمباده جوړه کړې وه.

«اوس خو په یوه قفس کې لویدلې یو، نو څه دې ویل چې یو بل وپیژنو؟»

«تاوار رابانديې رومبی کړ. ما هم همدا غوښتل. زه به د ځانه درته ووایم. نوم مې دی ترینا، په ما دا نوم بد ولگید.

«ترینا خو فرنگی نوم دی یا به روسی وي.»

هغې وخندل «په اصل کې شاترینه وم خو د نازه مې کور کې ترینابولي. پلار مې مدیر یار مامد خان د سپین زر شرکت د محاسبې مدیر و. خاوند مې نور الله نخباف...»

پوه شوم چې د پخې پرچمۍ کورنۍ ده، او میړه یې د امین ورور، عبدالله امین، په خپل امر په کندوز کې اعدام کړی و. خو هیڅ مې ونه ویل. هغې دوام ورکړ، «میړه مې ظالم. امین وواژه، مور او پلار مې کابل ته کډه شول. په کندوز کې مځکې لرو، زه یې په حاصل پسې راغلې وم. وریژې مې خرڅې کړې او بیرته کابل ته روانه یم.» نورد نو غلې شوه. ما وویل، «زه ډاکټر محب الله یم» هغې په خندا وویل، «بس چې دا موټر مې ولید، و مې پیژندې. د کندوز او خان آباد ترمینځ دومره لارد نه دد، ستا د موټر ډنډوره ټولو ته رسیدلې وه. اوس دې ولې د ډاکټرۍ نه موټروانۍ ته ترفیع وکړه؟»

«ډاکټرۍ ورکه کړې او د سوال کشکول یې ورک کړې چې هر مریض ته دې نیولی وي. د مریض پیسې داسې وي، لکه د مړي خیرات. اوس کابل ته روان وم چې موټر څه عوارض پیدا کړي، او بیانو زد پوه شه او د سرویس موټر واني.»

شاترینې په ځیر راته وکتل او بیا یې مر موزه موسکا وکړه، «د مجاهدینو سره خو به کار نه کوې؟» ما وویل، «نه، اشرار گوره او ما گوره، که هغوی راغله بیا به د ډاکټر په ځای کوډگر او حکیم جیان د خلکو علاج کوي.» شاترینه یوه شیبه غلې وه او زما د خبرو جاج یې

اخیسته. بیا یې نو داشتی راخوشې کړه، «نوبیګادې د چاسره، ګره ګته، ګره ګره، ګته، تلګرافی مخابره کوله؟»

د ځان سره مې وویل، محب ګله، لاړې. ایله مې په مخابره کې د ډاکټر زړور نصیحت ته پام شو چې ښځه ختمه کړه. اوس نو دا ضروري شوه. پخوا مې داسې ګڼله چې دا به په دوشي کې چیرته ښکته کړم او زه به دوسلو سره دو آب ته روان شم. مګر اوس د ښځې ژوندي پریښودل د ملی مقاومت سره خیانت و. په هغه شپه مې شاترینې ته هیڅ ست و نه کړ او پخپل بستر کې پریوتم. څه شیبه پس دا هم راغله او د بستر په څنګ کې کښیناسته. د سړو نه ریږدیده او زه ترستونې په برستن کې پټ وم. ډیر وخت همداسې غلې ناسته وه او بیا چې ما شاور واړو له دا هم پاڅیده او د زګیرویو سره یې په موټر کې قدم وهل شروع کړل. ما ته خوب نه راته او په دې فکر کې وم چې په ښځې څه چل وکړم. یوه لاره یې داوه چې د برندې نه یې وباسم او بیا یې کوز ورغړوم. بله یې دا چې همدلته یې ورکړم.

مګر په زړه کې پوهیدم چې یو هم آسان نه وو. ما چې په هلکتوب کې مرغۍ حلالو له هم به مې مخ بلې خواته واړاوه. پلار مې د نورو په روایت یو څه ناړامۍ او خونونه کړي وو، خو هغه په ځوانۍ کې وو، په خوګیانو کې. کتغن دده نه هم د نورو په شان مړیې (پسه) جوړ کړی و. مور خو مې داسې وه چې زه یې نه پریښودم چې ماښام چې مرغۍ ځالې ته راځي، هغه وولم. خو له به یې راته جینګه کړه او په ژړه غوني آواز به

يې وويل: « مه کوه، خواره کې، خپل کور ګڼګې ته يې پناوړې ده. واړه سوز ګوري بچوړي به يې ورته ناست وي چې اوس به مې مور کې راځي. »

بيا مې وويل چې اوس د افغانستان د مرګ او ژوند سوال دی او زما وړې انګيرنې پکې نه ځاييږي که دغه وسله زده و نه رسوم او يا حکومت پرې پخوا د پخوانه خبر شي، نو ګويا په لوی لاس مې ملی مقاومت مات کړ او د خيانت دا کړی به تل په غاړه ګرځوم. شاترينه، لکه کوکری چې د کوټې نه بهر پاتې شي سونګيده او لر اوبر ګرځيده. ما د ځانه سره ويل چې دروس نانځکې، اوس سالنګ ته نځاکوه. خو د ځانه سره يو څه هماغسې خجالت وم چې په وړکتوب کې به د نورو د لومونه د مړزانو د غلاکولو نه پس راته پيدا شو. د کوزې درې نه د ليوانو غم لړلې ساندې راتلې او کله به داسې شور ماشور شو، لکه يو د بل سره جنګونه کوي. پوه شوم چې دا بلاوې د شاترينې د سرويس په مړو لګيا دي. د تنهايي او د پيړيو د نامرادۍ يو څپه هم د خوب په شان را باندې راتله. يو ځلې مې کتل چې راغله او په بستر زما شاته راننوته زده اريان شوم چې اوس به څه کوم. زه يې د مرګ تابيه نيسم او دا په بستر راننوځي. يو عجيبه وږمه ترې راتله، د پردی بوی. ډاکټران پوهيږي چې هر بنيادم ځانله بوی لري چې پخپله پرې نه پوهيږي خو، لکه د ګوتو نښه د هماغه بنيادم د پيژندو علامه وي. سپی او غوا هم خپل او پردی په همدې پيژني، خپل بچي ته پی راپريږدي او پردی وشړي. په اوله کې

سره نیولی او شخ پروت وم خو ورو ورو بستر تو د یده او ورسره د خوب ځپې راتلې. نه پوهیږم چې د ځوانۍ ځپه وه او که د یخنۍ زور، خو لکه موږ به چې په هلکتوب کې د شارو د بچي د پاره د ملخانو د نیولو تکل کاوه، په ګوندو به کرار کرار ورنژدې شوو چې رانه تهوپ ونه کړي، شاترینه، لکه زنځه ورو ورو راوښوییده، او ما هم ځان ترې لرې نه کړ. سهار مهال رنګه بنګه په غیږ کې راته پرته وه.

* * * * *

په خوب کې مې یو څه ښکالو واوریده او چې راویښ شوم نو یو قسم کریغې او غرهاری و چې کله به راغی او کله به غلی شو. په ځای کې کښیناستم. شاترینه مې ولیده چې د چای د پارد او به ایشوي او د کړکۍ نه بهر خواته ګوري. پاڅیدم او د موټر نه کوز شوم. دا هم راپسې راغله. لمر داسې د واورو د پاسه ځلیده چې سترګې مې و بریښیدې. هیڅ شی نه ښکاره کیده. بیرته موټر ته ننوتو او نیمه وچه ډوډۍ چې د یخ د لاسه ګګړ ګرځیدلې وه او زموږ وروستۍ ذخیره وه په شریکه په چای کې لمدوله او خوړله مو. یو نیم غږ او د موټر غرهاری لاهم را ته. بیا ووتلو او داځلی مې یو تور لوګی ترسترګو شو چې د کوز له خوا په هوا او بیاورک شو. شاترینې ته مې وویل «تاهم دود ولید؟» هغې وویل «هو، لکه چې د کوم موټر وي». ډیره شیبه پس د یوه تراکټور د دود نلۍ په یوه کږ-لیچی کې راپیدا شوه او بیرته ورکه شوه. اوس نوموړ دواړه احساساتی شوي وو، هغې زما لاس نیولی و، درګرده یې سولا وه. ناڅاپه تراکټور

(c) ketabton.com: The Digital Library

را پیدا شو او دا ځلې موغونډ ولید. د هغې ترشا دوه نور تراکتورونه وو. د سرتراکتور د سرک په مینځ کې پل ایسته او وروستنې یې هر یو ذ سرک یوې خواته سره غبرګ روان وو او واوره یې د سرک دواړو غاړو ته غورځوله. مګر ما ته یې یون د میږې ښکاریده، ویریدم چې بیرته ونه ګرځي، پړی مې را واخیست، ملامې و تړله او غوښتل مې چې ورپسې ورشم خو شاترینې مې لاس ټینګ ونیو، «مه ځه، یو ته یې، چې تا هم رانه واوره وخورې بیا به څه کوم؟» یو څه حیران او تکنی شوم. په غوسه مې وویل، «تا راسره څه پې پریښې دي؟» خو هغې نه خوشې کولم. عجیبه ده چې د شاترینې لاسونه هم پاسته وو هم محکم.

ناچاره مې پړی له ملا خلاص کړ او بیرته موټر ته وختم چې یو څه مې د زړه د رزا کمه شي. هم نجات ته خوشاله وم او هم ورنه ویریدم چې په ماپسې نه وي راغلې. د کړکۍ نه مې مخکینی تراکتور ولید د برنډې بهر ځای ته راورسید. شاترینې ته مې وویل چې ته ځان خلکو ته مه ښکاره کوه، زه ورکوز شوم. که ګورم یو سورسری روسی د تراکتور په جلوناست دی. کمیس یې په ځان نه و، سګرټ یې له خولې ځنګیده. روسانو د خپل دباو د ښودلو د پاره په ژمي کې همدا سې نمایشونه ورکول. کله به روسي چې نیم به لغړ و واورې په ځان موښلې او سپرلیو به یې د سالنګ په ژمي کې ننداره کوله. مګر دې هم نتیجه نه وه ورکړې ځکه خلکو به د همدغو باتو روسانو پسې ویل چې د خوګ غوښه یې خوړلې، ځکه په ځان نه پوهیږي. ترڅنګ یې یو افغاني معابر و چې تول

په سرجی جا مو کې پټ و، جرابي خولی يې وه چې يوازې او بلنې سترګې او خوله يې ښکاريده چې براسونه ترې ختل. دواړو په روسي خبرې کولې. اوريدلي مې وو چې هر روسي ځانله يو افغاني ګوډاګی درلود. د ترجمان نه مې پوښتنه وکړه چې تونل به کله خلاص شي. دد روسي ته ترجمه کړه او روسي داسې په زوره وخندل چې د خيټې ګونځې يې سرد وپړپيدلې «تونل؟ زرخلاصيږی. په دوو درو هفتو کې، غم يې مه کوه.» بيا جدي شو او په ګوتو يې ورځې شميرلې، دوه ورځې ترتونله، بيا لس يا دوولس ورځې، د تونل جنوب ته ترجبل سراجه ....» ترجمان وويل «ايله په دوو ورځو کې د خنجان نه دلته ورسيدو. هغې خوا خو واورد بيخي زياته دد. نو ښه به داوي چې د موټر مخ واړوې او بيرته خنجان پلولاړشی.

په لاس مې شوروي ته هغه واورد و ښود د چې لاهم د برنډې په مينځ کې د موټر شاوخوا خرد وه. هغه تراکټور پرې راپرېښود او پاکه يې کړه. ما د موټر مخ بيرته کوز پلو راواړاوه. پخوا تر دې چې روان شم ترجمان ته مې وويل «لس شل متره برد خوا سرويس د سپرليو سرد کوز لويدلی دی چې خبريې واخلئ چې څوک ژوندی دی او که نه.» نور مې د هغه ترجمانۍ او دروسي ځواب ته ونه کتل او موټر مې روان کړ. له پيچو مې چې پناشوو، شاترينه د بسترنه راغله او په څنګ کې مې کښيناسته. په خنجان کې تم نه شوو او ماغوښتل چې په بيړه ځان دوشي ته ورسوم چې له هغه ځايه زړه لارد ونيسم. شاترينه خوشاله معلوميده او ځان يې بې

سببه رانژدې کاوه. چې ما په اوږه پورې وهله. دې را ته په معصومانه خندا وویل، « ډیر تیز روان یې، د موټر ټکان مې خوځوي. » ما ورته ونه ویل چې دا څنګه ټکان دی چې بلې خواته دې نه ټیل وهي او نژدې ده چې زما په غیږ کې دې کښېنوي؟ تر دوشي پورې مې په زړه کې د شیطان او رحمن مقابله وه. وژنه یې، مه یې وژنه. د اسلامي احکامو نه نیولې، تر پښتني عنعناتو او حتی د شاعرانو او حکیمانو پورې ټولوته مې روی وروړ. نه پوهیدم چې کوم امر د شیطان دی او کوم د رحمن؟ که قسم ورکړم چې چا ته به د مخابرې حال نه وایې، نو د پرچمي په قسم څه اتبار؟ که یې وژنم، د هغه شاعر خبره راته ولاړه وه چې « تو از چنګال ګرګم در ربودی* چو دیدم عاقبت خود ګرګ بودی. » په دې خو خوشالي نه وه په کار چې د مخابرې په موضوع نه وه خبره. پخپله مخابره د اعدام د پاره کافي وه. یوې خواته دا متل راته ولاړ و چې مار وژلی ښه دی او کار کړی. بلې خواته خوګیانې واله وه چې هغې بله سرنده غږوله. د خنجانو نه کوز هوا نرمه شوه. واوره نه وه او د سرک سیند لوري کوز هلکانو د شولو په پټیوکې چې اوس یې مازې سوارې (وډ) پاتې وې وري پیول. داسې راته ښکاره شوه چې نجلۍ زما په اندیښنې پوهیږي. هغې هم ځان را ټول کړی و او په فکر کې ډوبه وه. مازیګر دوشي ته ورسیدو. د بازار په لر سرکې مې موټر د سیند په غاړه ودرواوه. ورته و مې ویل، « شاترینې. ته همدلته کښېنه چې زه لږ زهر او مرګ راوړم چې دواړه د لوږې نه مرو. » هغې وویل، « زه به هم درسره لاړه شم؟ » ما

وویل، «نه. زه د سیاسري سره په بازار کې په چکر روږدی نه یم.» هغه موسکه شوه او نوریې هیڅ ونه ویل. ښکته شوم او یوه آشنا هوټل ته لاړم. هوټلی ته مې پس دروغبړنه د شلو سرو کړو زرکانو فرمایش ورکړ. هغه راته په حیرانتیا موسک شو، خو وریتول یې شروع کړل. خپل شاګرد یې واستاوه چې یو څه زرکان د نورو هوټلونونه پور کړي او شل تودې ډوډۍ راوړي. په هوټل کې د مسافرو ګڼه ګوڼه وه چې د کابل په نیت روان شوي او د لارې د بندیدو د لاسه دلته دوشي کې ګیرپاتې وو. اکثریې چپن والا، موزې او کلوشې والا وو. خپلو بسترو ته یې تیکه کړې وه او چایونه یې څښل. د ټولو ماته پام وو چې په شلو زرکانو څه کوم. زما په ساده ګۍ او ښاری توب تخنیدل. د شلو زرکو په پیسو روغ پسه کیږي. ما یوه ګرده ډوډۍ د هوټلي د څنګ پیچلي دسترخوانه واخیسته او په ولاړې مې شخوند پرې واهه چې ګورم دوه منصبداران، چې سرې پټۍ یې په ګریوان او بازوګانو لګولې وې هوټل ته راننوتل. ماټکان و خوړ او د هوټلي سرد په خبرو شوم چې مخ مې و نه وینې. خو چا په شاوتپولم. مخ مې واړاوه او د ټوکمار منصبدار په لیدو مې غوني زیږ شو. د ځانه سرد مې وویل «لا حول ولا، صورته، تیږد شه» او روغبړته مې خوله بیرته کوله چې هغه راباندې رومبی شو، «او هو، زموږ د کندو شاته ختېختې راغلي دینه. ته د کیله ګي نه په درو شپو کې ایله تر دوشي راورسیدې او که دې بیا موټر عوارض پیدا کړل؟» ما کوشش کاوه چې غږ کې مې ریږد ونه وینې او په سالنګ کې د بند پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

گیدو کیسه مې ورته وکړه. په همدې وخت کې هوټلي راباندې غږ کړ چې زرکان تیار دي. ټوکمار منصبدار ډک پتنوس ته، بیا یې ما ته وکتل، «زه پوهیدم چې ته سرمایه دارې، خو په دې نه پوهیدم چې په یو سر دو لس زرکان ګروت کوې او که سپرلۍ لرې؟» ما یو ګونګ ځواب ورکړ «دواړه صحیح دي.» زر مې هوټلي ته پیسې ورکړې، ده او دده ملګري ته مې په لاس سلام ورکړ او په داسې قدمونو چې بیړه ترې ښکاره نشي، راووتلم. په منډه موټر ته ورغلم. شاترینې میز صفا کړی و او په غورد کې ناسته وه. د زرکانو او تودې ډوډۍ بوی ته یې د شوقه سترګې پټې کړې او بې د بسم الله یې پیښه ورباندې وکړه. زما اشتها لاړه وه په خپله مخه. د ډرایور سیټ ته ورتلم چې په بیړه موټر روان کړم، خو ګورم چې ټوکمار منصبدار مې مخې ته شین شو. دالا څه چې پاس راوخوت. د ښځې په لیدو یو څه ټکنی شو خوسړی ډیر جدی معلومیده او وارد وارد یې شروع وکړه، «خور جانې ته به لږ د موټر نه وو ځې چې زه د محب الله خان سره یو څو خبرې لرم.» شاترینه هیڅ وار خطا نه شوه، وې ویل «نه، زه نه کوزیږم. ته خپلې خبرې کوه.» منصبدار ما ته وکتل او بیا یې بې مقدمې وویل «ښه دد. ته په موټر کې مخابره لرې؟» ما په خندا ځواب ورکړ، «که لرلی مې، تا ته به مې مخابره کړې وای چې په یوه هلیکوپتر کې زرکان راواستوه او د سالنګ د یخنۍ نه مې بچ کړه.» منصبدار دې ټوکې ته ونه خندل، «د همدې سیمې نه ورمه شپه کابل ته مخابره شوې دد.» ماوویل «زما یې پرې څه؟» هغه وویل «تا به

کړې وي. » د «به» د استعمال نه پوه شوم چې سړی د شک په حال کې دی. ما هم پیشزو وکړ، «په خلقي نظام کې خو دزد گفتن او بربستن نشته، نو ته څنگه په ما ناطقه حکم کوې؟» هغه وویل، «ناطقه حکم نه کوم. دغه مخابره یاد کوم موټر نه شوې ده چې که دا کار شوی وي نو ستا موټر د ډیرو بد او بلاو نه ډک دی. او یا به د کوم کور یا بل مرکز نه شوې وي، چې زموږ نور ملگري یې په لټون کې دي.» شاترینې خبره پکې گډه کړه، «مخابرې څه ویل؟» منصبدار وویل «خدازده، څه شفر به وما ته یې مضمون معلوم نه دی، بس وظیفه راکړ شوه چې د دوشي او سالنگ ټولې توابې ورپسې وغواړم. حتماً د اشرارو لاس پکې دی.» زما زړه درزا شروع کړه. خوشاترینې په مفصل ډول ورته د سرویس د اوښتو او د خپل نجات کیسه تیره کړه او بیا یې وویل، «دادرې شپې کیږي چې زه په همدې موټر کې یم.» منصبدار ورته وویل «خورې، پوښتنه عیب نه دی، ته څوک یې؟» شاترینه موسکه شوه او د جیب نه یې یو عکس لرونکی کارت راوایست او منصبدار ته یې ورکړ. منصبدار د هغې مخ او شا او امضاگانې په دقت وکتلې او بیا یې وویل، «ملگرې ترینا، موږ ټول د تادنامه او انقلابی کار ناموسره آشنایو. ستا خاوند چې امینیانو مرکز هغه د ټول کندوز ولایتی آمرو. موږ هم د امینیانو ستړه وایستله او کلیمه گوی مو ورپرې نه ښود.» ما په تعجب شاترینې ته وکتل خو هغې خپله معصومانه موسکا راباندې ازمیله. ټوکمار منصبدار په ډیر احترام وویل «ملگرې ترینا، زما گستاخي معاف کړه، نه مې

پیژندلې. » شاترینې په رسمی لهجه وویل، « فرق نه کوي، موږ ټول باید د انقلاب ګټې تر هر څه مقدمې وګڼو. » منصبدار وویل، « که ستا اجازه وي موږ به د دغه سړي موټر ولټوو چې د مخا برې ماشین پسکې شته او که نه. » شاترینې په آمرانه لهجه وویل: « ما چې د خپلو درو ورځو کیسه درته بیان کړه هغه ستا دسات تیری دپاره نه وه. ما ویل ته به پوه شې چې که مخابره شوې وای زه به پرې خبره وای. » منصبدار وړوکی شوی و خو بیا هم لکه ځیلي ماشوم د خبرې نه نه او ښته، « ملګرې، کیدای شی چې ته به هغه ساعت د موټر نه کوزه شوې وې او ده به مخابره کړې وي. » شاترینې ترخه خندا وکړه، « ته وایې د سالنګ په هغو ساړو کې به زه د موټر نه کوزه شوې وم او ده به بیا ماشین چالان کړی وي او هلته به په کابل کې سړی ورته تیار ناست و او دا ټول کارو نه به یې کړي وي او زه به د موټر نه بهر یخنی کنګل کړې نه وم؟ په رښتیا چې د لینن خبره، په انقلابیونو کې هم احمقان شته. » منصبدار بیا خبرې ته ځان جوړاوه چې شاترینې پرې برچ وهل: « بس په حیا کې ښکته شه او که نه ستا آمر ته تلیفون کوم. » د ټوکمار منصبدار مخ تک سور شو، ژبه یې په شونډو څو ځلې راښکله خو خبره یې ونه کړه او د موټر نه کوز شو. شاترینې راته ځیر ځیر وکتل، « د مارکس دا خبره مې ډیره خوښه ده چې د نړۍ سالنګ ځپلو سره یو شئ او په زرکانو مزې وکړئ. »

خو ډوډۍ زما ترستوني نه تیریده. دادویم ځل و چې ټوکمار منصبدار د سپي په شان رټل شوی و، خو زه پوهیدم چې دا قسم خلک په

اسانه د خپل ښکار نه لاس اخیستوني نه دي. په ظاهره کې خو یې زما په کمزورۍ ګوته نشوه ایښودلی مګر د زړه په کوم ګوټ کې راباندې شکي و، لکه خوروړی سپی چې د فقیر نه چار چاپیره ګرځي او کله یې لستوني ته خوله واچوي او کله پایڅې ته، بس ګرځي چې چیرته به یې غاښ ونښلي. شاترینې ته مې وویل چې د ډوډۍ سره راښکته شي او د سیند په غاړه دې ناسته وي چې زه په موټر کې تیل واچوم. د بازار په بل سر کې د تیلو ټانک وچې په لاس چلیده. دوه بوتلو نه پسکې ولاړوو چې د بمبه کولو سره به یوډک شو او هغه بل به په موټر کې توییده. هلته زما بیړه وه او دلته د بوډا ټانک والا متې د کړکي په شان وچې وې او چې به یې لس پمپونه ووهل بیا به ستړی و. زه هم ورسره کومکي شوم چې ایله مو په نیم ساعت کې ډک کړ. هسې خو دوه فالتو ټانکی لاډکې وې مګر نامعلوم سفر په مخکې و او زه چې له آره بې زړه سړی یم، تل احتیاط کوم. هرې خواته مې کتل چې ټوکماره بلا بیا راپسې رانشي. چې د سیند غاړې ته ورسیدم شاترینه د ما ښام په لمانځه ولاړه وه. تر اوسه یې زما جامې په ځان وې او د هلک په شانې ښکاریده. ما هم په بیړه چار اندام وکړ، دا اول ځل و چې پس له څلورو ورځو د مسحې په ځای اودس کوم. او په لمانځه ودریدم، بس فرض مې وکړل. په بیړه موټر ته وختم او چالان مې کړ. هغې سلام وګرځاوه خو بیرته ودریده او نیت یې وتاړه. ما ورغږ کړ: «لینن نه و وویلي چې دین د ټولنې اپیم دی؟» خو هغې په اوږدو آیتونو لمانځه ته دوام ورکړ. د زیګمون فروید دا خبره را یاده شوه

چې د ښځې د تادۍ او بیړې سره ورانه ده. چې خلاصه شوه نو اوږده دعایې وکړه یا به ما ته د حده زیاته اوږده ښکاریده. ددې هم زما بیړې ته پام شوی و او په زغرده موټر ته راوختله. د دوشي په پله تیر شوو او زړه لارمو ونیوله. سمدلا سه خو زما نیت دا و چې هر څومره چې کیدای شی د ټوکمار منصبدار نه لرې شم. نیم ساعت مو مزل وکړ او تر شا هم کوم څراغ راپسې نه راته. موټر مې د سړک نه کوز د سیند غاړې ته کوز کړ. هماغلته مې ماشین او څراغونه مړه کړل او د سیند غاړې ته کوز شوم، شاترینه هم راپسې راغله. دواړه مخامخ د سیند د غاړې په تیږو کښیناستو او شاترینې وویل: «اوس ددې پټ پټوني حکمت راته بیان کړه.» پس د ډیره فکره مې ایله د خبرې لړی جوړه کړه، «یو څو ساعته به همدلته یو چې شپه پخه شي. بیا دې نو بیرته دوشي ته بیا یم او همالته دې پریږدم. نور نو ته پوه شه او کار دې.» په تیارې کې مو یو د بل مخونه نشو لیدلی او دا حالت زما خوښ و، ځکه چې سترګې مې کتلی نه شوې چې ترې وشرمیږم. هغې په تعجب وویل، «دلته مې په سارا پریږدې؟» ما وویل: «نه، خپل آشنا هوټلي سره دې معرفی کوم. هغه به یا کوټه درکړي، یا به دې بل موټر کې سپره کړي چې بیرته کندوز ته لاړه شې او یا...» هغې وویل «او یا څه معنې؟» ما وویل، «او یا به دې ټوکمار منصبدار ته وسپاري چې د خپل ګوند دې دی او کومه لار به دروښیي.» هغې پوښتنه وکړه «ته بیا څه کوې؟» ما په رښتیا هم ځواب نه درلود. و مې ویل: «زه ځواب نه لرم، بس ځان به چیرته پناه کړم، چې

د سالنگ لار خلاصه شي بیرته به کابل ته روان شم. » هغې پس له ډیر فکره وویل : « ته وایې، هغه به درته لارنه وي نیولې ؟ نورو تانو ته به یې خبرنه وي ورکړی ؟ که یوازې او جره وای، ورځه یو قسم به تیر شوی وې. دا ستا موټر خو د پټیدو نه دی. » ما وویل : « خدای راوستې ده. » بیا نو غلی وو. د تیارې د زیاتیدو سره د دوشي د سیند غړمبهار هم زیاتیده. د سیند نه پورې غاړې، له لیرې د چا د « کرو کرو » نارې راتلې زه پوهیدم چې کوم آس یا بهان د کور نه بهر پاتې دی او خاوند یې رابولي. شاترینې د شپې چوپایي ماته کړه، « ته به حال وایې، که به یې نه وایې، خو زه یو څه دربانديې پوه شوې یم. » ما وویل: « څه پوه شوې یې ؟ » دا هم، لکه خبره چې جوړوي، ډیر شیبه غلې وه. بیا یې وویل : « نوره نه پوهیږم خو څه پسات درکې شته. زما په تحلیل د مجاهدینو سره یې. » ما یې خبره غوڅوله خو دې دوام ورکړ، « زما په خیال کوم پیغام یا کوم شی، مجاهدینو ته رسوې. مخابره خو دې ما ولیده مگر زما په خیال په دې موټر کې دې کوم شي پټ کړي دي. » زه هم حیران شوم او هم په خپلې ساده گۍ په غوسه. دا دومره شفرونه، دا اسرار آمیزه حرکات، دا بهانې او نمایشونه، ټول یوې عادي ښځې ایسته په ډیران کې راته و غورځول، ټول طلسم یې راله مات کړ. نور نوماته د انکار یا اقرار د پاره څه پاتې نه وو. شاترینې زما وارخطا یی نه لیده خو زه پوهیدم چې دا پوهیده. د هیلیو یې سیل زموږ په سر تیر شو او وزرو نو یې شرنگهار کاوه. د سیند پورې غاړه له کوم کلی نه د سور لنډیانو نول شروع شو او د سپو غپا هم

ورسره غبرگه شوه. د غوغږونو، لکه د تل په شان د یوازیتوب، خپگان او د خپلی ناکامی د احساس څپه راباندې راوسته. په دې بې پایانه او بې غوره دنیا کې انقلاب، جهاد، مقاومت، هسې لوبې وې. سبا به مور یو هم نه یو او بیا به هم د شپې سورلنډې نو لیږي او د سپو به ورسره سوال او ځواب وي. شاترینه هم، لکه چې زما په فریکونسي راغلې وه، هغه هم غلې وه. ډیر وروسته یې، په داسې غږ چې د شپې خاموشي خرابه نه کړي، وویل: «که زه ووایم چې زه هم د مجاهدینو سره کار کوم و به یې منې؟» ما وویل، «نه». دې وویل «سمه ده. که ووایم ستا د ایدیال سره خواخوږي لرم و به یې منې؟» ما وویل، «نه» دې وویل «د پرانګ او پاڼ ترمینځ ګیریې.» ما ومنله. «همداسی خوښکاري.» هغې کټ کټ وخندل، «د وتلو چل درځي؟» ما وویل: «بس دومره پوهیږم چه تا باید دوشي کې پریږدم.» هغې وویل، «دایې چاره نه ده. زه به قوماندان ته څه وایم چې ډاکټر د سرویسه سره په کوم سیند کې لاهو شو؟» ما وویل، «ورته ووایه چې ډاکټر د مجاهدینو سره کار کوي، مخابره همده کړې او اوس په زړه لاره د کابل خواته روان دی.» هغې په خندا وویل «ستا سره خو همدا ښایي. خو که دا مې کولی په دوشي کې یې ښه موقع وه. بله لار راوښیه.» ما وویل «بله لار دا چې همدلته دې سیند کې لاهو کړم.» هغې بیا وخندل «دا سیند خو د دوشي خواته بهیږی. هلته چې د مشهورې پرچمی مړی ستامنلی قوماندان د اوبو نه راوباسي نو بیا به ښه ترې خلاص شې.» دې خندل او ماته غوسه راتله. دې په جدي غږ

وویل «ډاکټر گله ته اوس غوږشه. ته ښه سړی یې، نیک سړی یې خو د انقلاب او توري سړی نه یې. په دې درو ورځو کې مې یو څه وپیژندلې. که تاوژل کولی شوای، هماغلته په سالنگ کې به دې کوزه رغړولې وم چې هیڅ بیلگه نه وای پاتې. ما په پوهنځی کې روحیات لوستي دي. تا چې د ډاکټرۍ د پریښودلو په باب دا با نه راوړله چې د سوال د کچکول نه دې کرکه لرله داسې نه ده، ستا د مرگ او وینو نه ویره کیږي، نو ځکه دې ډاکټري پریښوده.» ماترې پوښتنه وکړه، «ته چې دومره فالبینه یې، نو د آینده اټکل هم وکړه.» هغې وویل «دا فالبیني نه وه، د شواهدو د مخې اټکل و.» ما وویل: «مارکسستان د هر شي د پاره ځواب لري. بس د دیالکتیک منطق په ماشین کې یې واچوي او چې د ماشین نه وځي نو علمي نتیجه گیري شي. همداسې نه ده؟» هغې په قار وویل، «ته یې چې هر څه گنې، ستا کار دی. خو زه ستا په ژبه د ټوکمار قوماندان نه ویره لرم، ستا د پاره نه، بلکه پخپل ژوند هم ویریږم.» زه د ځانه سره خوشاله شوم چې دا هم گیر وه. ورته و مې ویل «اوس چې دواړه په ما ته بیړۍ کې سپاره یو نو ستا تجویز څه دي؟» هغې وویل، «بس هر چیرته چې ځې زه درسره قنجوغه یم. تا د مرگ نه خلاصه کړې یم او ته به مې کابل ته رسوې.» شپه پخه وه او ستورو د سیند د رڼو اوبو په مخ دلته هلته سپرغۍ جوړولې. پس د ډیر فکر او تحلیل نه مې وویل، «ما د مارکسست نه د داسې احساساتو تمه نه درلوده.» هغې په خندا وویل، «مارکسست چې شو، کاپر خو نه شو!» په اول ځل دواړو وخندل.

ماوویل: «داسې به وکړو چې خدای وکړي. ما دې لمونځ ولید نو نور به داخبرې پریږدو خو یوه پوښتنه درنه کوم. ولې دې زه تو کمار قوماندان ته په ګیرور نه کړم؟» هغې وویل «بس داسې یې و ګنه چې دروغ ویل زما زوړ عادت دی. اوس خپله خبره کوه.» ما وویل، «ځو دو آب ته، هلته یو څه کار لرم، بیا به سیغان و کهمرد ته لاړ شو څو ورځې به زما د پلار د یوه دوست کره تیرې کړو، بیا به ګورو چې خدای څه کوي. د سالنګ لار به هم خلاصه شوې وي.»

اتم څپرکی

زړه لار کچه ده، قیر نه لري بلکه، د هغې ورځې چې د سالنګ لار خلاصه شوې بیا د زړې لارې د احوال پوښتنه چانه ده کړې او نه ورباندې د پخوا په شان دلته هلته معابرو کار کړی دی. دټایرونو نه مې ځنځیرونه خلاص کړل او په توکل روان شوو. په لار کې به کله کله کوم ځناور د سرک نه تیریده او د موټر رڼا به یې سترګې وځلولې. شاترینه مې څنګ ته په ناستې خوب وړې وه او کله به زما خواته راړنګه شوه. ما ورته وویل چې لاړه شې بستر کې پریوځې، خو هغې ویل چې د موټروان سره څوک په کار دی چې ویده نشی. ما د ځان سره ویل، عجب به مې ویښ وساتې. د کیان د درې نه چې پخوا په سرک او به راتلې او د سړک په سر سیند ته تیریدې او په عمر کې چاپول ورباندې نه و جوړ کړی، اوس هم روانې وې. دا لار لویشت لویشت ماته معلومه وه خو اوس پسکې نورې کندې او ژور غالي پیدا شوي وو او شین تاغی د کپچه مار د غاړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څیر له یوې خوا بلې ته ځنګیده. د شپې چوپایی مې خوښیده او چې به شاترینه په ماولګیده نو خدای شته چې لا به یې خوند راکاوه. سترګې په سرک خښې وې او فکر مې دې ته و. کاپره ښځه وه، هوښیاره، په خبرو پوهه، مهربانه. یره که کمونسته نه وای! یا به کمونسته نه وه او هسې به په کې نښتې وه. یوې سوداتخنولم. په ځنګل مې شاترینه راویښه کړه. هغې وویل «څه خبره ده؟» ما وویل، «هسې سودا راولویده چې هغه د لینن خبره چې تا منصبدار ته وکړه چې په انقلاب کې هم احمقان شته، لینن په رښتیا دا خبره کړې ده؟» شاترینې په خوبیولې غږ وویل، «ما درته ویلې چې زه لویه دروغجنه یم.» او بیرته د تتې موسکا سره په خوب لاړه. د شپې درې بجې تا له و برفک ته ورسیدو چې نوم یې غټ دی خو نه ښار لرې او نه بازار، پس یو پول دی چې هغې غاړې ته یې دو آب دی. د پله اړخ ته مې موټر ودراوه او لاړم بسترکې و غځیدم. شاترینه هم ویښه شوې وه، راغله زما څنګ ته پریوته.

د زرکو کرکړو د خوبه راپاڅولم، لږ ختلی و. هوا یو څه نرمه شوې وه. شاترینه موټر کې نه وه. ووتلم. هغه د سیند په غاړه ناسته وه او سریې ږمنځاوه. ورغلم. اوس چې یې د سفر خیرې یو څه لرې شوې وې، نو د خریدار په نظر مې ورته وکتل ښایسته وه. اوږدې څنې یې په مخ راړولې وې او ږمنځولې یې، بیا یې شاته واړولې او ږمنځولې یې. ما یې ننداره کوله. عجیبه ده چې ښځې خپلو ویښتانو ته هم ناز ورکوي. په خندا مې وویل «اوس یې هر تارمه شمیره، راځه چې درومو.» هغه هم

د تازه کیدو سره یو څه مسته شوې وه. پاڅیده او د نڅا په دود یې لاسونه جګ کړل او وڅرخیده او په بدلو یې پیل وکړ، «کینه پاڅې ځم، خواره درته راوړم، سابه درته پاخم. ځم در سره، خونه دې ورانه شه ډاکټره.» په نڅا نڅا موټر ته راوختله، بیا نو نه مستي وه نه بدلې، د اوږدو څنونه یې په مخ او به بهیدې، لکه باران وهلې شارو خیشته پیشته عاجزه په سیټ کې کښیناسته.

ددوآب دولتي هوټل د بازار نه وتلی، د غونډۍ په سر ودان شوی او ګرځندوی یې چلوي. هوټل ښه مضبوط جوړ شوی، او د لرې نه یوې شاهي کوټې ته ورته دی.

سپین دیوالونه، آهن پوش. مګر اوس یې د یوالونو پتري نیولي وو او د لویې شنې دروازې یوه پله یې کمبود وه او د هغې په ځای د بوجۍ یوه پرده ځړیده. موټر مې د یوې ونې لاندې ودراوه او هوټل ته ور وختم. د یوې کوټې نه یو څه لوګی بهر راوته. چې ورننوتلم، آبدان لرونکې بخارۍ د کوټې په مینځ کې چالانه وه او براسونه یې ختل. یوه سطرنجۍ پرته وه او هرې خوا ته بسترې د یوا له ته تکیه وې. دې کوټې یوه پسخانه لر له، هلته پنځه ږیرې ناستې وې په دوو کاسو کې یې ښوروا شړپوله. زما په لیدو لاس نیولې شول. یو یې راپاڅید او دروغبړ سره یې لاس نیولی بلې کوټې ته راوستلم. دلته یې شفر راسره تبادله کړ او، بهر راووتو. موټر ته مې راوست. د شاترینې په لیدو ټکنی شو او بیرته د موټر نه لرې یو ځای ودرید. ما ورته کیسه تیره کړه خو دی، لکه چې

خبرو. ده وویل، «ته دې موټر، د سیند له غاړې ودروه، موږ به نن شپه کچرې درولو او وسله به درنه بار کړو. بیا به یې هوټل ته راولې» ما وویل، ښه ده. بیا نو ده د لارې او د کابل د احوالاتو پوښتنه رانه وکړه او یو عجیبه شانې سوال یې وکړ، «دا رښتیا ده چې شورویان د کلي ملایان او ملکان مسکو ته بیا یې؟» ما وویل، «نه ما خو داسې څه نه دي اوریدلي.» ده وویل، «دلته خو ناطقه همدا د خلکو خبرده او د دوآب نه نیولې تر چاردې غوربنده پورې، ټول ملایان او مشران تښتیدلي دي.» ما څه ونه ویل. عجیبه وه چې بسته ښارونه قتلیدل او دوی لاهم د خانانو او ملایانو په غم کې وو. هماغه زوړ متل و چې سل دې و مره یو دې مه مره. نه دغه سړي خپل نوم راوښود او نه ما ځان ورمعرفي کړ. ما وویل، «ښه ده. موږ به بازار ته سر ورښکاره کړو او بیا به د شپې موټر هوټل ته راولم.» زه روان شوم خو ده راپسې غږ کړ، «ما ته یو بل امر هم شوی و، هغه به څنګه شي؟» زما زړه په درزا شو، «د هغې به هم چاره وکړو، خدای لوی دی.» او په بیړه ترې روان شوم. موټر ته په ختلو شاترینې ترور راته وکتل، «څه خبر وه چې داسې په بیړه موټر ته راوختلې؟» ما وویل، «خیر خیریت دی. یو څه شیان دي چې شپې ته به یې دې سړی ته ورکړم، بیا زه او ته روانیږو، زما د پلار د دوست کور ته.» هغې نور هیڅ و نه ویل، خو پوهیدم چې پوهیږي چې کوم کار خراب شوی دی.

د هغې د ساعت تیری د پاره د دو آب دوو سیندونو ته لاړو. یو د بلولې نه، د شیبر له خوا راته چې اوبه یې د اوښکې په شان رنې او

ځپاندې وې. بل د سیغان او کهمرد له لوري، لکه ژیړ ښامار مړ مړ هوار راروان و چې همدلته سره یو ځای کیدل. تر ډیره وخته اوبه نه سره ګډیدې او د بلولې سیند همداسې مست د ژیړ ښامار سره ځنګ په ځنګ روان و. موټر مې سیند ته ورکوز کړ او دا مې ددې منظرې ننداري ته راښکته کړه. دې اوږد ساعت ددې مقابلې ننداره کوله او بیا یې ما ته په مایوسۍ سترګې وغړولې او وې ویل: «دا اوبه به خامخا د خړو سره ګډیږي او هغه به هم خرابوي. د نیک او بد مقابله تل همداسې وي. دا هسې چټې خبره ده چې نیک غالبیږي. یوه کاچوغه خاوره د یولوی بوتل اوبه خړوي. یو ظالم ټول وطن ورانوي. چې یو پوه او دوه ناپوهان سره یو ځای شي، تل ناپوهي غاوریږي.» ما خبره ورغوڅه کړه، «په دلیل یې پوهیږې؟» هغې سر وښوراوه. ما وویل، «دا ځکه چې دوزخ ته ډیرې لارې تللې دي او جنت ته یکې یوه لار وتلې ده.» شاترینې وویل، «اوس راته موعظه کوې که څنګه؟» ما وویل، «همداسې یې بوله. حرام وخوره، دوزخ ته ځې، قتل وکړه، دوزخ ته ځې، غلا، زنا وکړه، دوزخ ته ځې، مور او پلار وځوروه، دوزخ ته ځې او همداسې یې نور کوز وپاس درواخله. هغه هزاره د صراط د پله پسې خپل ملاته رښتیا ویلی وو چې، پاک راه نیسه، مانالنده یې دا چې د تیریدو لارنشته. بل مثال به درکړم. دغه زموږ شین تاغی یو انجن لری چې د سلهاوو پرزونه جوړ دی. هره پرزه په شواخون جوړه شوې او بیا په شواخون د نورو سره جوسر شوې ده. که یوه یې هم خرابه یا بیځایه شي دا لوی موټر د حرکته پاتې کیږي. نو څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

استادانو او ما غزوبه په دې کار کړی وی چې دا موټر چالان کړي. اوس نو د هغې خرابول ډیر آسان کار دی او ماشوم هم دا کار کولی شی. هره پرزه یې چې ترې لرې کړې، د انجن هر ځای چې مات کړې، هر ځای چې سوری کړې، موټر د کاره لویږي. مانا د موټر د جوړولو لاریکي یوه او د ورانولو لارې یې ډیرې دي. » هغې وویل، « اوس دې د موعظې په مقصد پوه شوم. ستا په نزد به یې بل ژوندی مثال حزب دموکراتیک خلق وي چې د هغه ناپوهو غړو په دووکالونو کې بسته وطن د خاورو سره برابر کړ؟ » ما وخندل « چې روسان دې هیر نشی. » دواړه په فکر کې لاړو او زه خوشاله وم چې د شاترینې پام مې د سملاسی خطر نه بلې ته کړی و. د سیند له غاړې هوټل وچته معلومیده شاته یې یو غرو چې دوه ځایه چاودلی و او چاکونه یې غیر طبیعي ښکاره کیدل. شاترینې ته مې وویل، « دا غروینې چې دوه ځایه غوڅ شوی دی. » هغې وویل « نوڅه؟ » ما وویل، « خلک وایی چې دلته د حضرت علی او د زرد دیو جنګ و. په ذوالفقار باندې یې د دیو سر دوه ځایه غوڅ کړ » هغې وویل، « دوه ځایه ولې؟ » ما وویل، « د علی ذوالفقار غبرګ تیغونه لرل. چې د یو یې وواهه نو بیا یې ورته وفرمایل چې تیره شه. » شاترینې په خوش طبعی وخندل، « ستا ډیر زده دي. » بیا نو په منډه موټر ته وختله او څو زرکان یې د وچې شوې ډوډی سره راوړل او دواړو د یوې لویې هوارې پرښې په سر وخواړه او په اول ځل، د ډوډی نه پس شاترینې د عاوکړه. زه لاړم ددې نه لرې په یوې بلې پرښې مې ډډه ووهله او د سیندو نو د غبرګ

بهیدلو ننداره مې کوله. اریان وم چې دا څوک دد؟ که کمونسته ده نو لمونځ ولې کوي، د عاولې کوي، دا د حزب دموکراتیک خلق مثال یې چې راوړ دایې زما د پاره راوړ او که پخپله هم په همدې عقیدې ده؟ دا خو هسې د مړې ګیډې سودا وه، اصلی اندیښنه مې د نن شپې وه. زیرور مجاهد خو د شاترینې د مرګ ګواښ راته بیان کړ. هغه هم ګرم نه و، د ډاکټر زرور په هدایت یې دا کار کاوه. هغه هم ګرم نه و، د بد پیره کمونست سره بد مذهبه مقاومت جوړیږي. هر څه مې چې کول یوې ساپې پاکې نتیجې ته نه رسیدم. لوی سوال د او چې د شاترینې سره څه وکړم؟ کله چې د سالنګ نه د راستنیدو په وخت کې په لاره کې شاترینې راته د مخابرې خبره وکړه، نو په رښتیا مې غوښتل چې د ډاکټر زرور په مشوره یې «فیصله» کړم. خو وروسته مې بیا بله شاترینه لیده. په اول کې خواخوږې وه. کله یې چې د ټوکمار قوماندان نه د مخابرې خبره پټه کړه نود احسان پوروړی یې هم شوم. بیا مې چې د دلیل پوښتنه وکړه او دې هسې بابیزه تیره کړه، نو د هغې ځوانمردي راته معلومه شوه. ورپسې چې مې د دې لمونځ ولیه، د دې په کمونستی کې مې شک پیدا شو. اوس خبره تر دې ځایه ورسیده چې د مرګ نه د هغې د بچ کیدو د پلان په فکر کې وم. په درو ورځو کې دا دومره بدلون؟ دا اندیښنه راسره وه چې ودې شي چې زما قضاوت د دې د ښکلا او ښځیتوب د لاسه داسې اوښتی وي. ښایسته خونووه، زه هم د چاخبره زلمی وم او شیطانی حرکتونه زیات وو. په موټر کې به مې خدای خدای لرل چې راپورې ولګیږي. هغه شپه

چې په بستر کې یو ځای وو ما ویل چې ژوندی مې خوړلې وای. خو په دغو درو ورځو کې چې به کله ما ورته نیغ د خریدارۍ په سترګه وکتل، دا به پوه شوه، مخ به یې سور شو او په دې یا بلې بهانې به یې زما پام بلې خواته واړاوه. بیا مې ویل چې کونډه ښځه ده، کابلی شوې ده که هرڅومره ښه وي، کمونسته نه وي خو زما سره چې د علم او کابل نه مې دهقانۍ ته تیښته کړې وه نه جوړیږي. خو عجیبه داده چې داویره هم راسره وه چې ددې به خوښ نه شم. نه پوهیږم ولې مې یو ځلې له خولې دا لنډۍ ووتله «د تادګل په شان غړۍ ده * زما شړۍ ده ستا به کله خو ښه شینه.» ناڅا په مې پام شو چې یوازې نه یم.

شاترینې کټ کټ وخندل او راغله څنګ ته مې کښیناسته.

مازیګر هوا مخ په سړیدو وه. تورې وریځې له غرونو راښکته شوې او ورسره پرخ پرخ باران راغی. دواړه موټر ته وختلو. باران زیاتیده، د سیند په مخ یې بوربوکۍ جوړولې. شاترینې چای دم کړ او دواړو ځانونه وربانديې تودول او بهر مود باران ننداره کوله چې اوس یو نیم څپولی واوره هم ورسره ګډه وه.

ماسختن باران غلی شو او واوره په شرنګیدو شوه. شاترینه بستر ته وختله. له ځانه سره بنګیده، ما ویل د خپل مرګ ویر به کوي، خو چې غوږ مې ونیو کومه بدله یې زمزمه کوله. ما ته غوسه راغله، «بیا دې ډمګرې شروع کړه که څنګه؟ ښځاته خو به نه تخنیږې؟» هغې په آرامه، خوږه لهجه وویل، «نه، هغه د شین خالی ټکۍ رایاده شوه چې توره شپه

يې پکې ياده کړې وه چې خدای به يې رڼا کړي. » يوه شيبه خاموشه وه. بيا يې پوښتنه وکړه، « ته څه وايې چې رڼا يې به گوندې راشي؟ » ما تعجب کاوه چې پرچمي گوره او د پښتو ناره. په تمسخر مې وويل، « ستايې د شين خالو سره څه؟ د بخت زمينې سندره کوه چې واسر بازه ياره، خيژه په مور چل باندې* بيا به دې او ده کمه سيوري د اوربل لاندې. » هغې کټ کټ وخندل، « ما تل فکر کاوه چې وايې، بيا به دې اوده کمه سترگو په زنبل باندې، لکه هندي فلمونه چې يو لوی بوت وي او هلک د بوت په سترگو کې ولاړ وي، اوښکې يې بهيږي او د غم بدلې وايې. بيا مې ويل دا به د زلفو زنبل وي. خواره کې سرباز به، لکه ماشوم د زلفو په ورونې کې تاو وي، سر او پښې به يې بهر وتلې وي او زور به وهي. » ما ته هم خندا راغله، « ويده شه، نه گورې چې نن شپه د ږيرور سره ملاقات لرم، خدا زده چې څه به پيښ شي؟ » هغې په ساده انداز کې وويل، « د همدې کار د پاره راغلې وې، اوس ولې ټکنې يې؟ » ما وويل، « خبره دومره آسانه نه ده، ويده شه. »

زما په فکر کې د ارزښتونو مقابله روانه وه. ږيرورته يې ورکړه، مه يې ورکوه. آسانه خو دا وه چې وسلې او نجلۍ ږيرورته وسپارم. د ملي مقاومت د وړاندې به زما مسئوليت پوره شوی وي، مگر د خدای په حضور کې څنگه؟ دا به وايم چې بارِ الاها، ما پرچمي مرگ ته ورکړه، زما لاسونه سره نه دي، ما يې په مرۍ چاره نه ده راښکلې. د اسلام او کفر، د مستضعف او تيري گر مقابله وه او ما د حق لاره ونيوله. داخو

هغه استدلال و چې سړی یې د یوه مسلمان قاضۍ په وړاندې کوي. آیاد خدای او خپل وجدان په حضور کې دا استدلال ما تبرئه کولی شي؟

په همدې کې د شپې درې بجې شوې. بهر د واورو یوه نرۍ دوړه په مځکه پرته وه. موټر مې چالان کړ، شاترینه مې راوینبه کړه، د سیند له غاړې مخ په هسکه هوټل ته روان شوم. اته نه کچرې د هوټل مخې ته ولاړې وې. د موټر د آواز په اوریدو سره پنځه ږیرې راووتلې. د ټولو په لاسونو کې لالټینونه وو. مشر ږیر ور موټر ته را وخوت. شاترینې ته یې اشاره وکړه، «سیا سره دې لاړه شی هوټل ته.» شاترینې ترور ماته وکتل. ما په موسکا ورته وویل، «ته ځه هوټل ته چې دواورو نه پناه شې، موږ دلته یو څو خبرې لرو.» هغه چې ښکته کیده، په مایوسۍ یې ماته وکتل، خو ما ورته و موسل. ږیر ورو خپل لالټینونه ورته جګ جګ کول، لکه مال چې اخلي، ټولو ورته ځیر ځیر کتل. بیا نو دوه ورسره هوټل ته په بدرګه لاړل.

زما سړي وویل، «بسم الله» ده راته لالټین نیولی و او ما په څټک او انبور د سینټونو سر پوښونه خلاص کړل. دوه نور ږیر ور هم راغلل او د وسلو په لیدو یې وویل، «او هو، دا خولا په ګریسو لړلې دي. ایله په ایله چې نوې وسله راغله.» بیا یې نو یوه یوه وچتوله، تبصرې یې پرې کولې او، لکه د جنازې کټ په احتیاط یې یو بل ته تیرولې. دوه نور چې بهروو، هغوی وسلې په بوجیو کې نغښتلې او په کچرو یې بارولې. ما هیڅکله داسې لویې کچرې نه وې لیدلې، دا به رښتیا وه چې د امریکانه

يې راوستې وې. ډيره وسله به وه، ځکه پوره دوه ساعته دوی په ښکته کولو او بارولو بوخت وو. په آخر کې ټول کوز شول او بارونه يې معاينه او بيا سره راټينګ کړل. زما سړی راوخوت، «نقشه چيرته ده؟» زه بهر ووتلم. د ټول باکس نه مې يوه زړه بوجی راوچته کړه، په هغې کې توره پلاستيکی کڅوړه وه، هغه مې ورکړه.

ږيره ور وويل، «خير ويسې. اوس نو ستا کار خلاص شو، موږ روانيږو.» ما وويل، «نه، يو کار مې پاتې دی. د هغې ښځې سره څه کوئ؟» ده وويل، «بس نور يې موږ ته پريږده.» ما وويل، «داسې نه کوم. بايد ما ته خط راکړئ چې هغه وژنئ.» ږيره ور کټ کټ وخندل او بيا يې خپلو ملګرو ته امر وکړ، «داسړی په موږ بدګمانه دی، او ګرم به هم نه وي. لاړشئ، سيا سره راولئ چې دده په مخ کې يې دوزخ ته روانه کړو.» ما وويل، «بدګمانه نه يم خو تاسو ټول مجردان يئ، ښځه هم پرچمی مکاره ده، ويريږم چې ستاسو زړه ورباندې ونه سوځيږي او په نن او سبا کې درنه و نه تښتي. بيا به زموږ او ستاسو کړې خواري هسې درمسال ته ختې کول شي.» ږيره ور وويل، «خط هم دزکوم او لوړه هم درسره کوم چې بله شپه به رانه تيره نه کړي. نور څه وايې؟»

ما وويل، «سمه ده. زه د ښځې سره يو څو خبرې لرم، يو څه اسرار دي چې هغه به په نيم ساعت کې ورنه واخلم. بيا به يې تاسو ته وسپارم، خو البته خط به را کوئ.» ږيره ور ټکنی و. «د سهار رڼا هم دغه ده را روانه ده، تر څو ته اقرار اخلې نيمه ورځ به تيره وي.» ما وويل، «نه نيم

ساعت غواړم. که دا کمونسته ده، زه به یې هم خوښ شم. » امر یې وکړ چې سیا سره راولي. او بیا یې په کرار غږ ما ته وویل، « ډاکټر زړور چې په سالنګ کې امر دربانديې وکړ، ولې دې هما غلته فیصله نه کړه؟ » ما وویل، « دوست ته حال وایه، دښمن ته لافې وهه، ما په عمر کې بنیادم نه دی وژلی. موږ ډاکټرانو خو د یونانی حکیم ابیغور قسم خوړلی چې زنده سربه نه وژنو. » زیر ور وویل، « نو په دوشي کې دې ولې نه پریښوده؟ » ما وویل، « دومره کم عقل هم نه یم. هلته یو منصبدار تیار همدې ته ناست و چې دا ټول حال ورته ووایي. بیا به نه زه وای، نه به ته وای او نه به وسله وای. » زیر ورو شاترینه راوستله او دلالتینونو سره چار چاپیره ورنه، لکه پتنګان تاویدل. موټر مې چالان کړ او په بیړه روان شوو. شاترینې رانه پوښتنه وکړه، « دا څوک وو چې نژدې یې په سترګو خوړلې وم؟ » ما هیڅ ونه ویل او بس پښه مې په اکسلیټر ټینګه کړې وه. د خړ سیند په سر یو پول سیغان ته اوښتی و. په هغې تیر شوو او ټوله سودا مې دا وه چې د ځان او زیر ور ترمینځ، څومره چې کیدای شي فاصله زیاته کړم. شاترینه هم لکه چې پوه شوې وي، غلې پاتې شوه. کچه غرمه مې د سیند په غاړه موټر ودراوه. د موټر انټن مې فعال کړ، د دیوال نه مې د مخابرې ماشین را وایسته شاترینې ویل چې « خیر زه سیند ته کوزیږم. » ما وویل، « ما ته فرق نه کوي. » پس د څوکو ششونونه د ډاکټر زړور شفر راغی.

« چیرته یې؟ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

«د دو آب نه بهر.»

«تسلیم دې کړل؟»

«هو»

«وسله؟»

«هو»

«نقشه؟»

«هو»

«خیر ویسې. ښځه دې فیصله کړه؟»

«نه»

«زموږ نفر ته دې وسپارله؟»

«نه»

«کله یې فیصله کوې؟»

«نه یې فیصله کوم»

«پوه نشوم.»

«نه یې وژنم. چاته یې هم نه ورکوم.»

«د مرکز امر دی.»

«مرکز ته وایه چې رنګ دې ورک شه.»

«دا نشی کیدای. چې ژوندی وي، ټول پلان خرابیږي.»

«نه خرابیږي.»

«امر دی. تاتعهد کړی دی.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ما خپل تعهد پوره کړ. نور تاسو پوه شئ کار مو.»

«تو ته زموږ سره نه یې؟»

«خواخوږي لرم خو نور درکې نه یم.»

«د تاسف ځای دی.»

«هو»

«پوهیږې چې هغه به ونه ګټې، خپل سر به هم بای کړې؟»

«هو»

«پوهیږې د چا دلاسه؟»

«نه، فرق هم نه کوي.»

«که زموږ خلکو هر چیرته ولیدې...»

«ته ورک شې مقاومت دې ورک شه.»

«د تیر خدمت نه دې مننه»

«ته ورک شې، مننه دې ورکه شه، خدای پامان»

د مخابرې د ماشین سیمونه مې وشلول، د بهر نه مې آنتن راخلاص کړ او بیا مې نو شاترینه د لاس نه نیولې سیند ته کوزه کړه. د سیند په غاړه مې ماشین او سیمونه د سره تاو کړل او رسامی د سیغان د سیند مینځ ته اړتاو کړل. بیا نو لاس په لاس موټر ته ستانه شوو او د سیغان لار مو ونیوله.

په لار کې شاترینې وویل، «څه خبره ده، ولې دې د مخابرې په وخت کې دومره اعصاب خراب وو؟» ما وویل، «کاشکې مې د واورې

نه نه وې راايستلې. » نور تر سيغانه پورې دواړه چوپ وو.

نهم څپرکی

زما د پلار دوست، پير علی، نيم تاجک و، نيم هزاره. په اصل کې د هزاره زوزات له دوشي نه پيل کيږی، په تاله برفک، دو آب، باميانو ته تيريږی. پخپله دوشی ګډو له دی. د سيند يوې غاړې ته هزاره، بلې ته چې او غان دوشي يې بولي، پښتانه. سيغان ته ښايی د سيند د لاسه هزاره ګی سمه نه دد رسيدلې او د پيړيو په اوږدو کې يې ګډو له نسل جوړ کړی. په کابل کې چې هزاره د پښتنو يا تاجکو سره يو ځای شی، نو تاجکان يې هزاره ګډی بولی، نيم هزاره نيم غير هزاره. زما د پلار دوست، پير علی هم ګډی و. پوزه لوړه خوسترګې با دامی، مخ هډوکن، لکه متساوی الساقين مثلث چې سر په څيړی ودروې، څو تاره ږيره ورنه ځنګيده.

د پيرعلی کلي ته د شين تاغي رسيدلو هماغسې انګازه جوړه کړه، لکه په خان آباد کې يې چې جوړه کړې وه. ټول ترينه چاپيروو او هلکانو يې څنګ ته منډې وهلې. موټر مې د پير علي د کور مخې ته چې د آسونو د اوړي ځای واو ميخونه يې لانښکاريدل، ودراوه. شاترينه سرای ته لاړه او زه د پير علي سره قوشخانې ته شوم. پير علی چې ناروغ او زهير ښکاريده، زما د پلار د مړينې فاتحه يې راکړه او بيا نو مرکه وه. د شپې ښه قروتی راغله. دا د کړو، يو بهتر شکل دی. کورت تاوده کړي، په کاسه کې توده ډوډی وړه کړي، کورت پرې واچوي او بيا پريمانه غوړ

چې پیاز پکې سرد شوي وي پرې راتوی کړي چې ځزايې خيژي. پس د ډوډۍ مرکه شروع شوه. زما زړه د چاودنې تر حده ډک او پیر علی زما د پلار او تولې کورنۍ قدیمي او فادار دوست او هوښیار سړی و. هر کال به په مني کې په لري کې لم یا موغوړی چې د پسونو د لم په پوستکي کې به ځای شوي وو او چاري پسونه د ده له لوري راتلل. زما اول جنګی زرک هم همدد رااستولی و. د موټر درواجیدو نه پخوا به ده هر کال په مني کې په آس په څو ورځو کې زموږ ځای ته سفر کاوه.

تر نیمې شپې مې ورته کیسه وکړه. ده هم په ډیر دقت اوریده او کله به چې دده زوی نور چای او دشلمه راوړه او کیسه به غوڅه شوه بیا به ده ویل، ښه، نور څنګه شو؟»

په بله ورځ یی ترکان راوغوښت چې د موټر د سیټونو له لاندې صندوقونه راوباسي، بیرته سرویس ورنه جوړ کړي. په دې باندې څلور ورځې تیرې شوې. د ما شو متوب په وخت کې به چې پیر علی زموږ کور ته راغی نو د شپې به یې بوستان، ګلستان راته په خپل مخصوص هزاره-ګی وزم لوسته. اول به یې څو ځلی غاړه تاز کړه او بیا به یې یو لاس غوږ ته کړ او یوه اوږده «ایییییی» ناره به یې وایسته او بیا به یې نو شروع وکړه، «یکی دیدم ازعرصه یی رود بار* که پیش آمدم بر پلنګې سوار. (چو نان) چنان هول از انحال بر من (نیشست) نشست* که ترسیدنم پای رفتن (بی بست) ببست.» ما ته د جزبوت او رقوم حساب همدد ښودلی و «دح کدین دادح کدین ددو....» چې هر توری یې یو ابجد

عدد و او ضرب او جمع يې په اسانه قافيه لرونکې طريقې سره ښوده.

پير علي هم دروسانو او کمونستانو خبرې کولې او نور معلومات يې نه لرل فقط هماغه اندېښنه ورسره وه چې په سړي مرداره د خوګ غوښه په زوره خوري او مشران مسکو ته بيايي. ما تعجب وکړ چې د روسانو او کمونستانو تبليغات څومره قوي وو او زموږ مجاهدينو ټول ټال دخوګ د غوښې او مسکوته د بيولو تبليغ زده و.

په وروستۍ شپه يې راته وويل، «ته هم جرده يې، ځوان يې، څه وايې چې دغه ښځه درته همدلته نکاح کړو؟ ملا به راوغواړم، بې غږ او غوږه به نکاح وتړي. دوه کوټې به درکړم. موټر ته به دې موټروان ونيسم چې د دوآب او دې ځای ترمينځ يې وچلوي. چې پسرلی شي، بيا به خدای لوی دی، دا درکه هم تيره وي، بدر به کابل ته لاړ شې.» ما وويل، «دا ښځه مې کله کوي. زه اطرافي، دا کابلی.» ده وخندل، «ته خوښه پوهيږې چې ټولې ښځې د لالانې دي. زما ښځګله وو ترې پوښتنه کړې. نجلی راضی ده خو ويريږي چې ته به يې ونه کړې.» ما وخندل، «کاکا دومره راته وګوره چې يو ځلې يې کابل ته ورسوم. بيا به يې مور او پلار ته جرګه ورولیږم او په درنګ و درونګ به يې واده کړم.»

په هغه ورځ چې روانيدو، موټر يې داسې راته رنګ کړی و چې د نورو سرويسونو نه يې فرق نه کيده، طاؤسونه، ګلان او کوترې او زمري يې دننه په ديوالونو باندې کښلې وو، ګويا د سيغان د هنر ټوله پانګه ورباندې لګيدلې وه. زړه مې ورباندې وسوځيد پوښتنه مې ورنه وکړه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین تاغیه، ته به وای په آلمان کې مې اوراخیستی وای، خو چې دې لیونی ملک ته مه وای راغلی.

څه مې نه لرل چې ددې مهربان سړي د میلمه پالنې پور مې پرې کړی وای. د موټر نه مې د لنډو څپو ګروندیک رادیو وښکله، د یو درځن بالتیو سره مې د پیر علی زوی ته ورکړه. ما لا موټر چالان کړی نه و چې هغه رادیو لګولې وه او تاجکي پروګرام یې پرې اوریده. چې شاترینه راوتله یوه لویه ورا ورپسې وه. شاترینه هم د هغوی په شان وه، ګل سیب تکری، د ګلدار سره چیټ کمیس او د شنه الوان پرتوګ. د نورو په شان یې پلونیم کښونیولی و. پیر علی پخپله موټر ته راوخوت او لویه ټوکری یې په سیټ کې کیښوده، بیا یې غیږ کې ونیولم او زما مخ یې ټول په اوښکو لوند کړ. آخری خبره یې داوه «بیا به په قیامت کې دیدن وکړو.» دوآب ته په رسیدو مې موټر ته لته ورکړه چې بیا په ږیر ور وانه وړم که څه هم چې پوهیدم هغوی به د غوربند او سیاه ګرد ترمینځ لار کوي. تر څو دوشي ته رسیدو څو څو ځلې د سیند نه اوښتو. کله به د رنوا او بوخواته راغلو او کله د خړو. د رنوا او بو خواته مو د غرمې ډوډۍ وخوړه. په ټوکری کې پریمانه سره کړی زرکان، بوسراقې (خجورې)، په وړین دسترخوان کې یوه دلۍ ګرده کې ډوډۍ او په کڅوړه کې پریمانه پوڅه وه. د بلولې رنې او به لا د خړو سره ګډې شوې نه وې. د الرحمن د سورې آیت را په یاد شو: مرج البحرین یلتقین. بینهما برزخ لا یبغین. شاترینې اسرار آمیزه موسکا وکړه، «ستا دا خبره رښتیا و نه ختله چې

یوه کاچوغه خاوره د ټول ګیلاس اوبه خړوی. » ما وویل، « دا خو ستا خبره وه! » خو هغې په ږد سترګې وویل، « د هر چاچې وه، غلطه وه. »

هما غلته موشپه وکړه. پلان داو چې د دوشي نه د شپې په تاریکه کې تیریږو چې بیا راته سپی ولاړ نه وي. داځلې نورست او شرم ته حاجت نه و، دواړه غاړې غجی په بستر کې پریوتو تر ډیره وخته مو د وړکتوب خبرې کولې، هسې بې معنی خوږې خبرې. شاترینې په یوه واده کې د کومې ښځې د بنګړو د پټولو کیسه کوله او د اول ځل خواستګاری کیسه یې کوله چې څنګه یې د دې صفتونه اوریدلی وو او اوس په جرګه راغلې وې. دا په باغ کې پټه شوې وه. د لالانې بیا باغ ته راوتلې وې چې سیل وکړي. هلته یې دا لیدلې وه چې په یوې ونې ختلې او توتان یې خوړل. خواستګارانو د دې د مور نه پوښتنه کړې وه چې دا بیزوګی څوک ده؟ هغې ځواب ورکړی و، چې بیزونه ده، د کلی یوه لیونی یتیمه ده چې تل د خلکو په باغونو ګرځی او په ونو کې شپې تیروي. ما ورته د خپل مور او پلار او سفرونو او شین تاغې کیسې وکړې او ترڅو سپیدې چاودې مور یو بل ته ځانونه ورپیژندلي وو.

په بله ورځ ترڅو دوشي ته رسیدو تیاره وه او همدا سې نیغ په سالنګ وروختو. په خنجانو کې مو په هوټل کې چې د ګرځندوی دی، شپه وکړه او بیا د موټرو د نورو کاروانو نو سره مخ په تونل ور روان شوو. مځکه توره وه خو د سرک په غاړو لاهم واورو دیوالونه جوړ کړي وو.

ما په ډیر دقت چې شاترینه وارخطا نشی وویل، « زه فکر نه کوم

چې زموږ یار منصبدار دې موږ هیر کړي یو. زه د دغسې خلکو په روحیې پوهیږم. دا داسې سپي دي چې پټه خوله اچوي او تا چې سپک کړ اوس یې په زړه کې غوټه هم پیدا شوې ده. » هغې وخندل، « وایي هر شی چې دوه شي نو درې کیږي. »

په لار کې هر ځای عمومي تلاشۍ وې، خو د سالنګ د تونل نه کابل پلو د اوښتو سره، د سرویسو نو لام ولاړو. شاترینې راو ښود، « هوغه دی زموږ پټ خولی سپی. » هر موټر ته یې کتل چې موږ ته راورسیدنو تندی یې ورین شو، راوخوت، « د جلۍ خوی د مرغاوۍ دی* د ګودر غاړه ورته نیسه رابه شینه. » ما ته یې نه کتل، یو خط یې د جیب نه راوایست او شاترینې ته یې ورکړ او بیا یې څو عسکرو ته چې کوز ولاړوو غږ کړ. هغوی د سیخانو او تبرونو سره راوختل. د سیټونو د سر تختې یې په تبرونو ماتې کړې او حتی د غولي تختې یې هم یو څه راوایستې. ما ورته کتل او د شین ټاغي په حال ژړا راتله. بیا یې په سیخانو د یوالونه سوري کړه او هغه ښکلې منظرې چې د سیغان د هنرمونې وې، هغه یې ټولې ابته کړې. بیانو ټول د موټر بام ته وختل او د اوبو او ګازو د ټانکۍ پسې یې تبرونه خلاص کړي وو. ما ور غږ کړ، « قوماندان صاحب، پام چې څوک سګرټ و نه لګوي چې کیله ګي ته به دې اړتاو کړي. » د ډاره یې ټانکۍ سورۍ نه کړې. را ښکته شو، موټر ته را وخوت، په اول ځل یې زه مخاطب کړم، « موټر دې نوی رنګ کړی دی! » شاترینې زه ځواب ته پرې نښودلم، « هغه شی چه ور

پسې گرځيدې پيدا دې کړ ؟ » منصبدار زما نه پښتنه وکړه ، « ددوشي نه کوم پلو تری تم شوې ؟ » شاترينې بيا ځان شريک کړ ، « ملگری قوماندان ، زما ځواب را کړه ، چې ورپسې گرځيدې ، پيدا دې کړ ؟ » قوماندان بيا لکه ځيلي ماشوم مقاومت وکړ ، « ملگرې ترينا ، هغه خط ولوله او عمل پرې وکړه . » شاترينې وويل ، « خط ماته ليکل شوی او په تا پورې اړه نه لري ، زما سوال ته ځواب راکړه . » په قوماندان بيا دماتې خولې راماتې شوې ، « نه ، څه شی خو نه وخو ... » شاترينې پرې بړچ وهل ، « خو ، خو معنی نه لری ، دا به ليکلي راکوې چې موټر مې مات کړ ، تلاشي مې کړ ، څه شی مې پيدا نه کړل . بيا زه دا په کابل کې مقاماتو ته ښيم . » قوماندان دمقاومت تابيا نيوله خودې وويل ، « ملگری قوماندان ، ته ښه سړی يې ، انقلابي روحيه لرې ، اوس دې چې وظيفه ختمه کړه نو همداراته ليکلي راکړه اوبس نور نو کاميابه اوسې . » قوماندان له جيبه يوه کتابچه وايستله ، يوه پاڼه يې ترې وشکوله او يو څو کرښې يې پکې وليکلې ، شاترينې ته يې ورکړه او پخپله په بيړه کوز شو او دچالانو سرويسونو دډيزلو په لوگي کې ورک شو .

په جبل سراج کې هم تفتيش وخو دپشکي عسکرو ، منصبدار په يوه نظر معاينه ختمه کړه اوماته يې کړه ، « خليفه ، داموټر خودې شوکې پوکې دی ، غلو خوبه شکولی نه يې ؟ » ماوويل ، « نه تفتيشانو وشکولم . » منصبدار سروښوراوه او وې ويل ، « ياربه ، دانقلاب په نامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه کاني رواني دي، ځئ له خيره. ».

ترد غوني ماښام کابل ته واوښتو. هم خوشاله وم چې ددې اوږده بدخوب نه په خير راويښ شوم او هم خپه وم چې له شاترينې بيليږم. ددې کور د خيرخانې په اوله برخه کې د هندوانو د کورونو په سيمه کې و. د کور نه بهر مې موټر ودراوه. دې وويل، « راځه همدلته شپه وکړه، ناوخته دی، چيرته به کور په کور ګرځې؟ »ماسر وښوراوه، « زما او ستا لارې همدلته بيليږي. » هغې وويل، « حتمي نه دد. ما درته اوږده پلانونه جوړ کړي، کله دې داسې پريږدم. » ما په ټوکه واړوله، « زما وزرې سوځيدلې دي، نور په کابل کې الوتی نشم. » بيا مې خبره احساساتي کيدو ته پرې نه ښووه« رښتيا په هغه خط کې چې قوماندان درکړ څه پيغام و؟ » هغې وموسل، خط يې له جيبه وايسته، « پخپله يې ولوله » په هغې کې ليکلي وو: « رفيق ترينا، به رياست چهار خاد بيائيد ». ماوويل، « خاد درنه څه غواړي؟ » هغې په خندا وويل، « زموږ يار به ورته خدازده څه جاسوسي کړې وي. دهمدې د پاره مې ورنه خط واخيست چې ستا په موټر کې هيڅ هم نه و. » ماوويل، « شاترينې، ته چې ورغلې، ټول حال ورته ووايه او که نه نو ستاد سرخطر دی. » هغه رانژدی شوه او په رسيدلی ږيرې مې يې لاس تير کړ، « زه دومره نامرده درته ښکارد شوم؟ نورد مې مه شرموه. » بيا يې وخندل، « ته به څنګه ځان خلاصوی؟ » ماوويل « مقصد مې داوچې زما غم مه کوه، زد په کابل کې نه پاتې کيږم. همدا نن شپه جلال آباد ته روانيږم او تر څو ته خاد ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسیږي زه به په پیښور کې ناست یم» هغې په تعجب وویل، «نو ماچاته پریږدې؟» زما سره ځواب نه و. نه داکوزیده او نه زما زړه کیده چې کوزه شي. تیر ماسختن مې ایله په الله په دلاسا قانع کړه.

پخوا ترکوزیدو یې اول په دواړه مخه چپ کړم او بیا یې شونډې اوږده شیبه زما په شونډو کوشیر کړې.

لسم څپرکی

د جلال آباد په ټوله لاره مې زړه ژړغونی و. په بله ورځ په رښتیا هم د پیښور په کوز تاکال کې وم.

د هغې ورځې نه دوه کاله تیریږي. د بدو ورځو یار شین تاغي نه مې سم صفا فلاینګ کوچ جوړ کړ او بیرته مې آبی او سپینې لیکې ورکړې. د قوماندان د غوبل نښې مې په خپل لاس ترې پاکې کړې او بادې مې ورته بیرته نوې نوزې کړه. خو د واړه پوهیدو چې د زړه ستنې موماتې دي. د پیښور او سوات ترمنځ یې ګرځوم او چې په پیچو مې خیژو نو دواړه زګیروي کوو.

هر د هفته یو ځلې د شین تاغي سره لکه ستن خوړلی په اسلام آباد او د پیښور په حیات آباد کې چې د رټل شوو افغانانو ځایونه دي کوڅه په کوڅه ګرځم او په تبجن انتظار خپله ورکه لټوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY OF ACKU 7894

« ۲ »

لومړی څپرکی

زما دپلار دوٴنو سره جوړه وه. رسیدلې ونې به یې په څیله کې له بیخه وښکلې او دباغ دیوه سرنه به یې بل ته یوورلې او همالته به یې کښینولې. ونې خوارد کې به په ځان نه وې خبرې، دژمی په خوب به ویدې وې. چې پسرلی ته وینبې شوې رینبو به یې رد او روود ورک کړی و چې کوم پلو وغځیږی. په هغه لور چې پخواورتلی اوس یې تیږو لارد بنده کړې وه. داوبو او خاورې خوند بل ډول و او څو نور کالونه په کاروو چې رینبې لارې گودرې پیدا کړې. څانگې به یې هم تروري وې. دلمر وړانگې چې پخوا به ددوی ورته مخ و اوس په بلې زاویې اوپه بلې څانگې، پریوتې. یوه څانگه چې پخوا دنورو نه دنگه وه او دنورو څانگو حق یې خوړ اوس به سیورې ته وه او نورد به نه لوییده.

پلار مې ویل چې داسې شي نو ونه چینجي نه کوي. پخواني چینجي همالته سر بداله پاتې شي چې یره هغه دخوږو ریښو ونه څه شوه؟ ددې دپارد چې ونه راویښه نشي اوبه به یې ور باندې سپرې کړې، شپې به اوبه کنګل شوې او که به ونه دبیځایه کیدو په ټکانونو نیمه ویښه شوې وه نو بیرته به کرخته شوه.

زه چې پیښور ته رامهاجر شوم همداسې ونو ته ورته وم. هرڅه پردي وو حتی د ملا آذان. په وطن کې چې دلر بر کلو نه راته موږ یې ملا پیژانده او دغږ دلریوالي او نژدیوالي سره زموږ غوږونه روږدي وو. که کوم غږ به داندازې نه زیات په زورد و نو حیران به شوو چې داخو دپلانکي کلي ملا دی نو اوس ولې رانژدې شوی. همداسې به هم ود. ډیر کله به دلر کلی ملا دبر کلی امامتی ونیوله ځکه چې هغه بل ورته لږه غله ور کوله او دې به ور باندې داوجګ کړ. نور علتونه هم وو. ملا خو هم پرښته نه، په یود هلک لاس تیر کړی، په یوې نجلۍ سترګې سرې کړې.

معمولاً دغه پیښې په دوو وختو کې پیښیدې. یوچه به هلکانو او نجونو په جومات کې سبق وایه اوبل به چې ښځګلې دتاویزونو دپارد ورغلې.

خو په پیښور کې دملا آذان لوډسپیکرونو کې ټول په یوه اندازه لګیږي. ټول غږونه داسې نا آشنا لګیږی، لکه دمصری موذن نه یې چې خراب ثبت کړی وي. دسهار په دې خړه کې یوازینی آشنا غږ دچرګ دی چې هغه سیاسي سرحد او کلچر نه پیژني، بلکه هیڅ کلچر نه لري، چې

خدای یې په ختې کې څه اخښلي هماغه را وباسي. د کچه ګړی د کمپ نه بهر د پاخه سړک د پاسه یو نیم د ګاډیو د ډنګرو اسونو د نعل کړو پوندو کړپ کړوپ شروع دی. د آذانونو لړی چې خلاصه شوه نور نو چوپه چوپیاوه. د لمانځه وار به وروسته راځی او ورسره به د سحر خیزو د تهوخي غږونه او ښکالو هم کمپ ته ورسیږي. زه هم د وطن د خیالونو سره په نا آشنا وطن کې له خوبه پاڅیدم. د بورډ د نهر په خړو اوبو کې مې او دس تازه کړ. هغه سړی چې هره ورځ مې لیده چې څادر یې د ځانه چاپیر کړی د پله په دیوال به د کونګ په شان په دوو پښو ناست و، نن هم هماغلته و. که رښتیا وایم د چومات نه ویریدم ځکه پیښوریان مې د سپین جومات نه بهر په لمانځه لیدلی وو چې لاسونه یې د ښځو په دود د سینې په سر نیول. بې هغې یو څه شرمیندوکی هم یم او ویره هم را سره وه، نو خیمې ته راغلم او د هغې او د خپل موټر، شین تاغي، ترمینځ مې په شګه لمونځ وکړ. ترڅو زما کلینډر، منانی را رسیده ما سبناری کړی و. بیا مې منانی پریښود چې موټر د سیند په غاړه پریمنځي، زه د حیات آباد په ګشت ووتم چې وطنداران وګورم او د شاترینې پته ولګوم. دریم کال را د بره کیده چې ما په پیښور کې کله په دې او کله په هغې پام غلطاوه او هیچا یې احوال نشو راکولی. زړه مې ورپسې مینښ مینښ و. هغې ځوانیمرګې هم، لکه چې هیر کړی وم. حیات آباد د کابل پوهنتون د استادانو او سکریسټانو ځاله هم و. د اهغه افغانان دي چې د مجاهدینو د مشرانو په نزد د دوی د سکریسټ راکټونو د ورولو نه پس

مهاجر شوی وو، د پاکستان د مهاجرو کمشنري راشن نه ور کوي او د مجاهدینو تنظیمونه ورته گوابنیبري. په دې ډله کې مایو شمیر استادان پیژندل او یو، د ډاکتر زړور د کمونست ضد پټې شبکې غړی هم و. اوس هغه شبکه درې وړې وه، څه غړي یې پاکستان ته راوښتي وو او څه لا په کابل کې په سوړو ننوتلي وو، څو تنو لا توبې ایستلې وې او د ببرک په حکومت کې داخل شوي وو. پخپله ډاکتر زړور بندي و. عجیبه داده چې د شبکې فراري غړي چې اوس په حیات آباد کې وو، لا یې هم له ډاکتر زړور سره تماس درلود او که به ماته کوم پیغام و رارساوه به یې. البته پیغام په شفر و او د د به یې هغه برخې راته ترجمه کولې چې زما پورې به یې اړه درلوده. په یوه داسې پیغام کې ډاکتر زړور ویلی وو چې «تیر به هیر کړو، ته خو رانه پیښور ته والوتې، خو ماهم وړی شړی نه کړه.» په بل پیغام کې یې د تحقیقاتو کیسې کولې چې څه قسم سزا گانې ورکول کیدې. په نوي پیغام کې یې د یوې پیغلې روسې مستنطقې کیسه کوله چې روانه پښتو وایي. بیانو څو میاشتې د ډاکتر زړور پیغام رانغی. چې راغی نو بد زیری و، لکه چې همدې روسی ترې اعتراف اخیستی و. په دابل پیغام کې راغلي وو چې د ه پخپل جرم اعتراف کړی دی، زما په گډون د ټولو نومونه یې ور کړي دي او اوس د خپلې سزا په انتظار کې دی. د پیغام په آخر کې یوه نوې خبره وه او هغه دا چې روسی پیغله ډیره د غرب د ژوند پوښتنه کوي او داسې ښکاري چې د امریکا سره نژدیکت غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم څپرکی

پیښور راته د دروغو ښار ښکاره شو. آذانونه یې هم زما په نظر تظاهر وو او جوماتونه یې هم نمایشي وو. د جمعې په ورځ به له هرې خوا د گیدړانو د شور ماشوم په شان په لوډ سپیکرونو کې د بلاغت سیالی کیدې. په داسې یوه ښار کې نو زما ساه بندیده. د وطن نه هم یا خبر نه راته او یا بد خبر راته. شاترینه لا درکه وه. بس نو شین تاغي ته مې پناه ویوړه. د سوات په لین کې مې چلاوه.

څوکۍ مې ورته نوې کړې وې، مینځ یې تک سور، د یوالونه او سیټونه ټول د سره پلاستیک، د سیټونو ترمینځ ځای مې ارت پریښی و او که څه هم چې باډي میکر او نورو موټروانانو راته ویل چې که ډیرې سپرلۍ غواړې نو سیټونه سره جوخت کړه، خو زه دلویو غرو کجیر وم او تنگ ځای د تنگ قبر غوندې راته ښکاریده او د خپل ملگري، شین تاغي بار مې هم نه درناوه. که سپرلیو به د خدای وسې راباندې وکړې منانې کلینډر به په لار د غرو نه په رارغړیدونکو اوبو یووار په تگ اوبیا په راتگ د موټر د ننه او بهر، تر ارابو پورې وینځل او سپرلۍ هم را سره عادت شوې وې. د نسوارو توکنې او د سگرټو ایره تونونه مې هر ځای ټینگ کړي وو او پخوا تر روانیدو مې په سپرلیو شرط ایښی و او د هر سیټ په د یوال هم لیکل شوی وو چې خپل سیټ به هماغسې ستره پریږدي چې د وی ته مې ور کړی. یوڅه ناغیږي او زړه بداوی په اولو څو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیرو کې راغی خومنانی دباچاخان نه په ونه جگ اودانځري غل نه په اوږو کې پلن و. په چوپه خوله دسپرلیو سترگې تـــرې سوځیـــدې. دشین ټاغي کرایه نظر فلاینگ کوچونو ته زیاته وه او په اول کې خلک نه پرې ماتیدل، څو ځلي خومې نیمه تش پیرې کولې خوبیا خلک، په تیره عصري ځوانان رامات شول، هغه سوټ والا پیښوریان چې دسوات هواخوری ته به تلل اویا پخپله دسوات ځایی شاه زلمیان. دمهاجرو افغانانو ښځې او نارینه هم پکې وو چې دهغوی بیا بله نیشه وه. په تیره چې زه به یې افغان ولیدم. یوه ورځ یو پنجابی دلکړې سره کوږ وو پاس موټر ته را وخوت، څو نور لنگ والا هم ورپسې وو او سیټ جي سیټ جي یی ورته ویل. ټولو په پان شخوندونه وهل. په لاره کې سیټ جي پان دموټر په غولي توکړل، ماخوونه لید، مگر منانی پرې راغی او کش و کړپ یې جوړ کړ. ماموټر څنگ ته کړ او ومې دراوه چې څه شور دی. منانی ورته ټینگ و چې داتوکانی به په خپلو جامو وچوې. دسیټ بړیڅو سرونه ښورول او په ښاری پښتو یې ویل، داسې سې وې خان (څه څه وایې) ، داکې بړابابو دي، زر معافی به واخلې، خو منانی ورته ویل، « زه نور نه پوهیږم، بس دا بامبړ به یې پاکوي» یو بړیڅی راپاڅید چې جنگ غلی کړي او خپل خیرن دسمال یې راوایست چې هغه ځای پاک کړي، خومناني دڅټ نه نیولی، بیرته پخپل سیټ کښیناوه، «نه همداتور کونی به یې پاکوي» سیټ په غوسه شو او وې ویل « کې پاک نه کوم، نو ته سې کوې؟ » منانی ورغی او هغه یې هم دڅټ نه نیولی

دتوکانی په سرسر په سجده کړ، « داسې کوم. » سیټ چې وکتل بې هغې هم وریاندې پروت یې نو راځه پاک یې کړه، نویې په دسمال هغه وچ کړ اوبیا غلی خپل سیټ ته ورغی. ماموټر چالان کړ خو دهینداري نه مې ننداره کوله. سیټ جې، لکه دماشوم دلاسه چې پتاسه واخلې، ژړه غونی دځان سره ایشیده او لاسونه یې لر او بر ارتول. بریڅو یې ځانونه ناګاره اچولي وو چې ګویا مور هیڅ په دې حال نه یې لیدلی. دهغوی شاته یو دوه خط وبریت ځوانان ناست وو او یو دبل سره موسیدل. په پینبور کې چې سپرلی په اډه کې کوزې شوې، سیټ په بیړه دبریڅو سره ورک شو، پښتانه زلمیان چې کوزیدل، نو منانی یې په شا وتپاوه او په کرار غږ یې ورته وویل « شابس دنر بچیه. ».

دریم څپرکی

منانی په دې نه وخبر چې زه ډاکټر یم. له هماغې ورځې نه چې مادعلی آباد دروغتون سره خدا پامانی وکړه، تر اوسه پورې چې یوه نیمه لسیزه یې تیریږي، ماډاکټري نه وه کړې او که به مې په خپل موټر یادمهاجرو په کمپ کې کوم رنځور سړی، داسې چې علاج مې یې هم کولی شو، ولید سترګې مې بلې خواته ترې اړولې. په اصل کې زما دډاکټری سره جوړه نه وه او دهغې لارې دپیسو ګټلو مې خوا را هسکوله. زما په ماغزو کې داګرځیده چې دخدای په دې ارته مځکه او دښایستو په دې ګنه ګونه کې، سړی د کپډوډی دپاره دناروغ، مرض

او دوینو او گنده گی پوری نښتی وي.

خو یوه ورځ مې بازی په بازار شوه. د پیښور نه مې غرمه مهال سپرلی راواخیستې. له هوارې ملکنډ غاښې ته شوو. دشاتنې سیټ نه مې یو قسم ستمیدل او زګیروی واورید. په هنداره کې چې مې کتل یوه ښځه وه نس یې نیولی و او سر یې هرې خواته ځنګیده. خاوند یې هم ور سره و او په غوږ کې یې پس پس ورته کاوه. بیانو چوپیا شوه. شین ټاعی هم په زګیروي زګیروي دملکنډ په غاښې ورخوت. بیا زګیروی شروع شو. ناڅاپه مې دخپل پخوانی کسب له تجربو پام شو چې په ښځې دلنګون دردونه راغلي دي. شین ټاغی مې ورو دغره ډډې ته کړ او ومې دراوه. سپرلیو ته مې کړه چې تاسو ټول کوز شئ چې خبره در سره لرم. ټولو په اریانتیا راته کتل خو راپسې کوز شول. دموټر نه پناه مې حال ورته تیر کړ او ورنه ومې غوښتل چې په بل بس کې دې لاړ شي. ځینو پنجابیانو او ښاریو ناغیړي کوله چې د پیسو خبر به ځنګه شي، موږ خو دوه ځلي کرایه نشو ور کولی. منانې جنګ ته تابیا نیوله چې ماغلی کړ او ومې ویل دسپرلیو پیسې ټولې ورکړه. ټول دسوات پښتانه او زیاتره یې دشین ټاغي همیشه ګی سپرلی وې. یوې سپرلی، لکه چې د پښتنولي کوم چینجی یې په ماغزو کې غونځیدلی وي. وویل، موږ به بل بس کې لاړ شو او خدا که ستانه آنه لس کیزه واخلو. مګر منانی چې په زړه کې هوښیار و او زما په مطلب زر پوهیده، په زور ټولو ته پیسې ورکړې او له هغوی نه یې وغوښتل چې په سړک لږ وړاندې لاړ شي چې دغږ نه پناه

شی، اوبس ته دې انتظار وباسي. زه شین تاغي ته وختلم، د ښځې زګیروی اوس زیات شوی و او په خاوند یې خولې ماتې وې. دانو هر ډاکټر ته معلومه ده چې په ښځې دردونه راشي نیمایی ورسره په خاوند هم راځي. ما ورته وویل چې دموټر په مینځ کوریدور کې یې وغځوي. خاوند یې په اول کې تکنی و او زړه نازړه یې زما خبرو ومنله، ښځه په زګیروي، زګیروي اوږده وغځیده. بیامې دواړو ته وویل چې زه ډاکټر یم، ډاکټر محرم وي، پروامه کوئ، ښځې ته مې وویل، ژورد سا راکاږه اوبیا دماشوم دوتلو زور ووهه. همدامې ورسره تکراراوه. سارا کاږه، زور وهه، یو وخته یې سا بنده شوه او زور یې نه شو وهلی. مامنانې ته غږ کړ چې دریډیټر نه اوبه راوړه، هغه ګیلنه کې سرې اوبه راوړی. ما په بیړه لاسونه دموټر نه بهر پریولل او دوارخطایی نه مې نژدې لاسونه سوځیدلی وو. دځانه سره مې وویل چې همدا پاکې ورته بس ده، بیانو په کار لګیاشوم، په مدار مدار مې تر هغې لاس تپاود چې دماشوم پښې مې لاس ته راغلې، یوه یې چیرته نښتې وه، او همدې دښځې درد زیات کړی و. ورو ورو مې دپردې نه خطا کړه. ماشوم چې سر په څیړی را و ځې، په هغې کې دخدای حکمت دی، ځکه چې لاسونه او پښې یې درحم په کوتونو کې نه نښلي او لکه ماهی، ښوی راوزي، خو داطبیعی عجایبات دي چې په لکهاوو کې یو ماشوم داسی راوځي، لکه چې پخپلو پښو روان وي او همدلته دی چې درحم دپردې د څیرې کیدو خطره پیدا کیږي او دبنیادم مرسته په کار دد. په مدار مدار مې، لکه مړز چې

له لومې راخلاصوې دماشوم پښې او لاسونه د پردو او ګونځونه خطاکول، چې ماشوم ټول راووت نو هلک و. ښه مې یاد یږی چې مور هلکان به په کلي کې په دغسې وختونو کې چې ښځې درد تیراوه، دکوټې بهر سره را غونډوو او داخبره مو تکرارولې « زر یې کړې، نر یې کړې ». ماشوم لاهم غلی و، نو مې دعادت سره سم په یوه لاس له دوو پښو ونیو او په کوناټې مې څپیړه ورکړه چې کریغې یې شروع کړې. پلار ته مې په غیږ کې ورکړ، « امبارک دې شه » او زه دسرو لاسو سره له بس نه کوز شوم. زما سپرلۍ تللې وې. مناني په پنجګیلنه کې اوبه تړمې کړې وې. لاسونه مې پریوللل. دماشوم پلار هم شرمیده او هم خوشاله و او مور خویې، لکه دجنت حوره بیغمه او له ځانه راضي پرته وه. بچی یې د نس دپاسه لوڅ لغړ پروت و. خاوند یې لکه چې دارو یې خلاص شوي وي، دبوت په شان چوپه خوله او سربداله ولاړو. مایې په اوږه لاس کیښود، « ځان را ټول کړه، په وریندارې باندې خپل څادر وغوړوه. » ده وویل، « اوس به څنګه شي، چیرته به ځم؟ » ماوویل، « غم مه کوه، چیرته اوسیږې؟ » هغه وویل مور دشانګلې یو، نو مامناني ته غږ کړ، پنج ګیلنه او نور اسباب مو سره راټول کړل، خپل څادر مې دښځې دسر دلاندې بالښت کړ، او روان شوو. شپه پخه وه چې مدین ته ورسیدو، دهغې ځای نه یو نری خو پوخ سړک شانګلې ته بیل شوی دی اولس میله لرې ددغه سړي کلي ته ورسیدو چې ماڼې یو څو کورونه دي چې دغره په ډډ لګیږي. دموټر بجلۍ مې دده د کور دروازې ته سیخې کړې، چالان

مې پرېښود. سړی په بېړه کور ته ننه ووت او د ډېر ځنډ وروسته د څو ځوانانو سره چې یو کټ یې په اوږو کړی و، راووت. ښځه یې په مدار مدار د شین ټاغي نه کوزه کړه او په کټ یې څملوله، دغه ټول زلمیان په هیجان کې وو او د واخله، جګ که، ټینګ کړه، پام کوه، شا به باړو چې دریدن یې نه و. ماموټر ریورس کړ خو کتل مې چې دوی د کوره ډله راپسې راغلل، په موټر وختل او زه یې له لاسه ونیولم چې راکوز شه، ته زموږ میلمه یې. چې رالنډه یې کړم په هغه شپه مې ځان ترې خلاص کړ خو بیانو تر اوسه پورې د میلمستیا وو، وریو او چرګانو، د میوو د کجاوو او نورو کلیوالو نعمتونونه نه خلاصیږم. منانی مې کله کله ملامتوي چې ته چې ډاکټروې نو د موټروانی په دې سپک کسب دې ولې زما ژوند خوار اوه. داسې ښکاري چې په ټول سوات کې که نه وي نو زما په خپل لین کې، زما د ډاکټرۍ آوازه خپره وه، خو ما بیا خپل پخوانی انکار جاري وساته او د ناروغانو خواته مې کتل قدرې هم نه.

څلورم څپرکی

زما لاین د پېښور نه ترسیدو شریف پورې و، خو د سوات اصلي خوند د مدین او سیدو شریف نه بر، په بحرین کې شروع کیږي، ترکالام او د وشو پورې ځي. نرۍ لار، لکه د سالنګ د درې، کوزې نیلي او به چې سر په سنګړو ولي او عجیبه داده چې د سیند د نري شرنګهار غږ هم بدلیږي او غوږمبهار ترې جوړیږي. د اوبو په سرسپین ځګونه زیات شي او نیلي رنګ یې اوس د سکروټو د لمبو په شان تریخ شین شی. د

سیلانیانو خوان ترمني په دې نورو کوزو ښارونو کې گوزاره کیږي، خو د کالام هوټلونه مخ په خالي کیدو شي. په همداسې یوه مني کې مې یو فرانسوی سیلانی د ارتینې سره په شین ټاغي کې، خپلې اډې، سیدو شریف ته ورساوه. چې لاړل نو مناني وویل، «یره دو خارجیانو له، لکه چې د کلدارو د گنلو چل نه ورځی که څنگه. ما ته یې زرگون راکړ.» زه هک اریان شوم، چې پنځوس روپۍ گورد او زر. مناني ته مې وویل «او دل منانه، که دوی پرې نه پوهیږي، ته خو پرې پوهیدې، ولې دې ماتې پیسې بیرته ورنه کړې.»، دد په خندا وویل، «منانی د خدای په داد دومره ناشکره نه دی.» ما ته یو څه غوسه راغله. «وایي، خوار خدای کړې، کاپرچا کړې، راکړه دا زرگون.» او همداسې ورپسې روان شوم، په بازار کې خونه و، نو د سیند له غاړې هوټل ته پسې وختلم. هوټلي مې ددوی په ژبه واقف پاتې شوی و، د چایوست یې راته وکړ. ماکیسه ورته تیره کړه، چې داسې دود خارجیان دي او پیسې یې ډیرې راکړي، هغه ورستنوم. هوټلي حیران حیران راته وکتل، بیا یې وویل، چې هوټل د خارجیانو ډک دی، چې کوم ښیې. ما وویل، دا میړه ارتینه همدا اوس هوټل ته ننوتلي دي. نښه یې دا چې د سړي په لاس کې یوه اوږده لکړه وه. نو بیا مو سره چای وخوړ او انتظار مو ایست چې که مدعي راپیدا شي. خو هیڅوک نه و. هوټلي راجستر ته ورغی او د مینجرنه یې پوښتنه وکړه، هغه د یوې کوټې نمبر راکړ. زه ورغلم، ورمې وتکاوه، یوې نیم بر بندې ښځې دروازه نیمکښو کړه، لکه چې ویې پیژندلم، په

فرانسوي يې خپل خاوند ته غږ کړ او دا لاړه. هغه نو بيخي لوڅ لپړو. ماسترګې کوزې واچولې او زرګون کلداره مې ورته ونيوله، هغه ترې ترې را ته وکتل، بيا يې ورپورې کړ او ډيره شيبه زه بهر ولاړوم، چې راووت نو کالي يې اغوستي وو، خو د اوبو مرۍ يې لا دسرې فرعون وزمې ږيرې په تارونو کې پيرلې وې. په فرانسوي، يې پوښتنه وکړه، «پوغ کوه؟» بيا يې جرمني وويله «واغوم؟» او بيا يې انګليسي راباندې واز مييله «واى». ما ورته وويل، د موټر کرايه سړي سر پنځوس روپۍ ده او تازر کلدارې راکړې، نه سوه واخله اوسل راکړه. دی هم حيران و او هم موسک، خپلې ميرمنې ته يې غږ کړ، هغه هم ورسره ودريده او ده ورته زما خبره ترجمه کړه. هغې سروښوراوه او وينبتانو يې اوبه راوشنلې.

دواړو يو بل ته څه وويل او بيا يې ماته کړه، «بکشيش» ما نادا بخشش دي. ما وويل «موږ افغانان په بخشش روږدي نه يو، ستاسونه مننه» او لاس مې د زرګون سره همداسې غځيدلې پرېښود. هغوی، لکه چې باور يې نه راځي د جذبې وړي ملنګانو په شان سرو نه ښورول، او يو بل ته موسک وو. بيانو ښځې خپل خاوند په مخ چپ کړ او، خاوند يې لاس را اوږد کړ، ددې په ځای چې زرګون واخلي، زه يې ترمټ ونيولم او کوټې ته يې ننه ايستلم. هغې بلې خواته کوټه برنډې ته ورخلاصه شوې وه چې د چوترې په شان د سوات د سيند په تقريباً سر ولاړه وه. هلته يې په چوکۍ کښېنولم، دوی هم راسره کښېناستل، همداسې خاموش وو.

بیا نو فرانسوی کوټی ته ننووت او ښځې یې زما سره په انګریزۍ د سوات د دري د ښایست خبرې شروع کړې. زه پوهیدم چې څه یې په زړه کې دي خو د شروع کولو چل نه ورځي. چې نارینه یې راوووت نو هماغه د بانسو کوتک هم ورسره و. کښېناست او د کوتک نه یې دانتن په شان بل کوتک او د هغې نه بل، د هغې نه بل، همداسې پسې را ایستل او یوه اوږده لکړه ترې جوړه شوه. د هغې د سر پورې یوه د اوسپنې کړۍ وه، نایلونی مزی یې ورپورې غوټه کړ، په بل سر کې یې، د سربو غونډاری او کونډه (چنګک) وتړل، او بیا یې کوز سیند ته واچاوه، پوه شوم چې د کب نیولو شوقي و، یا به یې ځان همداسې ښوده. ښځې یې څه فرانسوي چا کلیټ زما په مخ کې په میز کیښوول، او د یوه تر موز نه یې کافی تویه کړه.

فرانسوی وویل، «زما نوم پویګ دی، ژان ژوزې پویګ» او دامې ښځه ده «ماغی». ما هم د ناچارې ورځې وویل، «زما نوم محب الله دی،» بیا مې نو، نه پوهیږم ولې، دا ورزیاته کړه «ډاکټر محب الله». کیږي چې د پاکستان د تاثیر لاندې راغلی وم چې هر سړي په نامه پورې یوه د لعنت غاړه کې تړي، لکه، پروفیسر، ډاکټر، بیرسټر آف لا، ایم اې، ایل ایل بی .... ژان ژوزې وویل «زه پوه شوم چې ته افغان یې» ما پوښتنه ونه کړه چې څنګه؟ د هغې په ځای مې وویل «زما سره واړه لوټه نشته، که ستاسو سره نه وي، خیر دی، بل وخت به یې راکړې، یا به یې د هوټلي سره ماتې کړم.» خو ده د ځواب په ځای، خپل پایپ په ناز او

نخرو ډک کړ، ښځې یې په لاینړور رلګاوه، په ګوته یې تمباکو، چې نري نري لوګي تري ختل، کښیکاږل او په کوم چرت کې ډوب شو. ما د ځانه سره ویل، شین سترګیه، په ما دې ورځ خرابه کړه، چې تر څو ته چرسي، ځان خوځوې، په ما به شپه راغلې وي او سپرلۍ به راته منتظرې وي.

ښځې یې وویل، «موږ افغانستان ته روان یو» ما وویل، «نن افغانستان د خارجیانو ځاله ګرځیدلې.» بیا مې په ټوکو وویل، «کب نیولو ته ځئ که څنګه؟» ژان ژوزې راته د سترګو د ګوټ نه وموسل، خو سیند ته ځیرو، «هو، یو ځلې د پنجشیر په سیند کې خالدار ماهي ونیسم، بیا مې ارمان نشته.» د ځانه سره مې وویل، خیر دی چې موږ د وینې په رود کې لامبو، مقصد چې دی خپل خال داره ماهي ونیسي. دد مې، لکه چې خیال لوستی وی، پایپ یې د خولې څنګ ته کړ او ښځې ته یې ورغږ کړ،. هغه چې راغله یو بوتل واین په یوه لاس او درې، یو په بل کې سره ننوتلی ګیلاسونه یې په بل لاس کې نیولي او سګرټ یې له خولې ځنګیده. خو پخوا تر دې چه خبره انجړه شی، ما وویل، زه ځم چې ناوخته کیږي، سپرلۍ راته ولاړې دي. زرګون لوټ مې په میزوغورځاوه او بې خدای پامانۍ ووتلم. ماسختن مهال چې مې سپرلۍ په اډه کې ښکته کړې او په کچه ګړۍ کې خپلې خیمې ته راغلم. یو سپین کاغذ د خیمې پورې سنجاق شوی و. «ډاکټر زړور یې اعدام کړ».

پنځم څپرکی

دډاکټر زړور مرګ او ژوند دواړه صفا او بې غوټې وو. څیره یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداسې وه.

صفا خرييلی مخ، زنې، تيرې څرزې سترګې، سپين، جو سرغاښونه، ساده خو پاکه دريشي په غاړه، همیشه ګي موسکا په شونډو، ددوستانو، بلکه دهرچا خدمت ته تيار ولاړ. يو وختې به دده سوانح په کوم کتاب کې ايله دومره ليکلې وي. په لغمان کې پيداشو، په کابل کې يې پوهنځی ولوست، دجرمنی نه دفلسفې دډاکټری سره راغی، څلور کاله يې په پوهنتون کې درس ورکړ، بندي شو او اعدام شو.

عجيبه داوده چې حتی په وروستي پيغام کې هم چې دخپل اقرار خبر يې راکړ دټوکو نه پاتې نه و. ويل يې چې « زه لکه چې دمجاهدينو دښې ووتلم. ددې په ځای مې چې ستاسو په شان هغوی هلته په پيښور کې مردار کړي، دکمونستانو دلاس شهيد ښه يم. »

او حتې دايې هم وويل چې « دکاپر لور روسی اقرار رانه واخيست خو ارمان چې يو ځلې خو يې خوله راکړې وای. »

ددغه قسم سړي داعدام په باب به سړی څه وايی؟ دالماسو يو غمی و، څو ورځې د خلکو سره و، بيا ورک شو. درې ورځې مې سوات ته پيره ونه کړه او په حيات آباد کې لر او بر ګرځيدم، نه پوهيدم ولې؟ زما يې پرې څه؟ ده دخپله انده ځان مرګ ته ورکړ، ما خو دوی ټولو ته ويلې وو چې هندوان څوک او ښان څوک؟ دپروفيسرانو يې له جهاد او ملی مقاومت سره څه؟ افغانستان له يوه سره سور اور و او دلته يوازې آتش نفسان ځاييدل، پروفيسران دډاينا سارانو په شان وو چې ددې دوړو او

زلزلو تاب يې نه درلود او زر محوه کيدل. دلته ټوله پوهه داوه چې څنګه ماين خنې کړه، څنګه کلاشنيکوف سره وتړه، څنګه توپونه او هاوانونه چوکړه. دلته پروفيسران داسې بيځايه ايسيدل، لکه بيړۍ دبکوا په دښته کې.

دتعليم بيوزلۍ او بابيزه توب ته مې پام شو، دو لس کاله مکتب، څلور کاله پوهنځی، دوه کاله ماستري، څلور کاله ډاکټري، ګويا دوه ويشت کاله خواري په يوه مثقال مرده کې هيڅ شوه. خو مرګ هم عجيبه شی دی، که پوروړی يې، که پاچا يې، که دې په سلهاوو بنيادمان وژلي، که دې ملک خرڅ کړی، که دې شهکارونه ليکلي، خوچې مړشې نو بيا هرشی په تپه ودريږي، ته همداسې کالبوت ترې روان شې. که دې څوک ستايي او که دې کنځی، داټول درته بې معنا وي.

درسته شپه او درسته ورځ همدا فکرونه وو. دپام دغلطولو کوششونه مې هم وکړل. يوه شپه دمجاهدينو ديوه دوست سرقوماندان مولوی... کورته لاړم. په هغه مې رخه راغله، بس واړه قوماندانان او سر ګروپان وو چې بهير يې نه خلاصيده. يو به راغی مولوی به ور سره دباغچې ګوټ ته شو، څه به سره وپسيدل او بيا به هغه لاړ بل به راغی، تر نيمو شپو همدا حال و، «مولوی صاحب! يو خبره مې درته کوله» بيا به دباغچې ګوټ ته پناه شول. زه پوهيدم چې د وسلو او پيسو خبره ود خو ما دوسلو سره کالونه پخوا آن په دو آب ميخ زرين کې خدای پاماني کړې

وه. وسله مې د روسي قوماندان نه واخيسته او مجاهدينو ته مې ورسوله او هماغلته مې د مقاومت او ډاکټر زړور او دده د پټې شبکې سره خدای پاماني وکړه. اوس مې د تيرې چړې نه هم بد راتلل حتی که د ډاکټر د جراحی چاره وي. د پيسو د مورينې ډاکټری سره خو مې خو د اول نه سترګې خوړلې وې.

زړه ته مې تسل ور کاوه چې ډاکټر زړور هسې يو بيباکه، خوشکه بانکه او په ځان مين سړی و او سزايې له دې بتره. د فلسفې د عالم يې د دې ناولو لوبو سره څه کار؟ مولوی... مې چې وليد نو ويل مې چې يره په ديني عالمانو کې هم همدا ليونتوب شته. دده پورې خو مې نورې بلاوې هم تړلې. د پيسو د پاره يې کوي. د امريکا او عربو پيسو يې ايمان خطا کړی. په عمرونو يې په ټوک، وظيفو او شکرانې ژوند کړی او اوس په ډالرو او ريالونو کې رغړي.

مګر ځان مې نه شو قانع کولی، چې د زړور او مولوی.... محکومولو ته به ور لنډ شوم او په درو کتابونو به مې د فکر د کندې په درشل و درول، څلرم کتاب به راغی او لکه پرښتې چې د جلاد د چړې لاندې لاس تړلی مجرم په منګولو کې تړې په هوا کړي، هسې به يې دوی د بيګناهی په جګه غونډۍ رانه يو وړل او د هماغه ځای نه به زړور او مولوی... په موسکا غيږ راخلاصه کړې وه. يوه شپه مې د ډاکټر زړور سره داسې زوروره جګړه وه چې منانی څه چې د کچه ګړی نژدې ګاونډي مهاجر راباندې خبر شول او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. خبره صافه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماتري پوښتنه وکړه چې « اې ، ډاکټره ، اې ساده سړيه ، ولې دې ځان بيځايه تباه کړ ؟ »

ولې ؟

هو ولې ؟

نوبله لاروه ؟

هو

ته يې را وښيه.

اوس کار له کاره تير دی. ته مړ يې.

ته خو يې لار راوښيه ، ګوندې مړ نه يم او ته به خوب وينې ، چې بيا داستا په لاره لاړشم او که لارنه راښيې نو بيا به يو ځل بيا ځان همداسې مرګ ته ور کړم.

نو تاولې ځان تباه کاوه ؟

پوښتنې ډيرې مه کوه ، بله لار راښيه.

بله لار داچې زما سره به وتلی وای ، اوس به دې دلته په پيښور پوهنتون کې خلکو ته څه ور ښودلی وو.

زه فکر کوم چې داکار مې پخپل مرګ سره وکړ.

داسلام د پاره دې ځان وواژه ؟

نه ، اسلام زما تر زيږيدو پخواهم و ، اوس هم شته زما په ژوندونی هم و او پس له مابه هم وي.

دوطن د پاره ؟

نه وطن هم همداسې در واخله.

چې د دین او وطن د پاره نه و، نو اوس مې لږ ملا کړه چې دځه د پاره؟

د ځان د پاره.

څنګه؟

که ما د اقرباني نه وای ور کړې بیا مې سترګې ځان ته هم ټیټې وې.

څه مانا؟

ځان ناګاره مه اچوه، ته هم پوهیږې او زده هم. هغه ته وې چې د پاتریک هنری د اوینا دې تل یاد وله چې «آیا ژوند دومره خوږ دی چې د غلامۍ د اتکړۍ په بیه یې هم واخلو؟» زه نه پوهیږم چې د انور جنابان به څه فیصله کوي، خو زما فتوا د ځان په هکله داده چې یا آزادی یا مرګ... د استا ترجمه او وینا ده چې زموږ غوږونه دې ورباندې کنول او ما دهمدې د پاره ځان مرګ ته ورکړ.

خدا زده چې ماځومره بغارې وهلې چې مناني او یوه بل ګاونډی سوې بوټ و تړلم او خیبر هسپتال ته یې بوتلم. هلته نو په رښتیا دلیونو سره پروت وم. ځینې خو پکې بې آزاره وو خو یو دوه سروپ لیونې وو. یو د آدم خیلو د درې یو ښکلی ځوان و چې ما په اول کې فکر کاوه زما په شان به غم لیونی کړی وي، خو دې ظالم په موږ نورو د اسې کارونه کول چې یاد ول یې هم شرم دی. ځان به یې لوڅ لپړ کړ او ګرچاپیر به یې د متیازو دار د را خوشې کړه او پخپله به هم ور سره دلاتو په شان تاویده. یو بل غلی بوډا چې تولو ته به یې زاری کولې چې خوله ورته خلاصه کړي چې دی

يې سپېږې وغواړي. غم داو چې په هسپتال کې دليونو درجه بندي نه وه، دسودايي نه نيولې، تر خوروړي ليوني پورې تول په يوه لويه خونه کې يو ځای پراته وو. يو افغان هندو هم راکې و چې هغه خدای خوار کړی په عين حال کې گونگی هم و او يو بل هندو يې کله ناکله پوښتنی ته راته. دې پايواز راته کيسه تيره کړه چې داهندو يې داخوانی په نامه نيولی و او بيايې خدازده څه قسم شکنجې ورکړې وې او په څه قسم خلاص شوی و. داهندو زما په دې خوښ و چې يو خو وطندارو اوبل داچې بې ضرره و او په کونج کې د خپلو متيازو سره بوخت و. په غولسي به يې ورباندې رسمونه او هندواني ليکونه کول او کله به يې ورغوی ترې ډک کړ او هغه به يې د گلابو د گل په شان بويولې او نورو ته به يې هم دست په علامې ډک ورغوی ور وړاندې کاوه. په دې خوارد کې به په کابل کې څه ناکردې تيرې شوې وي. زه فکر کوم چې جلادانو به دانه منله چې سړی هندو دی او پکې بيا گونگی هم دی. دده بيوزلی مې زړه ته نورې زولنې هم را اچولې.

په هفته کې دوه ځلې دډاکټرانو د (ويزيت) يا راتگ وار و. مگر دوی به د پيښور د پوهنتون د طب محصلين د ځانه سره ډله کړي وو او يوازې دهغوی د عملی درس د پاره يې دا دوره کوله. د يوه يوه مريض تذکره (سوابق) به يې له يوې کتابچې نه کتله. مور، لکه بيزوگان په دوو پښو وزته ناست وو او د ډانگ والا محافظ سترگې راباندې خښې وې چې ځناور توب ونه کړو. چې هندو ته ورسيدل، هغه ورته په موسکه کنډاسه

خوله، دمتیازو ډک ورغوی جگ ونیو. ډاکټر محصلینو ته وویل، دامریض کوپروللی دی او کوپروفجی ته ور لنډیږي. ورغوی پوزې ته جگوي خولا یې ځنبلو ته تیارنه دی. کوپروللی د خپلو متیازو سره لوبې کوی او کوپروفجی یې ځنبی یا یې خوري. تر آخره پورې، دهندو لاس همداسې په هواکې پاتې و او لکه سړی چې د عکاس مخې ته ولاړ وي موسکا یې هم هماغسې په کړشو په ورانه خوله کې کنگل وهلې پاتې وه. ډاکټر ویل دا سړی ganser syndrome لري او زیاتره خلک چې په جیل کې یې شکنجې لیدلې همداسې وي، خبرې یې بې واکه وي. ما په زړه کې موسل چې ډاکټر مازې دلوستلي کتاب خبرې کولې. خو مثال یې ددې گونگې هندو نه سل سیله لرې و. د آدم خیلو اپریدی خو حق ناحقه لکه فواره څرخیده او رنې اوبه یې شیندلې. ډاکټر د هغه نه لرې، دروازې ته نژدې داسې ترهنده دریدلی و، لکه د ځغاستې لوبغاړی چې درفرې تومانچې ته قابو وي. له هماغه ځایه یې زما تذکره هم لوسته او بالکه گانو ته یې وویل، «دا کابلی ډیپریسیف مینیا لري او د اغوانستان د جنگونو سره په دو خوارانو کې ډیر پیدا کیږي.» زه غلی وم چې هسې نه نورې بلا وې راوکتیږي. یو بل ښکلی ځوان هم زموږ سره و، هغه هم مهاجرو. د نامه پوښتنه مې چې ترې وکړه نو ایله یې په لیونتوب خبر شوم. نوم مې چنگیز دی، د بابر زوی یم، د شاهجهان نمسی او د روس د نیکلی کړوسی. زه په اصل کې د بامیانو پاچا وم خو اوس مې د چین نیت کړی دی چې هلته شاهنشاه مقرر شوی یم او د چین د یوال یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته جوړ کړی دی. سړی مکتب لوستی معلومیده او که تاریخ نه و نو جغرافي لړی یې پخه وه. ډاکټر وویل، دغه ځوان د سایکوسیس او Wanderlust ښه مثال دی چې ځان د ټولې دنیا پاچا بولي او جدي هم دی. یو بل ناروغ د جلال آباد و او هر ډاکټر یې دګه. دده خبره دوی ته تل داوه چې تاسو پاکستانیان هم ځانته ډاکټران وایئ، خو د یوه لیوني علاج موونه کړ. لاړشئ، هلته میا علی صاحب ته چې هره ورځ یې لیونیان په دلبار کې پراته دي. بیا به یې نو د منطق ځولی شواړه شوه او د غم ښادی او ودونو خبرې به یې کولې او په آخر کې به یې سړه سا وایستله او په دې به یې ختمه کړه، «وای ادکی موري!» نور به غلی و.

منانی به هره ورځ پوښتنې ته راته او زاری به یې کولې چې راځه چې ودې باسم خو زما زړه د دنیا نه تور و او په ځان پوهیدم چې لیونی وم او ددغو خلکو مرکو خوند راکاوه. یوه ورځ مې ډاکټري راوتوریده او ټولو د کوټې یارانو ته مې وویل، «هلکو، دا رښتیا ده چې موږ ټول لیونیان یو، خو دومره لیونیان نه یو، لکه چې ځانونه ښیو. دا چې ځان ته د چین شاهنشاه وایي دارک روغ دی، هسې یې د خپلې خیټې ګټه دلته لیدلې ده. شاهنشاه ځیر ځیر راته وکتل، نور غلی شو. دې بل لا ټوته مې چې متیازې یې شنلې ګوته ونیوله. «وروره ته لیونی نه یې لیون غرتی یې. مور او پلار نازولی لوی کړی یې او اوس نور خلک درته بنیادمان نه ښکاری». په موږ تاسو کې یوازی هندو لالا یو څه بانګساره دی او هغه هم د ډیرو وهلو د لاسه.

زه هم ستاسو په شان یم. ددې کوټې نه بهر مځکې ځای نه راکاوه او بیا راباندې عصبی حمله راغله اوبې واکه شوم، نو یې دلته راوستم. په تاسو به همدا شان ناخوالې راغلې وي. نه ګورئ چې غیر ددې اپریدي ماما نه نور مور ټول د لیونیانو د وطن نه راغلي یو، نو ولې به نه لیوني کیږو. »

ټولو راته ځیر ځیر کتل او لکه زما خبرو چې ددوی د ماغزو کوم ځای تخنولی وی، رانژدې کیدل او یو قسم د تعجب او لیونتوب نه په ډکه موسکا غلي ولاړوو.

ما وویل، «د پاکستانی ډاکټر نه یې پټولی شئ خو د خپل وطن لیونی نه شئ غولولی. »

ددوی دلچسپی نوره هم زیاتیده، حتی د اپریدی په مخ هم مړې اوښکې روانې شوې، لکه چې هغه هم زمور د زړه په خواله کې شریک شوی وي او یا به یې په مور خوارانو زړه سوځیده. په هغه شپه تر سهاره مور یو د بل سره خبرې کولې او ناڅاپه مې کتل چې ګونګی هندو هم ټکنی ټکنی راوځښیید او زما په مخ یې لاس راښکه. هغه د چین شاهنشاه په کرار خو زړه وړونکی غږ د کوم نجراوی دا سندره زمزمه کوله چې «واګلنارې نارې نارې نازکه* ولې نه راځې هلکه» بیا به یې د کومې لنډۍ وروستی برخه ورسره ټکی کړه «چا له (چاړه) راواخله ما حلال وکه (کړه) مینه، واګلنارې نارې نازکه، ولې نه راځې هلکه». د دې ساده بدلې سره ناڅاپه شاترینه چې دا درې کاله مې د زړه په تل کې

ساتله، سترګو ته ودریده غونی مې زیږ شو او نژدې مې کریغې وهلې وې. داشپه د جسمي، روحي او اجتماعي بیوسۍ او بیدردۍ او غمشریکۍ یوه مجموعه وه.

یوه هفته پس زما د معاینې وار راغی. ډاکټر له دې خونې وایستلم او خصوصي کلینیک ته لاړو. د لابراتواري ټستونو نتیجې هم راغلې وې. هماغه د افغانستان د پخوانو روغتونونو خبره شوه چې هر مرض ته به یې د پمپوډر په نامه یوه پوړۍ د چونې په شان سپین اوړه ورکړل. ډیر انګریزي توري یې راباندې استعمال کړل (دی خبرنه وچې زه ډاکټروم) چې و مې ویروي او بیا یې دوه نسخې راکړې چې یوه یې د خوب وه او بله د درد. خو ویل یې چې دا ناروغي په هسپتال کې علاج نه لري، نو بهتره ده چې دده خصوصي معاینه خانې ته لاړشم. خپل کارت یې راکړ او رخصت شوم. مناني شین تاغی د هسپتال د دروازې نه بهر درولی و.

زه په قاروم چې دی بې لایسنسه موټر چلوي، په کومه بلا به ورسره واوړم. هسې هم پاکستاني پولیس په موږ په غوسه دی او په اندک شي موکچرۍ ته بیا یې. چې پاس موټر ته وختلم، ګورم چې زما د کوټې لیوني ټول پکې سپاره دي. حیران شوم چې ددې به څه پرتوګ کوم. خو مناني په خوشالۍ لاسونه سرویل او سپرلۍ هم خوشاله او کوم نوي شي ته منتظرې ښکاریدې. د مناني، چې زما ترور تیاته پام شو کټ کټ یې وخندل او سپرلیو ته یې کړه «پروامه کوئ. شین تاغی زموږ کور دی او تاسو مو میلمانه یئ.» ما چې فکر وکړنو رښتیا یې ویل.

بس اکسلیتر ته مې لته ورکړه او ایسته په سوات ورشیوه شوو. له هنداري نه مې خپل لیونیان څارل. ځینو ترور ترور د غرو پیچومي څارل او کله به بې واره یولیونی په خندا شو. هندو چې تقریبا شپه او ورځ به یې په ویښه تیروله، نه پوهیږم ولې، په داسې خواږه خوب ویده و. لکه مړ چې وي. شاهنشاه معتبره ځان ته خامتمانیغ ناست و له خپلو ریښکې او خیرنو جامونه یې په کټه پیش دوړې بادولې. منانې په خندا ویل «دا خو رک روغ خلک دي. هسې یې ځانونه په لیونتوب وهلي وو.» مګر ما سره دا سودا هم ود چې په څه بلا مې ځان اخته کړ.

ډوډۍ خو به د کوم هوټل نه راواخلو خو دا لیونیان به د شپې چیرته خوندي کوم. لکه چې منانی هم په همدې اندیښنه کې و. او ودې شي چې د د زما د لیونتوب اندیښنه هم لرله. د ملکنډ له غاښې چې واوښتو ناڅاپه هغه سواتی رایاد شو چې د ښځې په لنګون کې ورسره آشنا شوی وم. ایله مې سوده وشوه او موټر مې کلی ته وروخیژاوه، خو منانی پوه شو چې چیرته ځم، راته ویې ویل، «ته دا میلمانه یو ساعت ما ته پریږده چې یو څه حجامت وریاندې وکړم، دا خیرن لوغړن شرم دی چې د ملک په نیالیچې کښینی.» خبره راته معقوله ښکاره شوه. بس سپرلۍ یې د کوم نایي دوکان ته بوتلې چې هلته یې هم سرونه او ږیرې وریاندې اصلاح کړې او هم یې په ورځرمه حمام کې خیرې وروومینځلې. ما چې فکر وکړنو د دوی تبزو نیولې کراستې کالي هم نامناسبه راته ښکاره شول. لاړم بازار ته هلته مې د درزیانونه شپږ جوړې ملیشه جامې واخیستې او

د نايي دوکان ته مې ويوړې. مناني، لکه چې ټوله کيسه نايي ته تيره کړې وه، ځکه هغه د کار په وخت کې موسک موسک کيده، خو زما په ليدو دواړه جدي شول. لکه چې کوم کيسه مال هم دننه وچې يو يو يې پاکول او لکه ګډان چې په منی وسکولل شي، د حمام نه يې بهر را استول اول ليونی چې راووت شاهنشاه وچې لونګ يې تړلی و. پاک ستره ښکاريده، هندو په هماغه پخوانۍ موسکا راووت او له ږيرې يې رنې او به څڅيدې. ټولو جامې واغوستې او يو بل ته يې په خوشالۍ کتل. مناني زه د نايي په دوکان کې پريښودم او ليونيان يې رانه بوتلل، چې راغلل نو د ټولو ږيرې څپلکې په پښو وې. ايله مې زړه په کرار شو او د خپل سواتي آشنا کور ته مې شين ټاغي سيخ کړ.

په سبامې دوی بيرته پيښور ته ورسول او د هسپتال په انګړ مې ښکته کړل، په ډيرو زاريو مې ورنه رخصت واخيست او بيرته د کچه-ګړۍ خيمې ته راغلو. وروسته چې منانی د هغوی پوښتنې ته ورغلی و، ويل يې چې يوازې هندو پاتې و او نور ټول رخصت شوي وو او ډاکټر په غوسه و، چې دا کوم حرامي دده مريضان ترولي دي.

يو چربانګ، چه زه لا ويده وم منانی خيمې ته راننووت او له بيړې يې پوه شوم چې کومه ټکه راشکيدلې. راووتلم، ګورم چې هغه د سوات فرانسوی، ژان ژوزې پويګ، د خپلې ميرمنې سره راته ولاړ دي. يو څه ترور شوم خو د خيمې يوه پرده مې ورته جګه کړه او هغوی هم ښوی ورننوتل. مناني ته مې د چايو وويل او دوی مې په نياليچه کښېنول.

منانی چایځوښه راوړه، درې پیالې یې په تغر کیښودې، بیا یې نو هره یوه په خپل وطنی رقم کنګالو له او په بل کې یې اچوله، وروستی د ښځې نوبت و. په هره پیاله کې یې بوره واچوله او د شودو چای یې ورتوی کړ. ژان ژوزې خو پروا و نه کړه خو زما پام شو چې ښځه تکنی غوندې وه، خو میړه یې په سترګو کې څه ورته وویل او هغې هم خپله پیاله واخیسته. چې سبا ناری ختم شو او د تر خو چایو (چې دوی د هغې سره هم بوره ګډوله) وار راغی بیا نو دواړه بسترې ته تیکه شول. (وروسته به منانې ما ته په خندا ویل چې د پرنګیانو کون غپې، لکه چې مات وي، سم کښیناستی نشي.)

شپږم څپرکی (د ژان ژوزې بیان)

تاتیانا خرخردینوا د اولیګ خرخردین یا هغه خیټور روسي قوماندان لور ده چې د لوګر په کاریزونو او د خلکو د کورونو په څاګانو کې یې زهرجن ګاز شیندل چې مجاهدین، که هلته پټ وي راوباسي. اولیګ خرخردین یو وختې په واشنګټن کې د شوروي د سفارت پوځي آتشه و او تاتانیا لومړني تحصیلات په امریکا کې کړي وو. تاتانیا پښتو په مسکو کې د خارجه وزارت په بین المللی انستیتیوت کې زده کړې وه. د هغې پلار په اصل کې پولینډی و چې د هغې د نیکه سره د ځیر ژنسکی په وخت د انقلاب په وختونو کې روسیې ته راغلی و. ځیر-ژنسکی د شوروی د ک.ج.ب پلار هم په اصل کې پولینډی و. نو تاتانیا د پخې کورنۍ وه او که نه نو د بین المللی روابطو په انستیتیوت کې کله

چامنله. دا یو لوی امتیاز و او یوازې د کمونست گوند د نازولو مشرانو اولاد او خپل خپلوان پکې اخیستل کیدل. عجیبه داده چې د دوی ښوونکي په اول سر کې ټول افغانان وو.

په دغو کې یو لیکوال پاینده محمد زهیر هم د دوی ښوونکی و. زهیر بیا په شوروی اتحاد کې په کومې مرموزې ناروغۍ مړ شو. داسې غښتلي پښتو پوهان، لکه اسلانوف، لیبیدیو او دوو ریانکوف پکې پیدا شول. د پښتو د ښودنې نور لوی وارد مرکزونه په لیننگراد او ستالین آباد (اوسنی دوشنبې) کې هم جوړ شول، خو نامن کلا تورا یا نازولو به هماغه د خارجه وزارت په انستیټیوت کې پښتو زده کوله. نه یوازې د ژبې زده کړه، بلکه د ک.ج.ب نورې مروجه ماغزه مینځنې به په همدغو نازولو کیدې. دوی به په ظاهره د پلوماتان روزل خو په شوروی اتحاد کې په هر علمي انستیټیوت کې، جاسوسي د هر فن او هرې څانګې یو ضروري ضریب او شرط و. ژان ژوزې ویل، همدا وجه ده چې ځینې افغانان چې د کاندید ناووک یا ناووک د شهادتنامو سره، د ژبې څانګه وه او که د مځکې پیژندنې، بیرته افغانستان ته ستنیدل نو نه یوازې به د خپلې څانګې ماهر و، بلکه ورسره به «سرد» هم وو او دا ذهنیت به ورسره و چې که ضرورت شی نو د شوروی چوپړي به کوي.

تاتیانا که څه هم چې د دویم نسل روسی و د خو د ځیر ژنسکي په شان تر خپل وطن نه روسیې ته ډیره وفادار وه. دا او نور نازولي د خارجیانو او بلکه عادي روسانو نه لرې ګرځیدل او حتی چې چاته یې د کور پته هم

نه ورکوله او د سفارتونو په میلمستیاوو کې چې به مجبور شول نو د پوست باکس لمبر یې ورکاوه. تاتیانا او ددې نورو همکسبو ته بیلو متخصصانو د استخباراتو په هره رشته کې نظري او عملي درس ورکاوه، اکثر به عملي کارونه د شوروی اتحاد په نورو جمهوریتونو کې وربانديې کیدل. په عملي کارونو کې بیدو دوی ته د فلمونو اوډرامو د لوبغاړو په شان درس ورکول کیده، په دې فرق چې د فلم د لوبغاړي او اتل د پاره به مثلاً موټرنه درالویدو، یا د غرد نه د کولې کیدو په صحنه کې ځینې اسانتیاوې او فلمي غولونې او مهارتونه شامل وو خو دوی به د رښتونو خطرونو سره مخامخ کړای شول چې څنګه ترې راو ځي. مثلاً معلم شاګرد ته ویل چې لاړ شه د پلانکی مغازې نه (چې د هغې آمر هم د ک.ج.ب سړی و) پنیر غلا کړه او د مغازې آمر ته به یې پخواتر پخوا خبر ورکړی و چې شاګرد و څاری او که یې کاروبار د ساده ګانو و چې ویې نیسي. دوی دا زده کول چې څنګه ګناه و کړي او ځان معصوم وښیي، څنګه خپل تاکل شوی قرباني په ځان باوري کړي، څنګه په خارجي ملک کې جاسوسان استخدام کړي.

ژان ژوزې ویل د ک.ج.ب تاکتیک کله ډیر باریک او نغښتی وي. د یوه ملک د کابینې یو وزیر چې ددوی سره مخالف وي، یا مثلاً کوم مذهبی مشر چې د کمونیزم سره یې ورانه وي، او د خپل حکومت په کوم هیئت کې روسیې ته ولاړ شي، ددوی سره په ډیر درنښت او امتیاز سلوک کیږي. زه به دلته د ملا شبه خې تجربه درته بیان کړم. د ژان ژوزې

دې خبرې ما ته ملا عبدالعزیز را په یاد کړ خو چې مې دده نوم یاد کړ، ژان ژوزې وویل «هغه کندهاری ملا نبیې؟» ما وویل، «هو، هغه هم اوس د شوروی مریی دی.» ده ویل، «ملا عبدالعزیز خو د پخوانه په پوست کې پاک نه و. په اول کې وهابي و، بیا خلقي شو او گویاد اول نه دی په لومه کې گیرو».

ما وویل، «ته څنگه زما د وطن په باب دومره معلومات لرې؟» دده وویل، «چې زما خبرې واورې نو پوه به شې. په اصل کې د ملا شبه خي تجربه درته بیا نوم». ما وویل، «ملا شبه خی خو زده نه پیژنم، دا نوم خو ماته افغانی نه ښکاري!» ده وخندل، «تر دې نو بل افغانی نوم نشته، په اصل کې دی د دشت ارچی و، ملا شواخون نومیده، یا به یې نوم بل څه وي خو په ملا شواخون مشهور و. دده راته ویل پښتانه نومونه ورو کې کوي. تاج محمد تاجی شي. نوزد هم شبه خی شوم. ته یو ځلی زما خبره واورد پوه به شې چې زه ولي نه یم. دا خبره ستاسو نفر راته کړیده.» میلمه پال ستاسو ملا شبه خی په جومات یا کلیسا گرځوي او هلته یې د یوه پاخه شوروی ملا، د مسکو د امام سره کښینوي (هغه هم حتمی د ک.ج.ب سړی وي)، دغه شوروی امام د کمونستی ثناصفت نه کوی، بلکه بدیې هم وایي او هغه هم په داسې پسپس او خفیه ډول چې ملا شبه خی فکر کوي، دا یې ماته راز ووایه. مگر که شبه خی هوښیار وي او د شپې په هوټل کې د روسي خبرې د ځانه سره تحلیل کړي نو گوري چې صرف هغه خبرې یې کړي چې په خارج کې د شوروي پورې کیږي او څه

نوي معلومات پکې نشته، بس کمکي شکايتونه دي چې شوری رژيم ته هيڅ ضرر نه لري.

ژان ژوزې و موسل او خپلې خبرې ته يې دوام ورکړ:

بيا نو کله چې دغه هيئت بيرته وطن ته روانيږي نو د ټولونه لوی سوغات همدغه ملا شبه خي ته ورکوي. سوغات هم داسې ښکاره، رشوت گويانه ورکوي. مثلاً شبه خي ته په غوږ کې وايي چې نن ماښام زما ميلمه شه، نورو ته مه وايه چې بيا ک.ج.ب خبره نشي. زه به بيا درپسې راشم. کله چې ميلمه پال دی کور ته بوځي نو گوري چې د ميلمه پال ميرمن په لمانځه ولاړه ده. بيا نو دده راز ونياز شروع شي چې زما ميرمن په اصل کې د چچنيا مسلمانه ده او بيا د مسلمانانو د پاڅون او باسمه چيانو تاريخ بيان کړي. ميرمن يې هم چې د ک.ج.ب غړې او په اسلامي علومو کې روزل شوې، د همدې يوه ماښام د پاره دې کار ته موظفه شوې ده او سباته به نه ميلمه پال دا پيژني او نه به دا ميلمه پال. خو په دې شپه دواړه مېړه اوږته دي. کله چې ستاسو شبه خي رخصتيږي، ښځه يوه کڅوړه لاس کې ورکړي چې دا په افغانستان کې په خوارانو او ښو مسلمانانو وويشه خو پام چې په هوټل کې چاته حال ونه وايې چې يو نيم د ک.ج.ب سړی هم پکې شته. په هوټل کې چې ملا کڅوړه خلاصوی گوري ډالر پکې پراته دي. کله چې د شوروی نه د تگ په وخت کې په هوايي ډگر کې ددوی تلاشي کيږي، د شبه خي زړه درزيږي، خو گوري چې غير له دده نه د نورو ټولو بسکونه پرانستل

کیږي. (دا ټول د ک.ج.ب د پلان یوه برخه ده.) ته نو څه فکر کوې چې دی به دا ډالر په رښتیا خوارانو ته ورکړي؟ که انصاف وکړي هم ایله په سلو کې درې یا څلور په نورو وویشي، او هغه به هم اول په افغانیو اړوي. په بل ځل چې دی روسیې ته سفر کوي نو بیا همدا میلمه پال او میرمن یې ورحاضر شي او د شناخت او دوستۍ بل ګام واخلي.

دا یې یو مثال و. د جاسوسۍ په قاموس کې هم د امید او بیم خبره ده. دوی د ستر اروا پوه، پاولوف نه دا چل زده کړی چې د یو وخت د پاره سپي ته د ګرینجي د غږ سره سم ډوډۍ واچوه او چې ښه ورسره روږدی شو نو بیا ګرینجی وکړنګوه خو ډوډۍ مه وراچوه، و به ګورې چې دده ناړې په بهیدو شي.

همدا و چې ستاسو د دشت ارچی ملا د ک.ج.ب په لومه کې کښیووت.

زه نه پوهیدم چې د افرانسوی ولې ما ته ګډ دی، خو خبرو یې خوند راکاوه. ده ویل د ک.ج.ب او هرې بلې جاسوسۍ او حتی زموږ د فرانسې د دوزیم، بیلې بیلې وظیفې هره یوه ځانله څانګه او ماهران لري. په دغو کې یوه مهمه یې په هر ملک کې د جاسوسانو استخدام دی چې د شبه خې سره دوی همدا کار وکړ. بله د دښمن د جاسوسۍ د شبکو کشف او شنډول دي چې دا د. ک.ج.ب د څلرم ډایرکتریټ کار دی.

په افغانستان کې خوان پخوا چې شوروی اتحاد لانه ود روسانو جاسوسي فعالیت روان و. اوس یې صرف جامه بدله کړې او د خاورې په

ځای د ایډیا لوژۍ په نامه کیږي. حریف لوبغاړی پخوا انګریز و، اوس امریکا ده او په لوړه سطحه کیږی. هغه خبره رښتیا ده چې ستاسو صدراعظم هاشم خان د روسیې د سفارت لاندې دکانداران ویرولی وو چې د روسانو سره معامله مه کوئ. بیا دروسیې سفیر په یوې میلمستیا کې صدراعظم ته ویلي وو، «که موږ جاسوسان استخدامو ولې یې ستاسو په وزیرانو کې نه غواړو چې بیسواد دکاندار ته ورځو.»

ما ژان ژوزې ته ویل، «زه پوه نه یم چې ولې دا خبرې ما ته کوې، او نه یې پوهیده غواړم. موږ روان یو سوات ته ځو. که ته راسره ځې نو په لار کې به مې سم پوه کړې چې ولې دومره ډیر کړتیږې؟» ژان ژوزې موسک شو، «سمه ده په سوات کې به دې په هماغه هوټل کې وګورم چې تا را ته پیسې راوړې. خو یوه هفته پس. موږ اوس وځو، تاسو همدلته پاتې شئ چې څوک مو سره یو ځای و نه وینی.»

اووم څپرکی

د ژان ژوزې دویم بیان

د سوات هوا مخ په سړیدو وه او د آسمان هغه ترانګه چې د هوټل د چوترې نه ښکاره کیده کله ترخه شنه او کله توره تاریکه وه. شین تاغی مې د جوړولو په نامه په ورکشاپ کې درولی و او زه د ژان ژوزې افسانې ته فکر وړی وم چې ویې منم که نه. زه چې دا پنځه کاله د تیر په هیر شمیرلو روږدی شوی وم د ډاکټر زړور مرګ یو دوه هفتې را وینښ کړم خو اوس مې تابیا نیوله چې د سمځې د یارانو په شان بیرته شړی په سر

راکاږم او ویده شم. اوس ژان ژوزې بیا چوکه را اخیستې وه او هڅولم یې.

شبه خی اوس په پاریس کې د فرانسې د استخباراتو د شبکې سره و. هلته یې څه بلاغوښته؟ که هر څه مې کول، په ژان ژوزې مې بیره نشوه کولی، چې معلومه شي چې دا دومره پرېږده یې ولې شروع کړې ده، زما یې په شبه خي څه، د روسانو په شبکې مې څه، خو فرانسویان هم د ښځو په شان په خبرو کې نری نری بخی کوي، مهم د غیر مهم سره ګډوي او په اوریدونکی کې زاره چه وي. لیکن د زړه په کوم ګوټ کې مې د امید یو څرک هم ځلیده، چې ګوندې په آخر کې کومه داسې خبره وکړي چې په ما هم ولګیږي، ځکه هغه هم لیونی نه و چې په دې آخر مني کې د خپلې میرمنې سره د سوات د هوټل په لغړې باغیچې کې په زیړو پاڼو باندې کوز پاس چکر وهي او ماغوندې یو بیطرف او بې زړه سړي ته لکچر راکوی. ژان ژوزې ویل، «د ک.ج.ب او د هرې بلې جاسوسی د دستګاه سره د خلکو د راښکلو د پاره درې مهمې وسیلې دي. یو پیسه ده چې دا د هر خندا او لوړې ژورې هوارو ونکی بولدوزر دی. خو دا په دروکې وروستی وسیله ده. اوله وسیله د ښایستو نجونو او شهوانې آسانتیا وو برابرول دي. ملا شبه خی د خپلې عنعنې له مخې د نجونو په کسب کې نه و او اوس هم چې نجلی وینې وار پار ترې خطا شي. مګر ک.ج.ب ته نور چلو نه هم ورځی، مثلاً د ښایستو کو روسي هلکانو تهیه کول. دویمه وسیله شراب دی. سړی ښه نیشه کړه، بیا یې روږدی کړه او بیا لکه

وریش خور خرهر ماښام پخپله آخور ته درځي. شبه خي به روسی هلک ته سیپاره ورښودله او هماغلته په لومه کې کښیووت. د سفیر د وینا حقیقت ایله اوس معلوم شو. د افغانستان یو مشهور وزیر چې تل به د صدراعظم قایم مقام او د پاچا نازولی و. روسی نجل درلوده او بله نکاح ښکلې میرمن یې افغانه وه دغه روسی میرمن هیچا په دعوتونو کې نه ده لیدلې. ژان ژوزې ویل دادرې وسیلې ټولې یوه مور لري او هغه دنیایي شهوت او حرص دی. د ملاشبه خي د ښکیل کولود پاره نه پیسې کار ورکړ، نه شرابو، نه نجونو، خو بالاخره یې ک.ج.ب تیز رګ پیدا کړ او ښکلی د برندو سترګو ګرجی هلک یې وروشکارد.

ژان ژوزې ویل داسې نه ده چې تل به دې نوي استخدام شوي جاسوس ته همدا شیان ورکوي. دا داولو ورځو عیشونه دي. بیانو چې روږدی شو، نو پکې کښیووت. که دده نه ناغیږی وشي نو ک.ج.ب مثلاً ورته وایی، «ښه ده نو، دا عسکونه (چې پټ یې اخیستي وي) وګورد، که زموږ سره کارنه کوي نو ځه، په مخه دې ښه، موږ به دا عکسونه ستا حکومت یا کورنۍ ته ورکړو. دغه مرحله ده چې ګویا ملا شبه خی ښکیل او د روسیې خربویه.

د سوات هوا ورځ په ورځ سړیده او یو سهار چې له هوټل نه ووتلم د واروو یوه نری دوړه د غونډیو په سرونو پرته وه. د ما او ژان ژوزې ملاقاتونه تل پاس په غونډیو او یا هم کوز د سیند په غاړه وو چې دواړو به په کنجکونو کبان نیول یا موپیښې کولې. په هوټلونو کې نور

نومیلمانه نه ووپاتې. په دې ورځ نو ژان ژوزې پاریدلی ښکاریده او پوه شوم چې د کار خبره به ترې راووځي. دواړو خپلو کنجکونو کې چینجې وپیرل. د سوات د سیند په برد خواکې خالداره کبان هم وو چې اوس د ژمي له کبله کوز زموږ د سیند برخې ته هم راځښیدلي وو.

ژان ژوزې بې مقدمې پوښتنه وکړه «ډاکټر زړور چیرته دی؟» زه هک اریان شوم، لکه چې خبره زما د اټکل نه لاپسې ژوریده. خو ما ځان و نه ګراوه، «په کابل کې روسانو اعدام کړ.» زما بې علاقه ګۍ په دد اثر ونه کړ. بیا یې پوښتنه وکړه، «څه وایې چې هغه دلته درته حاضر کړو؟» زما زړه ټوپ کړ، «تاسو فرانسویان، لکه چې مړی هم حضورولی شئ». ژان ژوزې وویل، «که مړنه وي نو؟» ما وویل، «ولې مې کړوې؟ څه رانه غواړې؟» ژان ژوزې وویل، «بس ځان تیار کړه کابل ته» ما وویل، «لکه چې د ک.ج.ب په شان ستاسو دستګاه هم بیګناه خلک همداسې ایساروي. ته څوک یې، د زړور نه څه خبر شوې، ولې ورسره دومره علاقه لرې. د زړور خلاصون خو د فرانسې په آجندا کې نشته نو په دې کې څه مطلب لرې؟» ساعت ته مې وکتل، «نه بجې دي، شل دقیقې وخت لرې چې هر څه را ته ووایې او که نه درنه لاړم.»

ژان ژوزې چې زما جدیت ولیدنو نیغ په نیغه یې موضوع شروع کړه، «زه د فرانسې د جاسوسۍ ضد دستګاه کاریګریم. زموږ یو ژورنالست الان ګیونو میرۍ او اول ځلې هماغه د اولیګ خرخرد ین د زهر پاشلو د قربانیانو عکسونه بیرون ته وایستل او په ټوله دنیا کې چاپ شول. نو د

خرخر دین لور، یو خو د خپل پلار کست اخیستـه او بل د ک.ج.ب د ثلورم ریاست امر هم و. الن گیو په دې وختونو کې په کابل کې په لاس ورغی. په تلویزیون کې یې اقرار هم ثبت شوی او ټولو ته ښودل شوی دی. زه راغلی یم چې هغه خلاص کړم. د گیو مستنطق تاتیانا خرخر دینوا ده چې ستاسو د زړور استنطاق هم هماغې کړی دی. نو اوس به دوه چنچنې په یوه مرده کې وولو. ستا به زړور خلاص کړو او زما به گیو. او دادې خبرد مې په درو دقیقو کې خلاصه کړه. اوس که پیښور ته ځې او که کابل ته، نورد ستا خوښه».

ما وویل، «دا خونا ځوانې دد چې ما د خوږ گوتې نه نیسې او د ډاکټر زړور نه دې ما ته د لومې دانه جوړه کړه.» ژان ژوزې وخندل، «داسې هم دد او داسې نه دد هم. یو خو د ډاکټر زړ ور خبره ده او موږ ویل چې ته به همکاری ته زړه ښه کړې. مگر یوازې دا خبره نه ده. ته یو بل کمال هم لرې او هغه دا چې په کابل کې یوه نجلی هم ستا په انتظار ناسته ده.» زما زړه په دوزا شو چې شاترینه خو به نه ښیي!

ژان ژوزې د شیطان ماشوم په شان سترگه و ټومبله، «بس پوه شوې. دا کار بې د هغې له مرستې کیدونی نه دی.» ما وویل، «پخپله د زړور وینا ده چې زما نوم یې هم روسانو ته ورکړی دی، نو که بل چاته نه وي تاته خو د ک.ج.ب زور معلوم دی، د رسیدو سرد سم به یې نیولی یم.» ژان ژوزې وویل، «په دې هم خبریو، نو اوس خوښه ستاده چې ځې او که نه ځې.» ما وخندل، «ته نو چې په هر شي خبریې ملا شبه خې به دا هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

درته ویلي وي چې محب الله د خرپ سړی نه دی، د ترپ سړی دی. »
هغه وموسل، «په دې هم خبریم خو شبه خی دا هم وایی چې محب الله
چې یو وار یو کار ته ددشی نو بیا یې نیمگړی نه پریږدي. » ما وویل
«موږ ورته... غوړول وایو، په انگلیسی کې په خولی کې د بنکې
تومبل وایی، چې تا سو به څه وایئ؟ » ژان ژوزې داځلې په رښتیا او د
زړه د اخلاصه وخندل. پخوا تربیلیدو مې ورته وویل، «ته فکر مه کوه
چې بس ته هوښیار یې. له اول نه دربانديې شکي وم. » هغه په تعجب
وویل، «څنگه؟ » ما وویل، اول خو دې زرگون لوټ په کرایه کې راکړ. زه
پوهیدم چې ته دومره کم عقل نه یې، خامخا به دې په دې کې کوم چل
وی» ژانژوزې شرمیندو کې موسکاو کړه، بیا مې وویل، «بله دا چې
ستانه یود سهود هم وشود. ویل دې غواړې پنجشیر ته لاړ شې او هلته د
پنجشیر په سیند کې خالدارد کبان ونیسې. » ژان ژوزې وویل، «نو د
پنجشیر په سیند کې کبان نشته څه؟ » ما ویل، «شته خو خالدارد کبان
یوازې د هندوکش نه شمال ته سیندونو کې پیدا کیږي، د پنجشیر تول
شیر ماهي دی. »

اتم څپرکی

د گړو له لارې پلی کامې ته واوښتم او له هغه ځایه په لاری کې لوړ
مازیگر کابل ته ورسیدم. توري وریځې او شمال و او پرخ پرخ یخ باران
چې یو نیم دواورې څپولی هم ورسره و، وریده. اریان وم چې که د شناخته
کورته لاړ شم په هغوی ظلم دی او که په هوټل کې شپه وکړم هغه خو تول

د خاد د لاس لاندې و. د لارې په تم ځای کې ولاړوم چې یو څو کړېږیږی راپیدا شو او مخامخ زما خواته راغی. ما ویل، محب گله، لکه چې په اول درد نگ کې لاړې. څو کړېږیږي روغبړ راسره شروع کړ او زه هم ترور وم چې لاس ورکړم که نه. په کرار غږ یې وویل، «ملا شبه خی ستاسو په خدمت کی دی.» بیا یې نو بې غږ او غوږه زما دوه بکسونه وچت کړل او یود ټکسي موټر کې یې کیښودل. بس نور څوک نه وو، پخپله ډرایور شو او ایسته یې د ښار مینځ ته روان کړم. کابل ښایسته زیات فرق کړی و.

د مکروریانو نو بلاکونه زیات شوي وو او حتی د مطبعې لر او بر د هوایي ډگر خواته هغه ځایونه یې ډک کړی وو چې یو وخت به زموږ د حبیبیې د لیسې هلکانو پکې سپورټو نه کول. لوی سرکونه یو څه د پخوانه ستره ښکاریدل او څلي ملي هم زیات شوي وو. خو خلک نظر پخوا ته یو څه زیات په بیړه کې وو او په سرویسونو باندې گنه گونه ډیره وه. شبه خی، لکه چې زما په ترورتیا پوه و. ویې ویل، «دا ستا پښه لکه چې د زانې په شان لمده ده. دا خلک، یو خو د باران نه تښتي، ځکه د هوا د حالاتو اټکل وایی، چې نن شپه به واوره پیل شي. چې خلک به د یخنۍ سره څه کوي. بې هغې په اتو بجو قیود شب گردي لگیږي چې موږ هم بیړه وکړو.»

کابل دومره هم نه و بدل شوی چې زه به یې ونه پیژنم. موټر د هارتن د پله نه تیر شو او د گذر گاه لاره یې و نیوله. د چاردهي حکومتي ودانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مخامخ د شاغاسیانو کلا وه. هلته یې موټر د کلا په لویه دروازه دننه کړ او بیا ترې کوز شوو.

پاس یوې مانۍ یا بالاخانې ته یې بوتلم چې نیمه لوڅه وه. ما دغه کوټه هغه وخت لیدلې وه چې په سرو غالیو فرش وه او د شاغاسیانو د خانانو به په کې غورو درب و. اوس نه ناصرخان ونه یې سرد پیلان، بس زه وم او د غه مړتت.

د کوټې په یوه ګوټ کې یو برقی منقل ایښی و او ترڅنګ یې د اوبو آودان د تشت سره. تشت د مردارو اوبو او د پیازو او هګیو د پوټکو نه ډک و. ملا شبه خې په دیوال کې د یوې بې ښیښې الماری نه یوه غوټه را ښکته کړه او د هغې نه یې هګۍ او پیازو ایستل. د پیاز ځینو غوټو شنه نښونه وهلې وو او داسې ښکاریدل چې ډیرو وخت هلته پراته وو. دغه الماری ګانې یو وخت د کیمخت او جانان د سرو شنولو ښو نندارتونو نه وو. ما پوښتنه وکړه، «څه شول دا نازولې؟» شبه خې د ځواب په ځای راته وویل، «پس د ډوډۍ به د سبا ورځې پلان سرد وځیږو. یو څو خبرې لاحل شوې نه دي او زه تا ته منتظروم.» لکه چې سړی ډیر جدي و، نو زه هم غلی شوم.

د ډوډۍ نه وروسته شبه خې د سبا دورځې ډیر تفصیل راکړ، پلانې ځای ته به دې بیا یم، پلانکی به وینې، داسې به ورته وایې، داسې به کوې. دی لکه ما ته ژرنده ګډو خو زما چرت بل پلو و. یوه خوږه تلوسه را سرد وه، لکه چې ماشوم د اختر د سهار په انتظار وي. بهتره دده ووایم د

مکتب د وختونو په شان پخواتر دې چې په کالني امتحان کې ښوونکی پارچه راکړي تروروم. شاترینه لیونی همدلته، په همدې ښار کې ده، خدازده چیرته، خدازده څه کوي، خدازده زه به یې یاد یږم که نه، چې دا ووینم څه به وایم څه به کوم څه پوز به نیسم؟

د بالاخانې د ماتوکړکیو نه سوړ باد راته. یو دغلو لالتین چې ښیښه یې نیمه تورو ود بلیده او ژبگی یې د باد د څپې سره لړزیده. واورد نو سمه په شرنگهار شروع شوې وه. د کابل د ژمي نه مي بد راتلل او بیا هغه د لیسې وختو نه ستر گوته راته دریدل چې په لیلیه کې به مو زړې شدلې کمپلې د ځان نه تاو کړې وې او د سړو نه به ریږدیدو. هغه بل کابل، د کابلیانو او نازولو کابل، ماته پردی و.

هغه کابل چې په ژمي کې به خلکو د حلیم په نامه حلوا وزمه خواړه په غوړو کې ډنډ خوړل، لاندي پلاوو نه به یې پخول او په تاودو صندلیو کې به ترستوني پټ وو او د شپې ترنیمایي به یې کیسې کولې او هغه زنغوزي او توتان چیچل چې په صندلي باندې دلې پراته وو. موږ اطرافیان د خدای د دغو نعمتونو نه بې برخې او پخپل کابل کې جلاوطنه وو.

سهار چې پاڅیدم یو د لویشت واورد د کړکیو په درشایي پرته ود چې زما په اټکل، په مځکه به نو دود لویشتې واورد وه. د پاڅیدو سره سم شبه خی د پیري په شان له بلې کوټې نه د پتنوس سرد راووت. تورد المونیم (ارمونیه یي) چاینکه، د بیگاپاتې سرد ډوډی، په پیاله کې یود

کاچوغه بوره تیاره اچول شوې. خو زه تلوسې وږی کړی وم. ما چای خوړ او د خپلو ځپلیو غم راسره و چې اوس به ځنګه وځم؟ خو شبه خې، لکه پیری ورک او ذ سترګو په رپ کې د موزو د روسی یرې د پوستکې د خولی او کوټ سره راپیدا شو. بیا چې ما دالرو برکول نو یې دریشې راوړه. یود بتوود یې چې پوهیدم پیسې پکې دي، د کالیو په سر کیښودد. چې د شاغاسی د کلانه وتلم نو بلا تشبیه، تیار روسی وم.

نهم څپرکی

روسان، لکه ښاپیرکان داسې دی. ښاپیرک چې ځینې ورته ځکالی هم وایي او په عربی یې خفاش او په فارسی یې شب پرد یا شپ پرک بولي، د نمجن او تیاره ځای، مارغان خو نشو ورته ویلی، ځناوران دي. روسان یود ژورد ویره لري، له بنیادم نه، له طبیعی آفت نه، له خدای نه. پټ پټونی یې خوښ دی، تیاره او اسرار آمیزد ژوند یې خوښ دی. ژورد غولونه او خطا ایستل دروس خصلت دی. یود لیکوال / الکسي تولستوی / د روسي خصلت نومی کتاب کې همدا خبره، البته په ژوولې لهجه کړې دد. دا چې د شطرنج نړیواله قهرماني اکثر د روسانو په لاس کې وي، د دې چینه هم همدا روسي خصلت دی چې په خطا ایستلو، ژورو توطئو، او د کاسې لاندې د نیم کاسې په پټولو بنادی. په روسیه کې یود نانځکه جوړیږي چې با بوشکا یې بولی، یود نانځکه، پکې بله، پکې بله.

شبه خې زه په دې سهار له ډیرو کرلیچو لارو یو ځای ته بوتلم، موټر

يې ودراوه، په يوې تورې پټې يې زما سترګې وتړلې او يوې زيرخانې ته يې ننه ايستلم. پټې يې رانه لرې کړه. چې سترګې مې سره وسرويلې، اول شی چې ما هلته وليد يو ښاپيرک وچې دننه په کوټه کې لر اوبر الوته. کوټه نيمه تياره وه. خدازده څو دقيقې په همدې کوټه کې روان وو چې يو ميزته ورسيدو. يو تټ برق د چت نه ځړيده. د ميز ترشا په يوه کرسۍ يوه ښځه چې په اول کې مې صحيح کولی نه شو ناسته وه. وينبتان يې دغوشا يو د تپې په شان په کوپړۍ تبې کړي وو. د ميز بل سرته دوه کرسۍ تشې وې، شبه خې په يوې باندې کښيناست او ما ته يې په بلې د کښيناستو اشاره وکړه. اوږده شيبه چوپايې وه. ما د نجلۍ د کړو وړو جاج اخيسته، نه ښايسته وه او نه بدرنګه، خو د پيغلتوب په جوش کې ښکاريده. د چت د کوم ځای نه، د ديوالې ساعت په شان په منظمه وقفه څک څک او به څڅيدلې. په چت کې نلونه، لکه ماران هرې خواته غځيدلې وو. خاموشې تر حده زياته شوه. زما په خيال هغې هم زما جاج اخيسته. بيا يې په کړار غږ په رسا پښتو په کندهارۍ لهجه وويل، «ترينا غواړې؟» ما بې خوده وويل، «هو». بيا يې وويل، «زړور غواړې؟» ما وويل «هو» بيا نو غلې وه او شبه خې ته يې کتل. شبه خې، لکه چه وار خطا و، خپله ږيره يې داسې ګروله، لکه چه اور ورباندې بل وي. خو بيا يې هم وويل، «زه هم خپل سړی غواړم.» خو هغې لکه د شبه خې خبره يې چې نه وي اوريدلې، غلې وه او ورته کتل يې. شبه خې د ږيرې ګرولو ته زور ورکړ او بيا يې په نرې غږ وويل، «هو، ستا شرط هم

منم. » ایله د نجلۍ د مه راسته شود. ښاپیرک لا زموږ په سر دورې وهلې خو د اوبو څڅواکی ختم شوو. نجلۍ پاڅیده او د کوټې بل سر ته چې تپه تیارد ود روانه شود. کوټه به البته ډیره اوږده ود چې ښایسته ډیر وخت یې د پښو ښکالو راتله. شبه خي بیا راباندې سترګې وترلې او موټر یې چالان کړنو ما خپله پټۍ لرې کړه، خو هیڅ ګټه یې ونه کړه، د بنی بشر غږ غوږنه و، فقط د واورې څپولي وو چې په شرنګهار را پریوتل، داسې چې په سړک نه د پښو پل و او نه د ارابو.

د شه به خي والګا په جیپ بدله شوې ود او بیغمه بیرته مخ په ګذر ګاد، د شاغاسی په کلاور روان شوو. د غرمې ناری بیا هماغه هګۍ او د سیلو تورد ډوډۍ ود. شبه خی یو څه راضی معلومیده، کله به موسکی شو. ما د ځانه سرد ویل، اوس به یو څه د زړه خواله راسرد وکړي. ما د پوښتنې تابیا نیوله خو د ده پرې نښودم او په جدی لهجه یې وویل، « درې ساعته آرام وکړه، نن شپه میلمانه یو. » ما ویل، « چیرته؟ » او هیله مې داود چې داسې ځای وي چې شاترینه یو ځلې ووینم. خوده، لکه د حال په ژبه چې خبرې کوي، سر وښوراوه او بلې کوټې ته روان شو او زه په چرت کې ډوب پرمنبی یوړم.

یو وختې د شبه خي ښکالو راوینښ کړم چې لګیاو لالتین یې لګاوه. دومره زر تیارد شوې ود. وروسته نو بلې کوټې ته لاړ او د یود تور بکس سرد بیرته راغی. لکه جراح چې پخوا تر جراحي خپل سامانونه په دقت قطار ږدی. ، دد هم اول د بکس سر خلاص کړ، بیا یې پلاستیکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستکشي په لاس کړي، نور يې قسم قسم بوتلونه، پټۍ، بياتي او نورې بلاوې. بيا يې په يود سطل کې ترمې او به راوړي چې زه په کناراب کې ځان پريمينځم. که ما د خدای وسې وکړې چې ساړه دي، خو ده خپل کار کاوه. په ناکامۍ مې ځان پريوله، غاښونه مې برس کړل. زيره مې لالتين ته وخرييله او د شبه خې جراحۍ ته کښيناستم. اول کار يې چې وکړ د سرو زرو درې څلور قالبونه يې زما د کوز او پاس غاښونو په سر کيښودل او بيا يې سرو نه دننه کاږد کړل چې د غاښ د پاسه ټينګ شي. بيا يې نو ښه ډبل ستمالينی بريتو نه په شونډو راسپارد کړل. يو قسم ترخه آبی قلمخونه يې په زحمت د ستر گو په گاټو راله کيښودل. ما ويل «نن سهار دې ولې نه سينګاروم؟» دده وويل، «سهار خومور يوازې وو، نن شپه مجلس دی.» بيا يې نو سپين کميس، سور نکټای او نيلی رنګه ښه ليسه دريشی راکړه. د سپينو زرو سور بيرغ يې راله په گريوان وتومبه، قوي بدبويه روسي کلونيايې په مخ راومښله او څه تيزبويه عطر يې په جامو راوشنل، مګر بوټان يې چې راوړل ددو سړه نه جوړيدل، بلکه سرد ساقدارد بوټان وو. ماويل په دې کې به يې هم حکمت وي، او په ترد غونی ماښام د کلانه ووتلو.

اوږد روښانه سالون له افغانانو او روسانو ډک و. په تعجب مې وليدل چې روسی ښځې خوږې چې وې، افغاني ميرمنې هم په شمير کې دومرد کمې نه وې. شوخې سرې شنې جامې، د څټ گريوانونه د V په شکل، پاس ارت او کوز نري چاک، تر ملا رسيدل. زما په نظر دا جامې

ښکلې نه وې، سکسي وې خو يو ډول بې بندو باري او افغانيت ته يو ډول سپکاوی ترې ښکاريده، مګر بيا هم افغاني ميرمنو څه کول څه يې پريښودل او خپله طبيعي ښکلا يې بريښوله. روسي ښځې لکه پيلانې، د اوږو نه تر پښو پورې روغې استوانې وې او ما ته يې د پښتو دا متل راياد اوه چې «يې نرۍ، بې نرۍ، ټنډه خيټه پښې نرۍ»، سپينې، بې مالګې او د کاسير توب نمونې وې. بيځايه يې خندل او خپل طلايي غاښونه يې ځلول. زما خپلو غاښونو ته پام شو او شونډې مې نورې هم سرد وروستې، خو موسکامې ورپورې سرينې پريښودد. خادمانو په پتنوسونو کې د شربتو او شرابو ګيلاسونه پاس نيولي، د مار په شان د پينډو ترمينځ کاږه واږه تيريدل، په هرې پينډې تم کيدل چې ميلمانه ګيلاسونه ورنه واخلي. لر او بر مې وکتل خو شبه خې لا درکه و. ګيلاس زيږ ليمکونادمې واخيستل او د مصنوعي موسکا سرد مې په ترورتيا هرد خواکتل. د مچيو د باڼ په شان زوږ و. ګيلاسونه سرد کړ- نګيدل او د (مير، دروژيه، دده وی) شعارونه تکراريدل. دلته هلته د خرد د نړيدا په شان يود کرکجنه خندا هم راتله نور نو بې مفهومه غومبرو چې هيڅ خلاصيدن يې نه و. د زياترو نارينه وو عسکري دريشي وې چې زما ترورتيا يې لا هم زياتوله.

يو ځلې مې پام شو چې يو روسي منصبدار ما ته ځير دی، خو چې سترګې په سترګو شوو، نو يې مخ واړاوه. زه پوهيدم چې د خوشالۍ فضا هسې برغولی و او د ديګې په مينځ کې د جاسوسۍ، توطئو،

دسیسو، وینو او قتلونو ننگولی پخیده. هر سړي بل ځاره او هر سړي په خپلو خبرو، حرکاتو او حتی کاتو باندې سانسور لګولی و. لږ وروسته په همدې پتنو سونو کې په بشقابونو کې ساړه خواړه راغلل. د بادرنګو ترازې، ایشیدلی خوساړه کچالان، کلبسې (یو ډول د خوک د غوښې اوږده ساسیج) دا ټول په یوه پتیر پاستی کې تاوشوی وو. زما ترڅنګ یو افغان منصبدار دوه د پاستو لولې واخیستې، یوه یې یوې روسی ته ورکړه چې، زه فکر کوم میرمن به یې وه. دواړو په یوه لاس کې د شرابو ګیلاسونه نیولی وو. داسې ښکاریدل چې دوی هم دومره زیات بلدنه دي او زما په شان د یواله ته تکیه ولاړوو.

پتنوس والا زما مخې ته هم تم شو. ما یوازې بادرنګ د پاستې نه واخیست او خپل افغان ګاونډي ته مې و موسل. هغه په غوږ کې راته وویل، «خدای دې د روسانو ډوډۍ ووهي.»، ما ورته و موسل او نور مې هیڅ ونه ویل. اوس نو مجلس زور اخیستی و او شرابو د خلکو خولې پرانتې وې او یا به ټولو ځانونه همداسې صمیمي او مخلص او ساده ګان ښکاره کول. په همدې وخت کې یوه ښکلې روسی ښځه چې آبی کمیس یې تر زنګنو رسیده او نظر نورو ته سنګینه بریښیده، ګیلاس په لاس زما خواته راغله. په رسا پښتو یې ځان معرفی کړ، «زه تاتیانایم». بیا یې ماته ځیر ځیر وکتل او پوه شوم چې زما د ځواب منتظره ده. خو زه نه پوهیدم چې خپل نوم څه ورکړم. خو هغې په خوږې موسکا وویل، «که زه غلطه شوې نه یم، ته محب الله یې» ما په وړ خطایی شاوخواته وکتل،

خوهغې مې په اوږه لاس کیښود او ویې ویل، «تاخو هر سړی پیژنې!»
ما وویل، «تاسو خطا وتلی یئ، زه محب الله نه یم» خو هغې مې
خبر غوڅه کړه، «ټول دې پیژنې چې په شوروی کې دې تحصیل کړی او د
سالنګ د تونل په جوړولو کې ستاکار نامې ما ته معلومې دي. اول جیپ
د سالنګ په غاښې تا وخیژاوه، هغه وخت لا تونل جوړ شوی هم نه و او
یوازې یود نری لار یې د سامان چلولو د پاره پاس په سر تیره شوې وه، خو
چا وربانديې موټر چلولو ته زړه نه ښه کاوه. ګویا ته د سالنګ قهرمان
یې.» ما به چې خبرې ته خو له خلاصوله، دې به غلی کولم. آخر کې مې
وویل، «هوٚ هماغه یم، خو اصلي اتلواله د شوروی ملګرو وه.» تاتیانا
کټ کټ وخندل، لاس یې راکړ او نورو پینډو ته د روانیدو په وخت یې په
کرار غږ او همیشه ګي موسکا په عادی لهجه وویل، «دریمه ورځ.»

دا هماغه تاتیانا، د قوماندان خرخر دین لور وه چې زموږ د اکثر زرور
یې په مرګ محکوم کړی و. دا په رښتیا هم پیمخې وه او یا به داسې وي
چې خارجي پښتو وایی په پښتانه لا هم خوږ شي. په هر صورت، ملا شبه-
خی پوه شه او دده حرامزاده ګي، زما تلوسه شاترینې ته وه، چې ګوندې
دلته یې ووینم، خو نیمه خوا پاتې شوم. په همدې کې وم چامې په اوږو
لاس کیښود. په اول کې خو مې د ډارد هیڅ شاته ونه کتل. لکه سړی په
خوب کې، د مالوچو په ډیری کې منډې وهي او هیڅ خپل هدف ته نه
رسیږي، ما هم شاته د کتلو کړ او همداسې اوږد تیر کړ او پیړی راباندې
تیرې شوې چې ایله مې مخ شاترینې ته واړاوه. هماغه د ژوند د مستیو

ډکه نجل وه چې څلور کاله پخوا مې د تاله برفک په دښته کې خواپورې نیولې وه. هغې چې ولیدم ئو، لکه چې سم مې نه پیژني تندی تریو کړ. خو ما خو له دعاشقانو د راز ونیاز په علامه غوږ ته ورنژدې کړه. یو قسم د سنځلو د ګل په شان خوږ عطر چې د سړي زړه هم ورانوي او مړیدن هم ترې نه وي، زړه راتازه کړ. ماورو وویل، «مه ویریږه، زه پخپله یم، ډاکټر محب الله.» او هغې هم ځان راټول کړ، اننګي یې یو څه د شرمه وه که د بل احساس نه سره شول، لکه چې ټینګه مې په غیږ کې نیولې وي. بې ډیله د سالون نه بهر برنډې ته راووتلو او په نیمه تیارې ډیودی کې مو غاړه سره ورکوله چې ناڅاپه زوی مړی، شبه خی غماز راپیدا شو. داځلې نه ږیره وه او نه بل څه، صفاسوټ بوټ و. ټکسي یې په سړک چالان ولاړو او د برقونو رڼایی په واورو ځلیده. بې له غږ او غوږه یې په موټر کې کښینولو او داځلې یې خیرخانې ته روان کړو. هلته، دی مخکې موږ ورپسې په یوه کور ننه وتلو. یوه ښکلې په سرو قالینو فرش خونه وه چې یو لوی تلویزیون ورکې چالان و او نیمه برنډې عربي نڅاګانې پکې روانې وې. په دې کې د روسانو او داخلی کمونستانو عجیبه چل و، عجیبه باریک بیني وه، حتماً د شبه خي په شان جاسوسانو داسلا ورکړې وه چې د خلکو د حیا پرده وشلوئ خو ددوی په خپل دود. عربي موسیقي، عربي ساز، هر عربي غږ خلک د اسلام او قرآن پورې تړي. خلک فکر کوي چې په عربی، د قرآن په ژبه کې، به هیڅکله د داسې ناکړدو د پاره ځای نه وي. پریږده چې وګوري چې په

عربي او عربانو کې څه ناکړدې دي چې نه کيږي. هدف داو چې د خلکو په بې کچه انګيرنو کې د شک درز پيدا شي او پدې کې ډيرې ګټې وې. يو دا چې عربي ژبه به د سپيڅلتوب او ملکوتي حالت نه ووځي او د خلکو پام شي چې په دې ژبه او قوم کې هم داسې بې حيايي کيدلی شي. بله دا چې د عربو به هم نوم بد شي او دا ځکه مهمه وه چې د مجاهدينو زياتره مالي مدرک همدغو عربو برابر اوه او خلکو ويل چې دا خو د دينې ورورګلوي په احساس کوي. اوس به خلکو ته معلومه شي چې عرب په اسلام چندانې اړنه دي، ددوی او امريکايانو (امپريالستانو) ترمينځ تفاوت نشته.

شبه خي ورک شو او موږ په دې لويه کوټه کې يوازې پاتې شوو، موږ دواړو يو قسم د سترګو پټ پټونی کاوه. شاترينې ځان ناګاره آچاوه او د تلويزيون ننداره يې کوله، خو بيا به يې په موسکا ما ته وکتل. ما د هغې بخارۍ شانيولې وه چې د خونې په مينځ کې ولاړه وه او نرۍ نرۍ تودوخه يې راپو کوله خو به چې دې ما ته وکتل مـ ـه ليمه کوز کړل. زه لاړم او تلويزيون مې بند کړ. دا يوه شوخي وه چې د ـاترينې نه د نه کتلو بانه واخلم، خو په همدې وخت کې شبه خي په يوه پتنوس کې د چای ددروپيالو سره راغی. موږ ته يې په اشارت په کوچونو د کنبيناستلو امر وکړ. بيا نو لاړ تلويزيون يې بيرته چالان او د هغې غږ يې تر پخوا لالوړ کړ. يوه شيبه درې واړه کرار ناست وو. بيا نو شبه خي شروع شو.

«تاسو به دواړه سم نه پوهيږئ، چې تاسو دلته څه کوئ، زه دلته څه

کوم او پلان څه دی. نو ماته غوږ شئ ځکه چې دا وروستی ځل دی چې تاسو په پلان خبر کړم. دا اوږده کیسه ده خو زه به یې په څو دقیقو کې غټ ټکي چې تاسو ته په کار دي ووایم چې بیا ورانی رانه شي. فرانسویانو د تاتیانا سره بس دا تجارت کړی دی چې الن گیو به ورسپاري او فرانسویانو ورسره منلي ده چې هغې ته به امریکا سیاسي پناه ورکوي. دا معامله زموږ په گټه ده ځکه چې د تاتیانا سره د ک.ج.ب ډیر اسرار دي، هغه به ټول غرب ته ورکړي. اوس به د هغوی د وتلو بندوبست وکړو.» ما وویل، «دا خو بې شکه چې تاسو ښه گټه کړې ده، خو زمایې پرې څه چې ستا سره مرسته وکړم.؟» شه به خې وویل، «زه په خپله دې خبرې ته راتلم. په دې ما مله کې بله گټه د ډاکټر زرور خوشې کیدل هم دي چې تاتیانا راسره منلي دي. اوس به راشو د وتلو پلان ته چې تا یې هم د یوې برخې ذمه وهلې ده.» شاترینه او چته پاڅیده، ساعت ته یې وکتل او ویې ویل، «دا خو په رښتیا هم ښه ما مله ده، هم فرانسه خوشاله، هم تاتیانا او هم محب الله خان» او بیا یې پسخند وکړ، «زما وجود ته ضرورت نشته.» شبه خې اریان اریان ما ته وکتل. ما وویل، «په دې ماملې کې ته هم شریکه یې. د سرخکان تر پله به موته رسوې، په لار کې پاتې کونه دي، خو که ته راسره یې نو ستا زور خو په سالنگ کې ما ازمیلي دی چې څنگه په امنیتي مقاماتو جادو کوې.» شبه خې په خبرو کې راگډ شو، «ما ته دا ټول معلومات شته، زه په خپله یو وخت د روس سړی وم.» ما په زړه کې ویل څوک څه پوهیږي

چې اوس به هم یې، خو څه مې و نه ویل. شاترینې ما ته د ملامت ګوته ونیوله، «بس نو ته دومره په ځان غره یې چې زه به ستا د پاره خدایي خدمتګاري کوم او که د سالنګ د واورو نه د بچ کولو اجوره غواړې؟».

ما ته هم غوسه راغله او هم په دې وشرمیدم چې شتاترینه به په رښتیا همداسې فکر کوي. بې واره د ځایه پاڅیدم. د سرو مصنوعي غاښونه مې وایستل، شبه خي ته مې ګوزار کړل. بریتونه مې په داسې زور وشکول چې نژدې مې شونډه ورسره شلیدلې وه. د سترګونه مې هغه شنه ګاتې په داسې شواخون وایستل چې اوښکې مې په مخ ماتې شوې. د لینونتوب څپه راباندې راتله خو ناڅاپه د خپل تحصیل د وخت د سایکولوژۍ د استاد دا خبره راياد شوه چې ویل یې، په هغه ساعت چې ډیر په غوسه یئ او د کومې ورانکارۍ او انفلاق ویره وي، نو شونډې سرد وګنډئ او د ځانه سرد په ورو ورو د یونه ترلس پورې حساب وکړئ، بیا بیرته د لس نه یو ته راشئ، و به ګورئ چې غوسه په مدار مدار کښېنې. نو ما هم د شونډو لاندې خپله وظیفه شروع کړه او بیا بیا مې ګردانوله، ترڅو په رښتیامې هم روح په کرار شو. شبه خی او شاترینه دواړه په یو قسم غیر طبیعي انداز راته ځیروو او خاموشې د حدنه اوږده شوه. ما وویل، «ډاکټر زړور بیشکه چې زما ملګری دی او خدای شته چې زه دده د مرګ په غلط خبر تردې حده سرسامه شوی وم چې شفاخانې ته یې بوتلم. خو چې شاترینه نه ځي، زه هم نه ځم. د سرخکان د پله پورې به درسره لاړشم، تاسو به خپل اطمینانې قوماندان دوست ته وروسپارم

چې په خیر خیریت موان ترپیښوره ورسوي، خو زه بیا بیرته کابل ته راځم. که شاترینه نه وځی نو ما هم پاتې بویه. » شبه خی وارخطا شو، « ترسرخکانه به ځنګه ورسیږو ؟ » بیا یې ماته په قهر وویل، « تاخو لوز کړی و، د لارې نقشه خو تا جوړه کړې وه، زه خویوازې د تاتیانا د موافقې او تصمیم مسئوول وم، اوس به هغې ته څه ځواب وایم ؟ » زه غلی پاتې وم او نور د خبرو حاجت هم نه و. د پلان د ځنځیر اصلی کړی همدا د کابل نه د سرخکان تر پله پورې رسیدل وو. شبه خی هم زما په شان حیران ناست و. شاترینې ته مې کتل، په هر کاته مې ددې د ښایست ځلا زیاته لیده. په انګویې نه پوهیږم د شرمه و که د قهر، د هغې مشهورې لنډۍ په وینا، د سرخۍ خاصه غوړیدلې وه. ورو ورو راغله او زما په سر یې لاس کیښود، « ظالمه، ته دا څلور کاله چیرته وې ؟ » او بیا شبه خي ته موسکه شوه، « بس ډاکټر زما وکیل بالتوکیل دی. چې دی په ما دومره اتبار لري چې پش شا زما له خوا ذمه وهي نو توکل په خدای. » شبه خی چې هیڅکله مې دده تنده بې ګونځو نه وه لیدلې هم موسک شو. شاترینې خپله چوکۍ ما ته دومره رانژدې کړه چې بیا یې د سنځلو د عطر وږمه راخوریده. ترنیمې شپې مو د تیښتې پلان جوړ او څو ځلې ګردان کړ. شبه خي به په هر قدم او هر کږ لیچ کې نوی خنډ او نوې غوټه را اچوله، چې که داسې شي یا داسې شي، بیا به څه کوو ؟. بیا به موږ په ګډه وربانديې تر هغې بحث کاوه چې د خنډ د هوارولو لار به مو پیدا کړه. مګر په دې پوهیدو چې ډیر داسې واړه کږلیجی هم شته چې موږ یې

اتېکل نه وي کړی. خو شبه خي ويل، «غوټه هله پرانيستل کيږي، چې پرې واوړې، توکل په لوی خدای.» ها او شاترينې دواړو، زه فکر کوم چې يوې خبرې ته وخندل او هغه دا چې ملعون شبه خيه! ته خدازده د څو دولتونو جاسوس يې، ستا يې د خدايی توکل سره څه کار؟ البته دد ته مو هيڅ ونه ويل او دده هم سر پرې خلاص نه شو او يا به دومره هوښيار وچې موږ او زموږ انګيرنې به ورته د ماشومانو لويې ښکاريدې. زما خندا ختمه شوه خو شاترينې لاخندل او ما ته يې ګوته نيولې وه. زه حيران وم چې څه خبره ده، خو چې پام مې شو د مصنوعی ګاټی د لرې کولو نه پس مې لاهم اوښکې په مخ روانې وې او چې خندا مې ورسره کوله نو عجب شی رانه جوړ شوی و.

د تيښتې نه پخوا ورځ مې د شاترينې سره د کابل اخری ديدن وکړ. واورد لاڅپولې څپولې وريده او د ښار جم و جوش نه و، نه يې ګڼه ګوڼه وه. شاترينې، لکه زما په زړه چې خبره وي وويل، «مرګ او واورد دواړه پرده پوښ دي، خو زما خوښيږي. د سالنګ شپې رايادوي،» او بيا يې خبره تيره کړه، «هغه شين ټاغی چيرته دی؟». ما ويل، «په پيښور کې دی او ډير درپسې خپه دی.» دې ويل، «زه هم ورپسې خپه يم.» بيا نو دواړه همداسې خاموشه دده افغانان په بازارونو و ګرځيدو، د سپين زر هوتل نه په شهرنو ورشيوه شوو. ددې د پلار او ورور پوښتنه مې وکړه. معلومه شوه چې ورور يې د روسيې په لار جرمني ته تللی او پلار يې مړ شوی دی. ما نه غوښتل چې چکر ختم شي خو داد شهرنو په تم ځای کې

بس ته ودریده. زه په زړه کې خوشاله وم چې د کور د تګ ست به وکړي. خو چې بس راغی دې په لاس خدای پامانی راسره وکړه او ورویې راته وویل، «سبا به سره ګورو.»

لسم څپرکی

خلک د قوماندان عبدالحق د کارنامو کیسې ډیرې کوي او دده نه یو افسانوي قهرمان جوړ شوی دی. رښتیا هم دی د روسانو د لکې لاندې لوی اغزی دی، مګر زما خپله دیوه ورک نومی مجاهد، تورن عبدالرحمن سره ډیره جوړه دده. دیرش کلن عبدالرحمن نه په جوسه پهلوان دی او نه د خبرو پرانګ. نه د قاری بابا په شان پلن دی او نه د حقانی په شان ببر. یو عادی تورن دی چې د عسکری په طریقه جنګ کوي. دده په مصر کې د چریکی جنګونو درس لوستی دی. لاپې نه وهي د خپلې ماتې او تیښتې کیسې په لاډیر خوند کوي. زیره یې تر هغې صفا خرییله چې دده د مجاهدینو ډلې په زاری وربانده پریښوده. خو اوس ورته په کور کې میرمن په غوسه وي او یو روایت دادی چې کله کله یې ډبوی هم. تورن عبدالرحمن هم د عبدالحق او حاجی دین محمد په شان د جبار خیلو د خانانو د توکم دی خو چې ورته وګورې نو یو فقیر، خوارنجو کی انسان دی چې زړه به دې پرې وسوځی. تاري لونګی تړی او څپلی په پښو کوي. دی وایي چې افغانستان، په تیره د ننګرهار سیمه غرنی ده او دلته یوازې غرنی وسلې ښه کار کوي او دده خپل شق هاوان دی.

دلته ده چې دده شاهکاري معلومیږي. دی وایي هاوان یوازینی میړنی دی چې د غره له هغه بل لوري نښه ولي. دده سرد تل یو وړو کی شلخی د حساب ماشین وي او د ننګرهار مجاهدینو به دده پورې ویل چې د هاوان د یوه ډز د پاره یو ساعت قصیده پخوي. زاویه برابروي، د هاوان ځای بدلوي، آو ترازو ورسره وي او د هغې اړخ ته تیږې ږدي چې د توغولو په وخت کې شورونه خوري. دا کار په داسې تکرار کوي چې د مجاهدینو زړه خوږین شي. ترڅو دی خپل غږنی تیاروي، هدف بل ځای ته رسیدلی وی او دده خواري او بووړې وي. خو د ننګرهار مجاهدین وایی کله چې د تورن د هاوان ډزواوري نو ټول وایي « یو بل هم په کې کم شو. » پوهیږي چې د نښې خطا کیدن نشته. قضا داسې راوسته چې زده او دی سخت ملګري شوو. یوازینی افغان چې په ما خبرو چې ډاکټر یم او تل یې مشورې رانه اخیستې همدا تورن و. او یوازینی افغان چې ما ورسره د روسی د تیښتې خبره برسیره کړه، همدی و. ده په عادتي خوارنجو کې غږ وویل، « په کابل مې زور نه رسیږي، خو ته یې د سرخکان تر پله پورې راورسوه، نور به خدای هر څه اسانه کړی. »

د تیښتې په شنه سهار په ټاکلی وخت چمن حضوری ته ورسیدم. یوه لویشت واورد ولاړ ده. یو مردار خور، کوږ کړوپ واګون د صدر بازار یوه ترلې دکان ته نژدې دریدلې و. شبه خی د ډرایور په سیټ کې ناست و، په وار خطایی یې کله ساعت ته او کله چارچاپیر کتل. زه چې وروختلم د شاتني سیټ اشاره یې راته وکړه. درې قطاره سیټونه وو، ټول

شلیدلي، ګوړ ګوړ او دلته هلته د پلاستیک نه د پروړي په شان وابنه راوتلي وو. زه یې آخری ته لاړم. هلته په ګوټ کې یو هسې تش کالبوت په کمپلې کې تاو په سیټ باندې اوږد غځیدلی و. سترګې کوراغې راوتلې او شونډو یې تور پتري نیولي وو، داسې چې پاسنۍ په کوزنۍ تقریباً سرینې وه. تیار د یهودانو هغو سکلیټونو ته ورته و چې د نازي آلمان د مرګ له کمپونونه راوتلي وي. ما ویل دا به هماغه فرانسوی الان ګیو وي چې لوږه او شکنجه پرې تیره شوې ده، خو نری او کمزورې موسکا یې آشنا لګیده. ما د زړور په پیژندو نژدې چیغې کړې وې چې شبه خي راباندې د ډرایور د سیټ نه غږ وکړ، «غږ به نه باسئ» زما سره سودا شوه چې دا مړ ژواندی شی به څرنګه د ځان پسې راکاږو؟ شبه خي د ځانه تیار بریتور ظاهر هویدا جوړ کړی او ددوو سره تیر راتیرو سرو بیرغونو نښان یې په روسي پکول وهلی و. په همدې وخت کې یوه کوچانی پیغله د پنو په ژغهار موټر ته راوختله. ټیک او پیزوان یې ځلیدل. اوږد سور الوان کمیس یې د ګنډ د پاولو شرنګهار کاوه او د تور ټکري لاندې یې پیکی په ټنډه راخوور و، د لونګو بوی یې ټول موټر په سر ونیو. سخته ښایسته وه. توري برندې سترګې، چپه اوښتي تیره بانه. مافکر کاوه چې خواره کی غولیدلې او په واګون یې د کرایی سرویس ګمان کړی دی. خو د شبه خي د التفات نه پوه شوم چې زموږ د ډلې ده، خو څوک ده؟ که تاتیانا وای نو روسي سینګار خو داسې نه وي. باید شونډې روې سرې رنګ کړې، په مخ د اندازې نه زیاته سرخی

وهلې، د قره قلي پوستکي خولۍ او بالاپوښ او د سره ستوري نښان به يې په خولۍ وهلی وای. خو هغې په هماغې کوچانۍ، رسا پښتو راباندې غږ وکړ، «لالا، ته دې مينځوي سيټ ته شه چې زه مې د خپل مريض سره کښېنم.» د تاتيانا سره يو ددوه تاره ږيرې سره يو هزاره ګی هم و چې په مينځوي سيټ کې زما سره کښېناست. پوه شوم چې دا هماغه فرانسوی الن ګيو دی چې په کابل کې يې د عکاسۍ په وخت کې نيولی و او تاتيانا ورنه اقرار اخيستی و او په تلويزيون کې هم خلکو ليدلی و. شبه خي په ډيرې وراخطايۍ ساعت ته کتل. زړور نري زګيروي کول او کوچانۍ هم رنګ الوتې ښکاريدله. شبه خي د وروستی ځل د پاره ساعت ته وکتل او موټر يې چالان کړ. په همدې وخت کې وو چې شاترينه د يوه بکس سره د جادهء ميوند له خولې راښکاره شوه. زه ورکوزيدم چې د هغې بکس ورسره واخلم، خو شبه خي مې په لاس لاره بنده کړه.

ساده نيولې راوخته او په اول سيټ کې د ډرايور څنګ ته کښېناسته. موټر د جلال آباد په لورې روان شو. يو قسم د بيم نه ډکه د خاموشۍ فضا په ټولو خورده وه او غير د زړور د نري زګيروي نه، حتی د تنفس ښکالو هم نه راتله. اوله تا نه په ماهيپر کې وه. د خاد سړی راوخوت، يوه پښه يې په رکاب کيښوده او هره خوا يې وکتل. د شبه خي په ستوري يې شک راغی، خو بيا يې چې دده نورو بې سلوکه جامو ته پام شو چې په يوه پښه کې بوټ او بلې کې څپلۍ، او ږد ليلامي کوټ اغوستی او هغه يې په وندنی په ملا پورې ټينګ کړی، موسک شو او که موټروان ورته

چندانې دلچسپ ښکاره نه شو، سترګې یې په شاترینې ولګیدې. د قدیمي پیژندګلو ځلایې په سترګو راغله، «کجا به خیر رفیق ترینا!» خادیست شبه خې ته اشاره وکړه، «ای کیس.» ترینا وویل، «مه نمیدانم چطو ده بلای ای موتر غرازه ماندیم. بخیالم ادې زنک که ده پشت کت شوهر بویګینش شیشته، ایره اندریس کرایه کده و آلې از ما مردم کرایه جم میکنه. دریورم دیوانه س و چنان مې دوانه که عاقبت ماره خدا بخیر کنه.» بیا دواړو وخندل. خادیست موتر ته راوخوت زما د هویت پاڼه یې واخیسته د خولې نه یې دووړ کابوی راته. عکس یې زما سره مقایسه کړ او په پټه خوله یې بیرته راکړه. د هزاره ګي د هویت پاڼه یې هم وکتله، ډېره شیبه یې کله عکس ته او کله ده ته کتل او بیا یې وخندل «بخیالم آو کابل ګنده شده که جلال آباد میری؟».

زه ویریدم چې اوس به الن ګیو څه وایي، ځکه د هغه خوټکی پاړسی او پښتو نه ود زده خو یا به یې هسې په هزاره ګي مسخرې کولې او یا به د شاتنې سیټ نه د پاولو شرنګهار او کوچانې پیغله نظر هزاره ګي ته ورته ډیره دلچسپه ښکاره شوې وي، د هویت پاڼه یې بیرته ورکړه او ګویا دده پوښتنه ځواب غوښتونکې نه ود. چې تاو کړې کمپلې ته یې پام شونو د هغې پیڅه یې بیرته کړه، «او هو، ای پانقروفه کجا میبرین، ای خوبندی واری مالوم میشه.» تاتیانا ځان ناګاره واچاوه، مانازه خو په پاړسونه پوهیږم او په زګیروي زګیروي یې وویل، «هو، ورورد، خدای دې په ځوانی برکت که، مریض مې راوستی و، په چارصد بستر کې یې د

خدای وسې ورباندې وکړې خو د خدای رضا به وه، اوس یې میالی صایب ته بیایم چې که پیران راوننګوم او خدا دی یې راته جوړ کړي». خادیست د مریض نه کمپله یو څه لرې کړه. د لاسونو او ډډو پتري وهلي زخمونه یې چې ولیدل نو په کړکیچو پښتو یې وویل، «ادې، دا زخم کې د جنګ او چاقو دي دا څوک کیلی یې؟» کوچانۍ ورته ویل، «ورورد دا هیچا نه دي کړي د دد خپل قسمت به کوټه و، بس ځان وهي او په ځان چک لګوي، اوس یې میالی صایب ته بیا یم چې که خدای یې لیونتوب ښه کړي نو نذر مې ایښی چې یو ښه پسه به خیرات کړم.» بیا یې د جیب نه یو موټی وچ توتان راوایستل، «واخله، دا و خوره چې خو له دې لږد خوږه شي، ته هم د مور الواد یې او هغه خوارد کې به څومرد درپسې خپه وي چې په دې یخ کې د خدای او اسلام خزمت کوې!» پرچمي په ناغیرۍ توتان په موټي کې واخیستل خو لاهم مریض ته ځیر و. زموږ ترشاد موټرونو قطار ورو ورو اوږد یده. پرچمي کله مریض ته او کله کوچانۍ ته کتل. زما په خیال د کوچانۍ ښکلایې زړه وړی و او تیاره مړۍ ورته ښکاریده. یا به په یوه واګون کې د د دومرد پنج پدره او ارجلو سپرلیو موجوده ګي ورته اشتباهي ښکاره شوې وي. زموږ شاته د موټرونو هارنونه وو. خادیست د موټر نه د ښکته کیدو په وخت کې شاترینې ته وویل، «ترینا جان، مام کت تان جلال آبات میرم، شما صبر کنین، که مه بکس خوده بګیرم. مه امرای ادې زنک یک دو ګپ دارم.» بیا نو ښکته شو او یود شیبه پس، لکه چې بل سړی یې په ماهیپر کې د ځان په ځای

موظف کړی وي د یوه تور بکس سره بیرته راوخوت او ډرایور ته یې دروانولو امر وکړ.

اول خو زموږ په سیټ کې کښیناست او د ترینا سره یې چې په اول سیټ کې وه مرکه شروع کړه، «ترینا جان، اینالی فامیدم که مارکس تحلیل درست کده بود که انقلاب آسان خونگاه کدن او مشکل اس.»

ترینا وویل، «راس گفتی. انقلاب که آمد باز دینا میزم خوده داره و بساکه راهی رد بگیره که گردانندهگان انقلاب نه اوره پیش بینی کده باشن و نه اوره کنترول کده بتانن. مگم رفیق رزم نیا، کار مل مغز مغز مارکسه بلد اس و از عمق به سطح اوره ده کنترول داره، امین فاشیست واری نیس که هی سره میبرید.» خادیست د موافقې سر و خوځا وه او د هغې د تسلی د پاره یې زیاته کړه، «روح شو هر مبارزتو، شاد باد، مام نچک امین و امینیان را زنده نماندیم.»

په سروبي کې بله پوسته وه او بل خادیست د منصبداری په یو نیفورم کې راوخوت. د رزم نیا په لیدو یو څه حیران شو خو ځان یې راټول کړ، عسکری سلام یې ورکړ. رزم نیا هم په لاس سلام ورکړ او ویې ویل، «همو ادې زنک که دد پشت همرای یک مریض شیشته، هردوی شان به نظر مه اشتباهی استن.»

منصبدار وویل، «کاغذ ایشانه چیک کدین؟» رزم نیا وویل، «هر چیز چیک شده، مگم مه فکر میکنم که ای زن زیبای جوان همرای ای آدم که یک پایش ده لب قبر اس، هیچ جور نمیایه. تویک وار برو، ببین.»

منصبدار شاتني سیټ ته لاړ، د کمپلې پیڅه یې بیرته کړه او د مریض په لیدو یې تېنډه تروه کړه. بیا یې کوچانۍ او د هغې ځوانۍ او ښکلا ته وکتل، سر یې و ښوراوه او بیرته دویم سیټ ته ستون شو.

د موټر نه د کوزیدو په حال کې یې وویل، «رفیق رزم نیا، یاره بیشک که اتاک استی، برو نوش جانت.» او یو لاس یې د بري په علامه وچت کړ، «برادر رزم نیا، همه چیز در خدمت انقلاب!» بیا یې نو شاترینې ته لاس ورکړ، «پیروز باشید.»

رزم نیا بیرته د کوچانۍ سیټ ته لاړ او د هغې په څنګ کې کښیناست او موټر د سروبي په درې ورخلاص شو. موږ ټول په پټه خوله په ویره کې وو، خو چې شا ته مې کوچانۍ ته کتل هغې د رزم نیا سره خوږه مرکه روانه کړې وه. خادیست د خپل تور بکس نه د وودکا بوتل ایستلی و او غوړپونه یې ورنه کول. هغې په خندا ورته وویل، «دا څشی دی چې دومره مردار بوی یې ځي؟» خادیست، بوتل د هغې خواته نژدې کړ او ویې ویل، «دوا دي، د هفتادو دو مرض علاج دي.» کوچانۍ وویل، «زما خاوند ته به یو غوړپ ورنه کړې؟» خادیست وویل، «هغې سې کوې، د بیمار په لحاف کې خپول ځان مه واچوه. تو وخورده که عیش وکې.» کوچانۍ وویل، «زهر نه وي چې ایسته مې د دنیا نه تیرد کې.» خادیست یو بل غوړپ ترې تیر کړ، «کې زهر وی بیان که مامول وکې.» کوچانۍ لاس ورتیر کړ، بوتل یې ترې واخیست، یو وړوکی غوړپ یې ترې تیر کړ او په تریو تندي یې خپله مرۍ ونیوله، «دا خوبیدرکه ترخه

دي! » خادیست کټ کټ وخندل او بل غوړپ یې وکړ. موټر د الکولو بوی په سر اخیستی و. شاترینې خپل سینگار کاوه، هینداره یې مخ ته نیولې وه او شونډې یې سرې کولې. په هینداره کې یې یو نظر خادیست هم څاره او کله به چې آئینه ما ته برابره شوه نو خپله خوږه موسکا یې رالوروله. یو وخت مې پام شو چې خادیست لاس د کوچانۍ نه تاو کړی دی او هغه شکایت کوي، « پام چې مریض رانه ژوبل نه کړې، لږ لرې شه! » په ځواب کې یې هغه بیا بوتل شونډو ته ورنژدې کړ. اوس نو سړی نشې خوروړی کړی و په زور یې ورباندې بل غوړپ وکړ. د کمپلې نه د زړور نری زګیروی راته او کوچانۍ یې په مخ لاس تیر اوه. خادیست لګیاو په لاسونو یې د دې تېر لتاوه. شبه خې شاته وکتل او د کوچانۍ بیباکه موسکا یې چې ولیده نوښکاري چې یو څه مطمئن شو، بس اکسلیټر ته یې لته ورکړه او دا بدله یې شروع کړه، «اې سر بازه یاره، خیژه په مور چل باندې + بیا به دې اوده کمه.... »، خو دا بله برخه به یې ورو د ځانه جوړه کړه، « ښه ښایسته کمپل لاندې. » د کوچانۍ له سیټه غیر د زړور د زګیروي نور غږ نه راته. د کمپلې یوه برخه په خادیست او کوچانۍ ویړه وه او هغوی سره ښوریدل. داسې پوه شوم چې خادیست نشه دی، د کوچانۍ سره یې لوبې شروع کړې او هغه هم د دې حالت نه راضي ده. واګون کله د سیند یوې خواته او کله بلې خواته تیریده. شبه خې د شاترینې سره مرکه کوله خو زه یې هم په غوږ وهلم، « په دې سیند کې ماډیر د مزې ماهی ګیري کړې ده. دلته په ګردابونو کې ډیر

لوی کمان پیدا کیږي. یو وختې مې یو ماهی په کنجک کې راگیر کړ خو د خدای وسې مې وکړې، پاس مې راخیژولی نه شو. ماهی دې هغه وخت نیولی دی چې سپینه خیټه د اوبو سرته راووځی تر څو د اوبو لاندې وي، ماهی ستانه دی. دا ماهی ډیر کفار و او هیڅ نه راخوت. زه د یوه شوروي انجنیر ډرایور وم. هغه هم لرې کنجک اچولی و. چې زه یې ولیدم چې د ماهي سره پهلواني کوم نور اغی او لاس یې زما په اوږه کیښود او ویې ویل، زور مه وهه، تار ورکړه. نو ماهم یو څه مزی سست کړ، خو ماهی دومره زورور و چې د مزی په تیریدو مې نژدې گوتو او راخیستی و، څرخ همداسې خلاصیده او ما د ماهي سره لر او برمندې وهلې. شوروي راباندې غږ کړ، اوس یې په مدار مدار درکاږه. نو ما مزی تر هغې راښکه چې شخ شو. شوروی وویل چې که نور نه راځی نو بیا تار ورکړه. چې دی یې کاږی ته تار ورکړه او چې دی ودریږی نو ته یې راکاږه، خو هیڅ وخت مزی درنه سست نه شي. لنډه دا چې ماهی مې راوایست، یره د دروغژن خبره پنځه منه به خوت، خو زما لاسونه یې هم زده زخمي کړل. »

ما فکر کاوه چې خادیست به نشه ویده وی خو تیروتی وم، ځکه د شبه خي د کیسې په آخر کې هغه غږ کړ، « زه هم همداسې یو ماهی گیر کلی یوم، خو شوروی نیشته که چل ووایی چې سینگه وباسم. » زما زړه ډیر تخنیده چې ورته ووایم چې د ظالم بچیه شوروی دې غیږ کې پرته ده. شبه خي بې ربطه ځواب ورکړ، « د سرخکان پول نژدې دی، همدا دوه پیچومې پاتې دي بیانو له خیره هوارې ته کیږو. په سرخکان کې به د

غرمې ډوډۍ وخورو. » خادیست غږ کړ، « دودي ماته پریده. زې د تاسو تول پیسې به ورکوم. » د کوچانۍ ځوابي غږ راغی، « خیر ویسې سړیه، د تادوا خو په ماتک پتري ولګیده. ته خو دې په دې توري بنۍ کې لږه نورد دوا راته وګورد! » خادیست د لافو په لهجه وویل، « دوا دیر دي. نور هوتل ته لال شی، زې او تا په واګون هم دوا وخورو، هم دودي. »

چې د سروبی له تنګو کږلیچو وو تلونو بیا ژمی نه و، د پسرلی پسته هواوه، د سړک دواړو غاړو ته د غزانو ونې مځکې ته راشلمې شوې وې او لرو بر، هوارد مځکه او اوپړد خاورد وه. د کابل سیند غاړې تر غاړې او بې غوړمبهارد، آرام بهیده او نري لښتي ترې دلته هلته باغچو ته بیل شوی وو، پتې شنه وو. د سړک څنګ ته خال خال کوډلې وې، د ځینو مخې ته اخیر شوې سفه وه، یو چیلم او یو، کنډول په سر، د اوبو ګړۍ یې هم ګوټ کې ایښی و. داسې ښکاریدل چې د دهقانانو دیره وه. زه چې تل په همدې وخت کې د کابل نه په دې لارې جلال آباد ته راغلی یم چې دې ځای ته رسیږم نو د زړه نه د کابل ساړه او کنګل وځي. په اول ځل چې زما کنګل مات نه شو، څلور کاله پخوا هغه ژمی وچې د شین تاغي سرد د کابل او ورسرد د شاترینې نه تښتیدم. دویم ځل یې همدا اوس و که څه هم چې شاترینه راسرد وه او د تیښتې چانس هم و، مګر په زړه مې د ویرې کنګل ولاړ و. پخوا خو یوازې زه وم، اوس د نورو خو لاڅه کوې د شاترینې د ژوند مسئوول هم زه وم. د واګون هرې سپرلۍ د تاکلی پلان سرد سم خپل مسئوولیتونه پورد کړل، یوازې زه او فرانسوی الن ګیو تر

اوسه د خیر په غونډۍ ناست وو. هغه خوبې هغې د خدای کالی و او دا ډمامه د همده د پاره جوړه شوې وه، مگر زه خو لوبغاړی وم، او اوس چې زما د کارنامې وخت رالنډیده زما غړي تنبتیدل او په تهوپونو وار خطایی ته ورلنډیدم. په سلهاوو بې ځوابه اندیښنې: که خادیست د نشې په بهانه هر څه کشف کړي وي؟ که شبه خي موږ تهولو ته یو زبردست پلان جوړ کړی وي چې په یو وار موک ج.ب ته وروسپاري. د شبه خي د کب د کیسې یوه معنی دا هم کیدای شي چې موږ ته یې د شوروی د ک.ج.ب په سلا ان تر سرخکانه تار راکړ او دلته مو د سیند نه راباسي. د ژان ژوزې یوه خبره دا هم وه چې په خپله په ک.ج.ب کې دوه درې ډلې دي چې هره یوه بلې ته لومې ږدي، تاتیانا خرخر د ینوا د یوې داسې ډلې وه چې د ځیر ژنسکی د مکتب په اصولو روان وو، لوړ منصبونه همدوی لرل، ددوی اولاد په خاصو مکتبونو کې روزل کیدل او رخصتی یې په اروپا کې تیرولې، خاصې مغازې یې لرلې چې په هغې کې د هالینډ او فرانسې نه بهترین خروستال یا بلورې لوښې او کوچ چوکۍ او ان د افریقې نه د آبنوس د لرگی د خوراک میزونه ورته راتلل. د پیر کاردان د کمپنۍ د کال د مود جامې، دا چې او د اوړې بنگلې یې لرلې. دا د تاتیانا ډله وه. بله د ځوانو تعلیمیافته تکنوکراتانو ډله وه چې د خپل پرمختگ لاره یې بنده لیده او لوی منصب او امتیاز یې په کوم خارجي سفارت کې د ټیټې رتبې کومه سکرټري وه. دوی ته په ک.ج.ب کې علی البدل مخبران ویل کیدل، مگر پخپله د ک.ج.ب په داخل کې او د

فرانسوی ژان ژوزې په وینا په سیاسی بیرو کې دې ډلې هم خپل خلک لرل، چې د هغې سیالې ډلې یې پښې وهلې. په دوی کې یوه مشره پخپله د بریژنیف لور وه. داگویا د منورو ناراضیانو ډله وه چې د شولژینتسین، پاسترناک او بو کوفسکی آثاریې لوستی وو او په دې عقیده وو چې د ک.ج.ب د وروستي مشر، لاورنتي بیریا، د اعدام سره نور نو د زړو میرزایانو دوره ختمه ده. شک یې مه گڼه چې شبه خی د همدغو سړی وي. په دد کې دومره جاسوسي او جاسوس گیري، هم په میخ او هم په نال وهل اغږل شوي وو چې پخپل پلار یې هم هیله نه کوله، نو په موږ به څه صرفه وکړي. په ځان خو ویریدم چې، ویریدم او په دې کې زه ښه تکړه یم، خو اوس ورسره د شاترینې د ژوند ویره هم وه. سم دم ژوند یې و او ما په دې بلا اخته کړه.

موټر په سرخکان کې په داسې ځای کې تم شو چې کیڼ لاس ته موپول و او ښي لاس ته څنگ په څنگ یو څو دکانونه. اول خادیست کوز شو. نه نشه ونه څه، رک روغ په سد خپله ستوماني یې وایسته، د گوتو نه یې تهونه وایستل، لکه خیشت سپی چې ځان څنډي، سریې و ښوراوه چې د نشې پاتې شونې له سر نه وشیندي. بې له دې چې شاته وگوري، ویې ویل، «تاسو شور نه خورین،» او مخ په رستوران ور روان شو. موږ په موټر کې پاتې شوو. عجیبه دا چې د حکومتي قواوو یو اوږد قطار هم لږ لرې ولاړو. شبه خی کوز شو او لرو بریې توس وواهه، چې بیرته راغی نو رنگ یې زیړ تښتیدلی و. په نیولی غږ یې وویل، «قطار جلال آباد ته

روان دی. یو سریې دلته او بل سریې نزدې درونتې ته رسیدلی دی. »
ټولو سترګې په ماخښې کړې وې. ما خپل پلان بیان کړ، «شبه خیه، چې
ډوډۍ راغله نو ته به په کوم چل موټر د ښار نه کوم ګوښه ځای ته
وباسې. زما نفر به د سرخکان د پله نه ها غاړه موږ سرد یو ځای کیږي. »
کوچانۍ تاتیانا، بد بد راته وکتل، «تا د سرخکان پول ښودلی و، اوس
مو د پله نه هم تیروې؟» ما ویل، «هیڅ پلان واټر پروف نه وي، موږ څه
پوهیدو چې ستاسو پوځي قطار به د سرخکانونه ان تر درونتې پورې
رسیدلی وي... زما تورن خبرداری راکړی و او ما هم تا ته وویل چې د
پله نه دې خوا د شوروی پاچایي دد. بله دا چې ستا د عاشق خادیست نه
ویریږم چې دستوري راغلی نه وي. » بیا مې نوددې د پاره چې د ملګرو
ترور تیا په کرار شي. په کراره وویل، «زړور خانه، څنګه یې؟»، هغه
سر د کمپلې نه وایسته. د پخوانۍ خوش طبعۍ موسکا به یې په شونډو
تیره شوې وای خو ارمان چې شونډې نه وې، خو سترګې یې په رضایت
چونګې کړې ما وویل، «رای مه وهه، ډیرې لاړې، لږ ولاړې» خو زه
پخپله په خپلې خبرې باوري نه وم. شبه خې ته مې کړل، «موږ باید
ترد غونی ماښام دلته رسیدلي وای، تالکه چې بیړه وکړه. » او مخکې له
دې چې د هغه عذر یا بهانې شروع شي زیاته مې کړه، «تاتیانا، ډوډۍ
به په مزې خورې، که کوم بل بوتل هم ورسره تبی کړې، غوړې لاغوړ.
شاترینې، ته دومره وکړه چې موږ له دې سینده تیر کړې. » شاترینې په
حیرانتیا وویل، «څنګه؟» ما وویل، «بس د رزم نیا سرد څه بابولاله

شروع کړه او همداسې په چکر چکر یې د پله نه تیر کړه، موږ به درپسې یو.»

خادیست راورسید او ترشایې دوونفرو پتنوسونه او شکرونه راوړل. شبه خې د خوشالۍ نه لاسونه ومروړل او د بوی د خوند نه یې پوزه راښکله. بیا یې په خوشالۍ وویل، «آمر صایب، تا چه داسې ډوډۍ راوړه نو زه به تاسو ټول هغه ځای ته بوزم چې ما خپل پنځه منی کب پکې نیولی و، چې ډوډۍ خوند درکړی.» او موټر یې چالان کړ. خادیست ددوو پیش خدمتانو سره راوخوت. شبه خې په رښتیا هم د سیند داسې یوې غاړې ته نژدې واګون ودراوه چې اوبه تر غاړې راتیریدې او په شنو وښو کې بهیدې. هاخوا ګاړې او لوېې پرښې وې، یوه یې داسې وه چې سر یې تیاره سُفه وه. غیر له زړورنه ټول کوز شوو، چا په مخ اوبه اچولې، چاستومانی ایسته، د هوټلی شاګردانو پتنوسونه کیښودل، په څټ روان شول. خادیست پلتۍ ووهله او تاتیانا ته یې خپل څنګ کې د کښیناستوست وکړ، خو هغه داسې کښیناسته چې دواړه پښې یې یوې خواته وې. خادیست په حیرانتیا ورته وکتل، «چارزانو زده نه دي؟» زما زړه درزکړ. ک.ج.ب، لکه چې ټول افغانیات ورښودلي وو خو پلتۍ وهل یې نه وو ور زده کړي. عجیبه ده چې څنګه یو بې اهمیته عمل، یوه وړوکې سهوه، د مرګ او ژوند د بیلتون کرښه ښې. مګر تاتیانا بې غمه معلومیده، ویې ویل، «تاسو یې دلته وخورئ، زه به یوه مړۍ د ځانه سره واخلم، د خپل مریض سره به شخوند پرې ووهم. دا

دوه ورځې کیږي چې هغه خواره کې په ډوډۍ څکه نه ده کړې. »

خادیست په تیمی قابګي کې څه وریژې او د چرګ قورمه واچوله او تاتیانا ته یې ونیوله، « بوزه مریض ته ورکه، بیا پس به راشه. وعده کوه. » کوچانۍ، پاڅیده، پتنوس یې واخیست او په زړه وړونکې موسکا یې کوز ده ته وکتل، « په دې شرط بیرته راځم چه یوه پیاله دوا راکړې! » خادیست وویل، « پیاله نه، بوتل راکوم. » زما زړه په کرار شو چې له دې درد کې خو په خیر خلاص شوو. مګر خادیست شاترینې ته چې هغې هم دده په شان پلتۍ وهلې وه وویل، « ای ادې زن خو اشتباهی مالوم میشه، زن کوچی که چارزانو شیشتنه یاد نداشته باشه اتماً کدام فسات دد کونش اس. » شاترینې وویل، « اصلش، ما و شماره نباید واهمه بګیره، نباید که زیر هر سنګ فکر کنیم که ګژدم اس. زن کوچی، زن کوچیس، ما و تو چه میدانیم که کوچی چه قسم میشینه، پای دراز یا به پالو، یا سر به تالاق. رای نزن رفیق، انقلاب بخیر همه این چین هاره هوار میکنه، وخت کار داره که تمام مردم پنج پدرهٔ او غانستان کلش مثل انسان شوروی یک دست شوه. » په همدې وخت کې کوچانۍ تاتانیا بیرته راغله او بیرته د پخوا په شان، دوه پښې یوې خواته کښیناستهٔ. پونډۍ یې تر زنګنو لوڅې کړې، « داشنه رګونه وینئ چې پړسیدلي دي، میرات بریښونه مې ناستې ته نه پریږدي. » ګویا هم یې د پخوانۍ ناستې عذر کاوه او هم یې خادیست په خپلو سپینو پونډیو ورسور کاوه. هغه د بکس نه بل بوتل راوښکه، سرې خلاص کړ، ښه مست غوړپ یې

تري وکړ او دې ته يې وړاندې کړ. کوچانۍ هم نرۍ غوړپ وکړ او بيا يې سارا ښکله، «دا خو دوا نه ده سور اور دی، ژبه يې راوسوه.» شبه خې ثو شيبې ورک وخو په وار خطايي بيرته راغی، «تاير بچ شوی دی او شتپنی هم نه لرم.» خادیست له تيرۍ نه کوز تهوپ کړ او شبه خي ته يې يوه ښه ثاپيړه ورکړه، «پدرنالت خوک، چرا شتپنی ناوردی؟،» بيا نو يو ثه په فکر کې شو، «اگه ده يک سات پنچری رد نه گرفته بودی، همرايت خات ديدم.» د مازيگر او ماښام ترمينځ وخت و. خادیست په چرت کې لر او برگرځيده. داسې سر بداله وچې که کوچانۍ هر ثومره شرنگ وپرنگ جوړاوه او ثنې يې لر او برار تولې، دده ورته پام نه کيده. د حکومتی قطار موټرو هم چالانيدل شروع کړي وو او د لوگيو لوخړې د سرک په غاړه ترليرو ځايو پورې ښکاريدې. شاترينه خادیست ته ورنژدې شوه او د هغه سرد يې قدم وهل شروع کړل. ثه ويل يې سره پيل کړي وو. موږ نه شو اوريدلی خو ټول يې نتيجې ته منتظر وو. ورو ورو د چکرد تگ او راتگ فاصله زياتيده. خدازده چې شاترينې په ثه ورته ويلې وي چې خادیست ودريد او کوچانۍ ته يې غږ کړ. بيا نو دی په مينځ کې او پيغلې يې دواړو خواووته د پله په لور روان شول.

هغوی له پله تير شوي وو او په لاروان وو چې زه او هزاره گی الن گيو پله ته ورسيدو. هلته مو ځانونه د سيند د اوبو سره يو ثه نور هم بوخت کړل چې ترهغونی ماښام شو او د خادیست او ملگرو درک يې معلوم نه شو نو موږ هم وروثښيدو د پله سر ته وسله وال محافظ ولاړو. دريږ يې

کړو. د شناخت پاڼې مو ورکړې. عکسونه یې زموږ سره مقایسه کړل او بیا یې پرېښودلو. د پله په بل سرکې محافظ بیازموږ کاغذونه وکتل. د تیریدو سره سم موهغې باغچې ته لار کږه کړه چې د سیند د غاړې نه شروع کیده او تقریباً دوه جریبه دیوالونو ایسارد کړې وه. د باغچې په لرې گوټ کې د لوخود یوې کوډلې نه دوه خړ څادری راووتل. ماویل چې لاړې محب گله، دا ټول احتیاطونه دې د کابل سیند یو ډرل. یوه خړ څادرې د ترخ نه خپله تمانچه راوښوده او بل ته یې ویل. پخپله همدا دی» د هغه بل په لاس کې یوه اوږده چاړه وه چې موږ یې پیشقبضه بولو او ځینې ورته سه ته وه وایی، هغه یې زما په ډوډې سیخه کړه او په اشاره یې کوډلې ته ننه ایستلو.

هلته د تمانچې والا وویل، «که ډاکټر محب الله یې نو زما د امر نوم وښیه» ما ته غیر د توکل نه نور څه نه وو پاتې، ومې ویل« تورن عبدالرحمن» نو دواړو و موسل او روغبړیې راسره وکړ. د تمانچې والا وویل، «دا هزارد گی خو به فرانسوی نه وې؟» ما ویل «پخپله دی.» بیا یې پوښتنه وکړه، «بس که خیر وی هغه روسی کاسیرد، هغه بله پرچمی او د هغوی اندیوال به اوس زموږ د خلکو سره وي.» ماوویل، «ډرایور او زموږ ناروغ ملگری په موټر کې پاتې دی.» هغوی وویل «خدای به هر څه اسان کړی.» د وچې ډوډی ست یې راته وکړ خو ما ویل موږ په مارد نس خوړلې ده. موږ یې هماغلته پرېښودو او دوی ورک شول. د تیارې د خوریدو سره سیند هم راژوندی شوی و او یا به زما غوږ څک و، خو اوس

يې په غوړمبهار شروع کړې وه. يا به د قطار د حرکت غږ و چې خدا زده نن شپه به يې د جلال آباد د پاره څه بد زيرى په نظر کې و. ډير وخت په تورد کوډله کې ناست وو چې د پښو ښکالو راغله او ورسره هماغه دوه مجاهدين راننوتل. او بې مقدمې يې د ځان سره په تياره باغچه کې روان کړو. بيا نو د باغچې نه پټيو ته شوو، ښايسته ډير ساعت مو په نريو پولو، خوړونو او لښتيو کې لا روهله. مجاهدين، لکه پيريان کله ورک کله پيدا، خو موږ ورپسې وو او چې به رانه ورک شول، پخپله به موږ ته ولاړوو. په تيارې کې چاد چامخ نه ليده، بس تور سيورې وو چې په تور چاپيريال کې به کله پټ کله ښکاره شول. د مهتر لام او ميندرد وړ په دوسرکه کې زموږ خلک راته ولاړوو. روسي گاز موټر ته وختلو چې دواړو خوا ووته يې اوږدې د لرگيو دوه دړې گويا چوکۍ وې. چې کتل مې کوچانۍ او شا ترينه څنگ په څنگ ناستې وې، دې بل لورې ته ډاکټر زړور په کمپله کې تاو غځيدلی و. زه يې پښو ته کښيناستلم او الن گيو د تاتيانا څنگ ته کښيناست. موټر د قرغه يې خواته روان شو. د موټر په غولي درې توپک والا کښيناستل چې دوه يې هماغه زموږ محافظان وو. پس له ميندرد وړه دقرغه يې پول بيا قرغه يې او بيا نو چار باغ راغی. هلته يې موټر ودراوه، څوک راکوز شو او زما نوم يې واخيست. زه ورکوز شوم، که گورم تورن عبدالرحمن دی. چسپه برگړندې يې راسره وکړه. ما وويل، «دوه نور هم راسره وو، هغه څه شول؟» تورن په خپل همیشه گي عاجز گنگی غږ وويل، «ستا ملگرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل چې یو خادیست و. د هغه وظیفه همدلته ختمیږي، تاسو خپله لار کوئ. » ما وویل، « هغه بل ملګری، هغه ډرایور څه شو؟ » تورن وویل، « چې زما مجاهدین د ستاسو د مریض پسې ورغلل، ډرایور ته یې ډیر انتظار وایست خو په آخر کې ستاسو مریض وویل، هغه پدر نالتی جاسوس دی او نور ډیل نه دی په کار، خدازده چې چیرته ورک شو؟ ». ما پوښتنه وکړه چې: په دغه خادیست څه کوئ؟ » هغه وویل، « زه نه پوهیږم، یو څه معلومات خو به ورسره وي، چې هغه ترې واخلو بیا به یې توري بورې ته ولیږو چې څه حکم پرې کوي. بهتره ده چې بیړه وکړو چې د ګمبیري ډاګ په مخ کې دی او باید په ملا آذان د مزار درې سپین جومات ته ورسیږو چې له سینده مو پاکستان ته واړوم ». زه هم بې غږ او غوږ د بیرته سپور شوم او موټر د ګمبیري په لوی ډاګ ورشیود شو. رڼا او برقونه نه وو، یوه نیشتو کې میاشت وه چې کله به له وریځو راښکاره او کله پټه شوه او تورن ګویا په دلیل موټر چلاوه خو داسې ګړندی چې ته به وایې رڼا ورځ ده. تاتیانا د شاترینې پورې نښتې وه او غږیږې نه خوت ما فکر کاوه چې دا اول ځل و چې شیان ددې په کنترول کې نه وو او یوې داسې آیندې ورته کومې خلاص نیولې و چې دې یوازې په کتابونو کې د هغې جاج اخیستې و. په تیاره کې د ډاکټر زرور څنګ ته د چوکۍ په څنډه کښیناستم او په کرار کرار مې ورسره د زړه خوا له شروع کړل. هغه هیڅ نه ویل، کله به یې نرۍ زګیروی وکړ او کله به وسونګیده چې پوهیدم د هماغې پخوانۍ مستې خندا سیوری یې و. لاس مې دده په ړنګیو

وینبتانو تیرکړ او یو گوروت مې په گوتو کې وختل. سړی ډیر زهیر وخوهیله خدای ته، اوس دوش او وای وخت نه و. د گمبیري د ډاگ په توره تیاره کې، هرې خواته د سور لنډیو او خدازده کومو نورو ځناورو سترگې رڼې ځلیدې او کله به یې د ساندو لړی روانه کړې ود چې له هرې خوا به نورو ورسره غبرگوله. دا اول ځل وچې نه پوهیدم چې د غم احساس وکړم، که د ښادی، که د ویرې او که د امید. د بانې چق په شان به کله د یود او کله د بل پله درنده شود او ماهم دا جرئت نه کاوه چې دا ندیښنې ملونې یود ټکی ته واړوم. همداسې ښه و، د ټولو احساساتو معجون.

ما په عمر کې دود داسې سیندو نه لیدلي چې په حقه ورته خونړي وایي. یو په بدخشان کې د کوکچې سیند چې پیغلې کله د میندو او پلرونو د ناخوالو د لاسه گوابښ کوي، «خیدمه روی آو میکینم» او که بیا یې هم همداسې سړي ته ورکوله چې ددې دخوښې نه و، نو په رښتیا به یې ایسته ځان په کوکچې کې لاهو کړ او بیا به یې ایله مړی هغه ځای پیدا شو چې کوکچه به د توري په شان د مړ ژواندي آمو، یا دریای پنج په گیډه ورننوتله. داسې خونړی سیند چې ښځې چې منگی تړې د کوي او ل لکه د آس په شان لاس په شاور تیروی. او ورته زاری کوي، «کوکچه نرد شپر است» ما نا د زمریانو په شان غیرتي یې، یو منگی او به درنه په سوال غواړم او مه مې وژنه. بل د کونړ سیند دی چې حیراني د ده چې د هغې په غاړه ودریږي او ورته گورې نو سیند د ژی نه او چت بهیږی، لکه افسانوی ښامار ټول موړې موړې دی او حیرانی د د

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ولې په غاړه نه ورخيژي. د مزار درې نه بره د سپين جومات د کلي نه يوه لاره همدې سيند ته ورکوزه شوې ده. موټر هم ورځي. پورې غاړه د سرکانو منطقه دد.

يوولسم څپرکی

عبدالرحمن غوږونه څک کړل او ما هم لرې يو غررهار واورید. ما ته يې ويل، «بيړه وکړئ، لکه چې څه ورانی پيښ شوی دی. بس کښتی ته خيژئ.» په همدې وخت کې يود دوړه په سړک را روانه ود او د هغې نه يو ډاټسن راپيدا شو، سيده په موږ راغی او د عبدالرحمن د وړاندې يې فلمی بريک وواهه. يو مجاهد ترې ټوپ کړ او په ټولو يې غږ کړ، «قود را روانه ده، زموږ مرکزې دړې وړې کړ او دې خوا را روانه دد، لکه چې چا خبر ورکړی.» عبدالرحمن ما ته کړل، «بس نو تاسو بيړه وکړئ، زه مخې ته ورځم، د پورې غرد نه به يې ورسره وډزوم چې تاسو ته د تيريدو موقع درشي.» بيا يې د ډاټسن مجاهد ته وويل، «مرکزيې په توپونو ويشتی دی که څنګه؟» هغه وويل، «هم په توپونو او هم يې بمبارۍ کړې دد. موږ شل تنه زخميان شفاخانې ته بوتلل خو ډاکټر ملاريا هم لګيدلی دی خدازده چې څو مړه نور پراته دي.» عبدالرحمن وويل، «همدغه بيګانې قطار حمله وکړه؟» هغه وويل، «نه د جلال آباد فرقې.» عبدالرحمن خپلو مجاهدينو ته چې ټول شپږ تنه کيدل وويل، «درځئ ډاټسن کې کښينئ، زه چې دا ميلمانه په کښتی کې سپاره کړم درسره ځم.» په بيړه مو اول ډاکټر زرور ور وخيژاوه، بيا تاتيانا، شاترينه او بيا فرانسوی.

عبدالرحمن د خدای پامانۍ لاس راکړ. ما ته سودا ولویده، «ستاسو شفاخانه چیرې دد؟» هغه وویل، «د تور غره په یوې سمځې کې، د مرکز نه یو څه لرې.» ما وویل، «ستاسو ډاکټر چې نه وي نو د مریضانو کار به څوک کوی؟» عبدالرحمن پس له یو څه ډیله وویل، «هغه ډاکټر نه دی، د ملاریا ستنې یې وهلې، اوس په ډاکټر ملاریا مشهور شوی، خو ښه و، غنیمت و. خدای راپیښه کړې دد، زه به یې کوم. ما ته خو دې یو څه راښودلی وو» ما ویل، «دارو درمل، پټۍ متۍ لرئ؟» دد وویل، «هر څه شته، د جراحۍ سامان هم شته او زه پکې تکړه یم. خدای پامان.» ما وویل، «ته یو څه تم شه چې زه خدای پاماني واخلم، زه هم درسره ځم.» عبدالرحمن په حیرانتیا راته وکتل. زه بیړۍ ته کوز شوم او حال مې تیر کړ. دوی ته مې هدایت ورکړ چې څنګه او په کومه لار لاړ شي او چیرته به څوک ورته منتظر وي. د ځان سره مې فکر کاوه، ژان ژوزې به خدازده د څو هیوادونو د جاسوسانو سره په سرکانو کې تیار ورته ناست وي. شاترینې ته مې وویل، «دوی به دې تر محمد ګټ پورې ورسوي. هلته دې خپل شین تاغی تیار درته ولاړ دی، زړور درسره واخله او د باجوړ په سالارزو کې د ډانډوکی د ملک خیر دین کرد زما انتظار وباسئ.» چې له کنبتۍ کوزیدم، شا ترینې هم راسره توپ کړ، «چې ته نه ځې، زه هم نه ځم.» ما ویل، «زه یو ځلې ځم د تورن مریضان ګورم، تاسو به لا حرکت نه وي کړی چې زه به در ورسیږم.» خو هغه راپورې نښتې وه «ایله مې تینګ کړی یې، نور دې نه پریږدم. ته یې

جراحی کوه، زه به یې زخمونه گنډم، یا یې ته گنډه، زه به پرې پټې ږدم، یا یې ټول ته کوه، زه به دې سیل کوم، خو جان جان، ما یوازې مه پریږده! » زه حیران وم. عبدالرحمن راته کتل او ډاټسن چالان و. نو مې شاترینه ځانته کړه او په غوږ کې مې ورته وویل، « ته پخپله گورې چې څه حال دی. اوس نو ستاخو ښه چې که بیا یې مې نو درسره ځم او که پریږدې مې نو د تورن سره ځم او که د خدای رضا وه، سبا شپه په شین ټاغې کې سره وینو » عبدالرحمن راغږ کړ، « ډاکټر صاحب نجلۍ یوازې مه پریده، د مجاهدینو خو که اول وي که آخر انجام مرگ دی. زه د جنگی مریضانو په ډاکټرۍ د تا نه ښه یوهیږم. ورځه په مخه مو ښه. » او موټر یې روان کړ. ماشاترینې ته کتل او هغه لکه چې د عبدالرحمن په بیوزلۍ پوه شوه یا به یې فکر کړی وي چې که زه د دې سره لاړ شم بیا به نو د عمر تر آخره ځان ته شرمنده یم. نو راغله او په بې شرمۍ یې د ټولو په مخ کې په شونډو ښکل کړم او بې له خدای پامانۍ بیړۍ ته وختله. » ما په منډه ځان د ډاټسن پسې ورساوه.

د ولسم څپرکی

چې په سمڅې ننوتلو مجاهدینو یو مړی بهر ته راښکه. موږ لار ورکړه. موږ هم ستړي وو او د سهاره مو څه په ډاټسن کې او بیا پیاده او په کرایې موټرو کې، ځان ایله مازیگر د تور غرسمڅې ته رسولی و. په سمڅې کې دوه قوي لالټینونه لگیدلي وو او هره خوا زخمیان پراته وو. د وینو آشنا تروش بوی کوټه په سر نیولې، دلته زگیروی، هلته کریغې او

الله. یو قسم ته ګډوډي وه. زه په مریضانو و ګرځیدم، یوازې هغه مې شمیرل چې وینې ترې بهیدې. تورن ته مې وویل، «ملګرو ته دې ووایه چې او به وویشوي.» یود مجاهد وویل، «مور نرسان لرو، اوبه، هر څه تیار دي. د ځینو وینه مو د تړلو په زور بنده کړې ده.» په رښتیا چې په دې سمځې او دې حالت کې بده شفاخانه نه وه. اول مې هغو ویشتلو ته چې د درد نه ډیر بیتابه وو، مورفین پیچکاري کړل، چې یو څه غوغا کمه شي. تورن ته مې په نوبت د زخمونو د مینځلو وظیفه ورکړه. بیا نو پرې لګیا شوم. اول مې د هډوکو ټوټې ترې راوایستې. په پښو او لاسونو کې دا کار اسان وخو ځینې د سر په کودي لګیدلي وو. هغه مې همداسې پرېښودل او د اسانونه مې شروع وکړه. بیا مې د هډوکو تیره او مات شوي سرونه غوڅ کړل، که بیا به هم دومره لنډو او نه به کو شیریدل داسې مې وتړل چې یو بل ته نژدې وي خو سره ونه لګیږي. د لرګو قالب مې ورواچاوه او بل مریض ته لاړم. زموږ د جراحي د ډاکټر نصیحت چې هغه وخت موږ پورې خندل اوس را ته معقول ښکاره شو چې په داسې حالاتو کې که څوک ستاسو په قضاوت د مرګ په درشل ولاړو، نو د هغه نه تیر شئ، هغه راتینګ کړئ چې د ژوند تمه یې شته. یو داسې مریض د مجاهدینو ډاکټر ملاریا و. دی په اصل کې د ملاریا دواپاش و چې بیا په خلکو کې د ملاریا او کله هم د ډاکټر په نامه مشهور شو. دده نیمایی مخ د کوپړۍ سره تورل شوی و او کرار پروت و، ما ته یې کتل. ما ورته وموسل خوترې تیر شوم. چې بل وار مې پرې ګذر وشو، سترګې یې پټې

وې او چاپې زنې تړلې. ورمېږ د سر د کوپړۍ نه هم مهم او سخت دی. د هغې په مینځ کې داسې ماغزه دي چې د لاس ور وړل د برق د لوڅ مزي سره لوبې دي. تورن ته مې ویل چې داسې یې مضبوط پانسمان کړي، لکه چا چې په او سپنیز قالب کې اچولي وي. د سر د کوپړۍ پارچې بیرته پخپل ځای نه ورځي. دلته لوی خطر دادی چې گولۍ د ماغزو په حساس ځای ورخښه شوې وي چې که مریض جوړ هم شي فلج شي. د هغې ایستل ضرور دي خو اسان نه دي که پنس د ماغزو یود ریښکۍ، یود گونځه وشلوي څه چې حتی بیځایه کړي د مرگ ویره شته. مگر د یود اجنبی شي، لکه سرب یا وینښتانو موجودیت ماغزو ته د منلو وړ نه دی او حتی د گولۍ وزن هم د ماغزو توازن خرابوي. څه مې چې کولی شول هغه مې وکړل. د یود مجاهد گولۍ مې په توکل راوایسته. خو د یود بل په ماتې کوپړۍ مې پټې وتړله. د ماتو پښو او لاسونو که څه هم درد زیات وي خو دفع الوخت چارد یې اسانه دد. تورن ډیر تکړه و. بس د هغو بکسونو نه یې لرگي پخوا تر پخوا جوړ کړي وو چې پسکې دوی ته وسله راتله. زخم په یې پاک پریود. لرگي به یې په مات ځای داسې ورپورې کړل چې زیاتې به نه سره ښوریدل، مضبوط پانسمان به یې ورکړ. چا به چې ډیرد وینه ضایع کړې وه هغه ته به یې سیروم ولگاوه، انتی بایوتیک ستنه به یې ورولگوله. د یود ویشتلی د لینگی وینه نه دریده. دد یې ورون سخت وتاړه چې وینه ودریده. ما ورته ویل چې پام چې یو ساعت پس یې بیرته خلاصه کړې او که نه کوز لینگی چې وینه ورونه رسیږی

مري. هغه راته و موسل، «بس ساعت ته گورد.» چې ساعت ته مې کتل، د شپې يود بجه وه. ورو ورو يو څه نظم انتظام پيدا کيده. چيغې هم کمې شوې وې. تورن، زخمونه ولل، تړل او مجاهدينو ته يې چې څه وتل څه راننوتل، هدايتونه ورکول. بيا نو واړه سفری کتونه يو يو راننه ووت او د يو مريض سرد بيرته ووت. آخری مريض يې چې ايسته نو زما ياد شو او د هغه ورون مې خوشې کړ، وينه دريدلې ښکاريده. تورن مجاهدينو ته هدايتونه ور کړل. موږ دواړه ستومانه او بې خوبه وو، د يود لوی آودان شيردان مو راخوشې کړ او لاسونه مو يو ځای پريولل. تورن ما ته کړه، «که په لار کې سپي نه وي نو نشالا چې تول په جاله کې زموږ لويې شفاخانې ته رسيږي. زما په خيال بهتره دده چې ته هم لاړشې، ته شکر جرد يې، په بله لنډه لار به دې د سيند نه تير کړو.» ما څه نه او نو وکړه خو دده وويل، «موږ ته خو راپيښه ده. نن چربانګ په دو سرد که باندې عمليات لرو چې دا نوې قوه يو څه ترورد کړو. زموږ به څه عمليات وي، يو ډزدلته، يو بم هلته، بس د خرپ نه موترپ ډيرد ی، مقصد چې دښمن پود شي چې موږ شته يو. دوی چې يو ډز واوري نو هيڅ بې هيڅه يې وانې وتښتي. بس ته ځه، زه دلته پلان خو ورته نشم ويلی، هسې يو څه کرواړې کوم. يو مجاهد به درسره حاضر باش وي، بيغمه ځه.» دواړه د سمڅې نه بهر راووتلو. زما حاضر باش ملا تړلی، د کلاشنيکوف سره ولاړو. څه گرنډو نه يې هم له ملا ځنگيدل او ددغو نانځکو سره ځانته ډير په ځان غره ښکاريده. سپوږمۍ يو څه غټه شوې وه چې نه پوهيدم ښه

زیری و که بد. تورن عبدالرحمن لاس راکړ، څه ویل یې غوښتل خو ما په شونډو لاس کیښود او د مجاهد پسې روان شوم او دواړه د سپوږمۍ رڼا ته د تور غرد په پرښود درونتې خواته څه رارغښتلو څه راښوییدلو. د سرد رود نه برد خوا د سلطان پور د کلو په سر تیاره وه. هغه وختونه رایاد شول چې په ژمی به پسلونه ټول شوی وو او د گوړې د گانیو نه به د کلو د پاسه لوگې په هوا کې، لکه ماران پرله اوښتل. د خلکو گنه گونډه به د لالټینونو سر د له لیرې ښکاریدله چې ودو نو ته به روان وو. هلته به چا په ټغر، چا په پوله او ځینو ماشومانو به پاس په ونې تکیه وهلې وه، د حضرت باز یاسپین بادام سندرو ته به غوږ غوږ وو. د افضل شیر زاد دافرد رایاد شو چې: «خدایه څومره تیاره ښکاري، د وطن کلی ښارونه». لرو بر حتی د سپودغپا غږ هم نه و. په ټینگ، لالاکلا، او د درونتې نه کوز د پوهنتون څنگ څنگ ته د کامې سیند ته ورکوز شوو. هلته مو دمه وکړه او بیا مخ په کونړ روان شوو. د کوم ځای نه یو ډاټسن، راپیدا شو، لکه چې تورن عبدالرحمن زموږ سر شته نیولې وه. د سیند نه پورې غاړه، د کونړ د سرکانیو نه ناوه پاس او د چمر کنډونو له لارې محمد گټ ته ورکوز شوم او بیا په کرایی واگون کې د باجوړ (ښار) او ما ښام مهال د ملک خیر دین کور ته ورسیدم. خو د شین ټاغي درک نه و. زړه مې درز وکړ. پخپله ملک صاحب کوم واده ته تللی و خو زوی یې راته وویل، «ستاگاډی، د پنځه شپږو داخلي او خارجي سپرلیو سرد نن غرمه سوات ته روان شو. ویل یې، « وشو» ته ځو.» زما چرت خراب

شو چې په دې تیر آخر هر څه ګډوډ شول. پلان خو داو چې شاترینه او شین ټاغی به وي او بس، خو دا نورې بلاوې څنګه دلته ورسره راغلې او بیا څنګه بې زما د سلانه وشو ته روان شول. خدازده څه نور چلونه دي. په همدې سودا کې وم چې پخپله ملک خیر دین په یو جیپ کې چې مشر زوی یې ډرایوري کوله د واده نه راستون شو. تر غاړې وتو. په خپل کشر زوی په غوسه شو چې ولې دې میلمه بهر درولی دی خو ما وویل، «ملک صاحب، زه پاتې کیدونی نه یم، ځم کوز که کوم موټر مې په سرای کې پیدا کړ، نو روان یم وشو ته.» ملک خیر دین وویل، «راځه دوډی وخورو خدای به هر څه اسانه کړي.»

دیارلسم څپرکی

د سوات درد د نورو نه یو دافرق لري چې هر څومرد چې برد خواځې درد پراخیږي، په آخر سر کې د وشو په نامه هوارد ورشو دد چې زیاتې نو سوات ختم بویه. هلته کوم روغ لیوني په دې ټمه یو هوټل هم جوړ کړی چې ګوندې ملیونر شي. مګر هر سیلانی چې ورغلی دی، په توبوتوبه ګارد ترې راستون شوی. یو دلیل یې ساړد دي چې په اوړي او ژمي د قوي باد سرد بیدو په همدې هوټل کې تر غاړې وځی. په تورد شپه د ملک خیر دین په جیپ کې د سوات په درې ورسیده شوم. سهار مهال ه شو ته وروختم. د هوټل مخې ته مې جیپ ودراود خو د شین ټاغي درک نه و. په هوټل کې هم تیاره وه. کوز شوم. د شانه مې د ټوخي غږ واورید. څوک د لالټین سرد راغی او په جګ آشنا غږ یې وویل، «ډاکټر صیب

دې په خیر راشي! » چې کتل مې، هماغه زوړ سواتی آشنا و چې ښځې یې په شین ټاغي کې بچی زیږولی و. غیږ یې رانه تاوه کړه. ما ورنه د شین ټاغي پوښتنه وکړه. ده په خندا وویل، « کوم شین ټاغی ښیې، خپل موټر او که زما زوی. » زه خبر نه وم چې ده پخپل زوی هم د شین ټاغي نوم ایښی و. « زما زوی خو شکر اوس د دروغجن خبرد ژنې دی او پاتې شو ستاشین ټاغی، هغې ستا خارجی دوستان پیښور ته بوتلل او سبا ته بیرته راځی. » ما چې خو له پوښتنې ته خلاصوله هغه وویل، « غم مه کوه، ستا مال امانت دی، راځه. » شاترینه د بل لالتین سرد د هوټل د دالان په برسر کې، په یوه دروازه کې ولاړ وه.

څوارلسم څپرکی

زما د سرگردانی ورځې وې. ملک خیر دین د خپل زوی سره په لاری کې راغی، لاری د وریژو، غوړو، وچوسابو او لاندې شوو وچو غوښو ډکه وه. چې هغوی رخصت شول نو بله جو په زما د سواتی آشنا د سوغاتونو نوبت شو. ده لا دوخته وریژې، غوړی، د سویې گیس بیلرونه، تودې جامې او کمپلی پټوان د هوټل په یوه خونه کې ځای په ځای کړې وو، ما ته یې راوښودل. یو توپک او یوه گردنی یې هم ورسره ایښې وه. ما ویل، « په دې دومره سامان څه کوو؟ » خو هغه وخندل، « د اوریدو د قراره ستاسو ټول ژمی همدا کور دی، نو وایې چې که دښمن دې گیډې وي تابیا ورته د زمري نیسه. » ما ورسره د خدای پامانی تابیا نیوله، خو سړی موسک موسک کیده. چې ما وپوښته نو ویې ویل،

«ستا نجل راته د نکاح ویل. زه خو ملا هم نه یم خو د هیڅ نه بیا هم ښه یم.» ایله مې پام شو چې دا غوښتنه باید ما پخپله کړې وای. نو دواړه زموږ کوټې ته لاړو. د کوټې په مینځ کې د یو میز د پاسه په یوه ګل ګلي دسمال باندې پریمانه پټاسې دلی وې. د قرآن شریف یوه نسخه هم ورسره ایښې وه. سواتی آشنا راته د اودس وفرمایل، د لالتین سره بهر سیند ته کوز شوم. د سیند د غاړې اوبه کنګل وې. په شواخون مې اودس تازه کړ او بیرته راغلم. سواتي آشنا لګیاو قرآن یې لوسته. ما ته قبله معلومه نه وه د هغه نه مې پوښتنه وکړه او بیا مې دوه رکعته د شکرانې نفل وکړل. چې سلام مې وګرځاوه، شاترینه چې تر دې دمه لا درکه وه د بلې خونې نه راغله. د سر نه تر پښو پورې په پښتنی جامه کې پټه. شین بخمل کمیس، سور پرتوګ، سترګې په رنجو تورې، ټیک په ټنډه، د وریښمو تور ټکری چې څنډې یې په رنګینو ځونډیو جړ او شوې وې، د پایزیب او د ګونګروګانو لاندې ټوله شرنګیده. ناڅاپه یوه بدل چې په وړکتوب کې مې اوریدلې وه رانه ووته: جلاتي چې په کجلو سترګو تورې کړې* سرې لمبې یې د مومند په زړګی پورې کړې. سواتی آشنا کټ کټ وخندل او د شاترینې د مخ په سپین کې د شرمه وینه وځغلیده. زه پوهیدم چې دا جامې او ګاڼه ټول د سواتي کار و. سواتي آشنا هغه خپل یوه اړخ او زه بل ته کښینولو. بیا یې نو وویل، «زه د ملا په الابلا نه پوهیږم. ته ډاکټر محب الله دا بی بی شاترینه په اسلامی نکاح منې؟» ما ویل، «هو» بیا یې د هغې نه پوښتنه وکړه. هغې وویل، «د کاپر نه مې

بد ایسي خوستا د پاره به یې ومنم. » سواتی وخندل او بیا یې د یاده الحمد او قل هوالله ویله او دعا یې وکړه « الله مومسخد پوره کړه او خدای دې تاسو ته هم نرکولنگی شین تاغی درپیروز کړي. » بیا نو هغه د هوټل بلې خونې ته لاړ. زه پاتې شوم او شهی.

په سبا یې مازیگر مهال شین تاغی راورسید. چې وروختلم نو بیدو هماغه موټر وچې ما د جرمنی نه راوستی و. د منانې په وینا، ژان ژوزې زما د کابل د سفر په وخت کې خپله دا ټول شیان ډیزاین کړي وو. د منانی نه مې د نورو پوښتنه وکړه. هغه وویل، « نور نه پوهیږم خو هغه مریض، لکه چې د هغې کچنۍ روسۍ سره څه تار لری. » ماویل چیرته دي؟ دد وویل، « نور پرې پوه نه یم خو د دې ځای نه ان تر پیښور دیې سر د روسۍ په غیږ کې و، او میده میده سره لگیا وو. » شاترینې په مرموزې موسکا را ته کتل. او په بې پروایی یې وویل، « د هغوی واده به په فرانسه کې کیږي. » زه د قسمت دې لوبې ته اریان پاتې شوم. ماسره غیر له موسکا بل ځواب پاتې نه و خو منانی د ځواب له غمه خلاص کړم. لویه پرپړه او بهانې یې شروع کړې چې راسره پاتې شي. لیوان، واوره او نورې بلاوې یې یادولې چې خپل پاتې کیدل ضروري وښیي. ماورته ویل، « او دلمنانه، سږ زمی د دریم گړي د پاره ځای نشته » او د سواتی آشنا سره مې بیرته واستاوه. وروستی خبره یې داوه، « ښه بیری یې خو ارمان چې لیونی نه وای. »

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسم څپرکی

دوشو ظالمه یخنی شروع وه. واوره خو پخوا هم په مځکه پرته وه خو اوس یې د هغه نری سرک پل هم پټاوه چې هوټل ته راختلی و. هوټلي خو په سهار خدای پامانی اخیستې وه او چې له موږ دواړو بنی بشر پاتې نه و. زموږ د خونې په دیوال کې د اور نغری و او ترڅنګ مو بله خو نه د څیړی د مات شوو لرګو ډکه وه. د کوټې نه بهر چې څه لوړې ژورې وې، هغه اوس ټولې سپینې وې. یوازې دوه غږونه چې راتلل یو د هغه سارد باد و چې مازیګر به شروع شو او تر تیر ماسختن پورې به یې درد په سر اخیستې وه. د هوټل د دالان لویه دروازه او د ځینو کوټو کړکۍ یې ګړبولې. بل دنیمې شپې نه تر خړ سهار د لیوانو نول و چې کله به زموږ د کړکۍ لاندې ودریدل، خولې به یې آسمان ته ونیولې او د لرې او نژدې نه به یې نورو غبرګون کاوه. شاترینې ویل، «ایله په ایله چې زموږ د شاتو میاشت شروع شوه.» ما ویل، میاشت نه ده میاشتې دې، تر څو دا واورې ویلیږې یا ریکی، خدایکی. اوله شپه مو د سالنګ په یاد په شین تاغي کې تیره کړه.

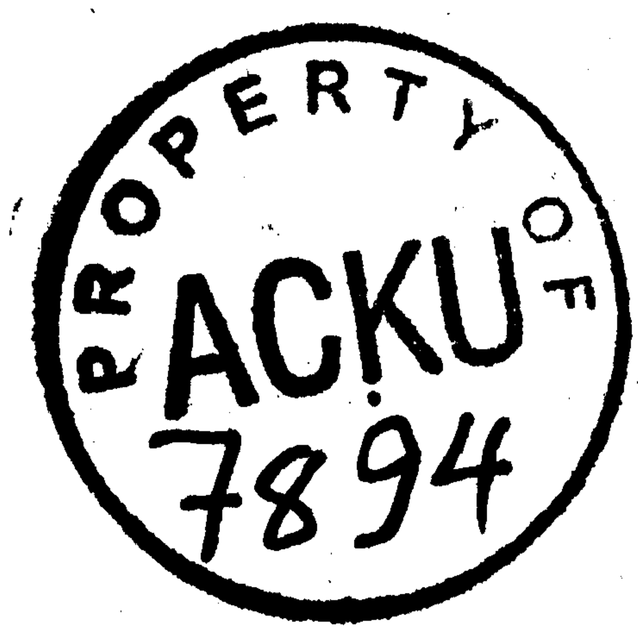

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library